

Fehérváry István: Börtönvilág Magyarországon 1945-1956 1/3

ELŐSZÓ

HÚSZ ÉV UTÁN

GLORIA VICTIS

KIVÉGZETT ÉS HŐSI HALÁLT HALT BAJTÁRSAINK

KIVÉGZÉSEKRŐL

POLITIKAI PEREK

Börtönvilág Magyarországon

LETARTÓZTATÓ ÉS KIHALLGATÓ SZERVEK, BÖRTÖNÖK,

MUNKATÁBOROK

Államvédelmi Hatóság ÁVH

INTERNÁLÓTÁBOROK

MUNKATÁBOROK

ÁLLAMVÉDELMI HATÓSÁG

A MAGYAR BERIJA

ÁLLAM AZ ÁLLAMBAN

ÁVÉHÁS NYOMOZÓK, POLITIKAI TISZTEK, BÖRTÖNŐRÖK

BÖRTÖNÖK ÉS MUNKATÁBOROK MAGYARORSZÁGON

A márianosztrai börtön

A CONTI UTCAI FEGYHÁZ

NŐI BÖRTÖN KALOCSÁN

PESTVIDÉKI FOGHÁZ /P. V./

MARKÓ UTCAI BÖRTÖN

GYÚJTÓFOGHÁZ ÁLLAMVÉDELMI BÖRTÖN

KÁPOSZTACSATA 1952

KURUCZ FERI MEGGYILKOLÁSA

VÁCI ORSZÁGOS BÖRTÖN

MARGIT KÖRÚTI /Mártírok útja/ KATONAI BÖRTÖN

SZABADULÁS KALOCSÁRÓL

SZABADULÁS A GYÚJTÓBŐL

UTÓSZÓ ÉS NYILATKOZAT

"Adassék tisztelet a katonaeszménynek,
A hazáért megdicsőültek szelleme töltson el
És a magyarok Istene segítsen meg minket."

(Gróf Zrínyi Miklós, költő és hadvezér)

EMLÉKEZTETŐÜL:

azoknak, akik még mindig rendületlenül forgatják Lenin és Sztálin
műveit s hisznek a proletárdiktatúra győzelmében;

azoknak, akik megalkusznak s kiegyeznek a bolsevista diktatúrával;

akik félrevezetve, vagy megfélemlítve építik a keleti terror-szocializmust, s egyidejűleg küzdenek a népek egyetlen szabad államformája ellen;

azoknak végül, akik túléltek Rákosiék börtöneit és munkatáborait, de a szabadságban és jólétben ma már elfeledték a múltat, - hogy emlékezzenek!

1945-1956 Barátaink, társaink emlékének, akik életüket adták egy szabad, független és demokratikus Magyarorszáért.

ELŐSZÓ

A "Börtönvilág Magyarországon 1945-1956" hazai kiadásához.

Pár esztendővel ezelőtt még elképzelhetetlen volt, hogy bármilyen nyugaton megjelenő és a hazai kommunista kormányzattal foglalkozó könyv vagy bármilyen sajtótermék megjelenhessen, sőt, mint az a "Börtönvilág Magyarországon" c. könyv esetében számtalanul megtörtént, a kádári ellenőrző szervek, - volt belőlük bőven - úgy a határon hazahozott, vagy postán hazaküldött könyveket elkobozták. Félték az igazságtól, félték, hogy a magyar nép megtudja a kulisszák mögött lejátszódott sötét, sokszor gyilkos munkájuknak történetét. Pár száz könyv mégiscsak hazajutott, a nyugatra látogatott magyar turisták csempészték haza. Ezek azután közkézen forogtak, és végül is a kormányzat nem tudta tovább titkolni a könyv megjelenését.

1989-ben Magyarországon drámai változások történtek. Kádár és szűk környezete eltűnt a magyar politikai élet porondjáról és az új reformpolitikások - akarva, nem akarva - kénytelenek voltak a nemzet nagy többsége követeléseinek helyt adni. Így törölték el a különböző korlátozásokat, köztük a cenzúrát is, és Magyarország volt az első kommunista állam, ahol a sajtószabadságot biztosították 1989 nyarán az országban nemcsak a különböző új politikai csoportosulások újságjai láttak napvilágot, hanem a régi kommunista kormányzat számtalan embertelen bűneire hívták fel az ország figyelmét.

1956 októberének hősei, Nagy Imre és társainak szomorú sorsa egyszerre az ország népének mindennapi témája lett, s most derültek ki olyan tények - bizonyítékokkal alátámasztva -, hogy a szocializmus megmentőjének kikiáltott Kádár uralma alatt, a magyar hazafiak százait végezték ki a forradalomban való részvétel vádjával. Kádár a történelem ítélőszéke előtt nem mint a magyar nép bölcs vezetője,

hanem mint egy bosszútól fűtött diktátor fog szerepelni Gyilkosságokat, amit nevében és tudtával elkövettek, nem lehet avval lemosni, hogy a 70-es évek közepétől egyszerre a magyar nép jótevőjének, jóléte biztosítójának adta ki magát. A mártírok és ellenállók 1989 június 16-i temetése örök példája marad egy nemzet igazságérzésének

A "Börtönvilág Magyarországon" és az öt évvel később, 1982-ben kiadott "Szovjetvilág Magyarországon" volt az első könyv, úgy az emigrációban, mint idehaza, amely az 1945-1956 közötti idők szégyenteljes éveiről számol be.

Ez a könyv adott először számot a rákosi rezsim alatti magyar ellenállásról, a börtönök világáról, és nem utolsó sorban a hírhedt ÁVH szadista hóhérmunkájáról.

Több mint 300 kivégzett áldozat neve, és a számtalan titkos politikai perben elítélt százezrek tettei bizonyítják, hogy a Magyar Október előkészítéséhez ezek a hazafiak életük feláldozásával járultak hozzá.

Meg kell e könyvvel kapcsolatban említeni egy igen fontos tény: a "Börtönvilág Magyarországon" talán az egyedüli forrás a rákosi rendszer titkos politikai pereiről, a kivégzettekről, a börtönökben lejátszódott embertelen állapotokról, és az ÁVH módszereiről. Tudjuk, hogy a Forradalom alatt úgy az ÁVH központi irattárát, mint a Katonai Bíróság és az Államvédelmi Központban /Fő utcában/ tartott periratok, ítéletek nagy részét az ÁVH-s és a beosztott alkalmazottak megsemmisítették. Ez még a halálraítélt és kivégzett foglyok nyilvántartásával kapcsolatban is fennáll. Hiba lenne azt állítani, hogy ez a dokumentáció teljes, vagy, hogy nincsenek más források. A könyv első kiadása óta mi magunk is felfedeztünk számos hibát és hiányosságokat, nem beszélve arról, hogy épp a könyv megjelenése óta sok börtönviselt bajtársam keresett fel és számolt be a maga peréről, és átélte szenvedéseiről.

Meggyőződésem, hogy napjainkban, amikor ezt az időszakot még a jelenlegi kommunista vezetés is elítéli és amikor már szabadon lehet erről a tíz évről beszélni, még sokan fognak beszámolni a maguk sorsáról. Végre így sikerül majd egy igazi, majdnem teljes és bizonyítékokkal alátámasztott képet kapni a Sztálin-Rákosi terroruralom tíz esztendejéről.

A könyv magyarországi megjelenése alkalmából szeretnék köszönetet mondani azoknak a munkatársaknak volt bajtársaknak akik leírásukkal, történeti adataikkal, kritikájukkal segítettek ennek a

könyvnek a megjelenését.

Ugyancsak itt szeretnék köszönetet mondani a Magyar Politikai Foglyok Szövetségének és a Szövetség elnökének Fónay Jenőnek a könyv magyarországi kiadásáért.

Fehérváry István 1990 január.

HÚSZ ÉV UTÁN

1956 októberében a Forradalom megnyitotta a börtönök és internálótáborok kapuit. Ezren és ezren nyertük vissza szabadságunkat, hogy pár nap múlva a szovjet tankok tüzeben összeomlott Szabad Magyarország után Nyugaton keressünk új hazát.

Állampolgárai lettünk egy szabad társadalomnak. Az első évek nehézségei után mindenki beleszokott az új környezetébe. Megtanultuk a befogadó ország nyelvét, a helyi szokásokat és aránylag rövid idő alatt "beilleszkedtünk". Sokan meg is változtak, - sőt olyanok is akadtak, akik nevüket megváltoztatták. A világ változott és mi is változtunk.

Évek, majd évtizedek teltek el. Új életben és új környezetben kezdtük elfelejteni a múltat, a régi börtönöveket, a barátokat. Szomorú azonban, hogy azok neveit is kezdtük elfelejteni, akik ma nem lehetnek közöttünk, akik mártír halottai történelmünk leghosszabb ellenállási harcának. Pedig annak idején egymásnak szent esküvéssel fogadtuk, hogy emléküket örökké ápolni fogjuk, hogy nem fogunk soha elfelejtkezni róluk. Húsz esztendő telt el azóta.

Nincsen nemzet, amely ne ápolná azok emlékét, akik életüket áldozták hazájuk szabadságáért és függetlenségéért; nekünk is, - utolsó életben maradt tanuknak -kötelességünk, hogy emléket állítsunk volt bajtársainknak! Ezt a célt kívánja elsősorban szolgálni ez a könyv. "Börtönvilág Magyarországon, -1945-56" - az első lépés egy olyan kor történelmének megírására, amelyről 1945 óta semmit, vagy olyan igen keveset írtak úgy a hazai, mint az emigrációs lapok. Hiányosságai és sokszor bizonyára pontatlan adatai ellenére is az első dokumentáció, amely segítséget, ösztönzést kíván nyújtani további hasonló kutatásokhoz. Minden további halasztás csak újabb és nagyobb nehézséget támasztana, a még élő tanúk egymás után halnak meg, az emlékek elmosódnak és ki tudja, hogy a világtörténelem rohanó változásai közepette lesz-e később alkalom egy ilyen dokumentációs könyv kiadására.

Magyarországon 1945-56 között több száz politikai pert tárgyaltak, ahol halálos ítéleteket és súlyos börtönbüntetéseket hoztak. Ezeknek a pereknek a legnagyobb része zárt tárgyaláson folyt le, a nyilvánosság teljes kizárásával. Eltekintve néhány "múper"-től és az azzal kapcsolatos "fekete-fehér könyvek" hamis adataitól, a tudomásunkra jutott perek és kivégzések legnagyobb része volt börtöntársaink elbeszéléseiből, vallomásaiból, írásaiból és megírt könyveiből került napvilágra.

Sok eseményt, pert csak megemlítünk, tudjuk, hogy megtörtént, de a részleteket nem ismerjük. Azok, akik börtönben voltak tudják, hogy számtalan olyan esemény, kivégzés történt, amelyről részletek soha nem láttak napvilágot. Sokan emlékezhetnek vissza az 1950-52-es évekre, amikor a késő esti órákban egyszerre kigyúltak a kőbányai Kisfogház udvarán a reflektorok, hallani lehetett a bitófák ácsolását és néhány perc múlva már hozták is a szerencsétlen áldozatokat. Az egész szörnyű színjáték nem tartott tovább 10-15 percnél, - a lámpák újra elaludtak, csend lett és csak mi rabok tudtuk, hogy valakit, vagy valakiket kivégeztek. De soha nem tudtuk meg, hogy kik voltak ezek a szerencsétlenek és miért haltak meg.

Hányszor fordult elő, hogy a Gyűjtőfogház valamelyik emeleti zárkájában arra ébredtünk, hogy a hátsó udvaron a halottszállító kocsi sokszor kétszer is fordulva hordta ki a szemközti temetőbe ismeretlen kivégzettek deszka-koporsóit. A börtönfantázia ugyan kitalált rémtörténeteket, hogy ledobott amerikai ejtőernyősök, vagy összeesküvő ÁVH tisztek voltak, - de hogy valójában kik haltak meg azon az éjszakán, nem tudta senki. Még ma is csak találgatjuk, hogy százakra, vagy ezrekre becsüljük azok számát, akiket kihurcoltak a Szovjetunióba és ott valamilyen koncentrációs táborban haltak meg, vagy raboskodnak még ma is.

Ki tudná megmondani azok neveit, akik eltűntek, akiknek sorsa soha nem tudódott ki. Akiket agyonverték, akik verések, kínzások következtében haltak bele sérüléseikbe. Vagy akiket "szökés közben" lőttek agyon. Akik után semmilyen írásbeli nyom nem maradt, akik után hiába tudakozódtak a szülők, feleségek, - az ÁVH hallgatott, a bíróságok letagadták, - és ha valaki mégis nagyon próbált utánajárni akkor egy napon ott találhatta magát szintén rabruhában valamelyik börtön udvarán. Az ÁVH nem szerette a kíváncsiskodó embereket még akkor sem, ha az illető a saját hozzátartozója után érdeklődött.

Sok esetben jóformán semmilyen adat nem állt rendelkezésünkre kivégzett bajtársunk személyével kapcsolatban. Nevét sikerült megtudni, körülbelül az életkorát is, - valaki együtt volt az illetővel

halálos zárkán. Egy napon elvitték, kivégezték, hogy miért és milyen ügyben szerepelt azt nem tudjuk. Sok esetben hiába próbáltunk fényt deríteni azok sorsára, akik egy napon eltűntek és soha nem kerültek elő. Kivégezték őket titokban? Vagy talán átadták a Szovjetnek és valamelyik szibériai munkatáborban haltak meg? Vagy egyszerűen agyonverték őket? A szokásoknak megfelelően pedig minden iratukat megsemmisítették? Nem tudjuk! Igen sok statáriális ügyről nincs tudomásunk, de nem is lehet, mert a szerencsétlent 24 órán belül elítélték és az ítéletet két órán belül végrehajtották. Az ilyen letartóztatott soha egy percre más rabbal nem érintkezhetett.

1949 és 1953 között az ÁVH százával gyártotta a politikai pereket. A koreai háború kezdetével elérkezettnek látták az időt, hogy felszámolják a még visszamaradt régi középosztály utolsó rétegeit, megsemmisítsék azokat a politikailag ismert személyeket, akik pusztán jelenlétükkel valamilyen szellemi, vagy politikai ellenállás központjai lehetnek. De kiterjedt az ÁVH figyelme a parasztság, a munkásság és az értelmiség vezető tagjaira is, mindazokra, akikről a besúgók, a párttitkárok jelentései alapján tudták, hogy egy nemzetközi konfliktus esetén a rendszer ellen lennének. Annyi per, ítélet és kivégzés történt ezekben az években, hogy szinte lehetetlen minden ügyet kikutatni.

De hiányos ez a dokumentáció a mi hibánkból is. Ahogy az évek múltak, úgy felejtettünk mi is. Nevek, események, időpontok mosódtak el és sokszor még azokra is nehezen emlékeztünk vissza, akikkel annak idején együtt ültünk a vádlottak padján.

Nehézséget jelentett, hogy sokan odahaza maradtak, róluk írni, velük foglalkozni nem lehet, annak ellenére, hogy újat különben sem tudnánk írni, az eredeti jegyzőkönyvek, vádiratok még ott fekszenek a bíróságok, ügyészségek irattáraiban. Hiábavaló lenne letagadni azt a szomorú tényt is, hogy vannak olyanok is, akik éveket töltöttek el börtönben, internálótáborokban, megjárták az ÁVH vallatósobáit és akik tanúi ennek az időszaknak, de ma visszahúzódnak, és nem akarnak visszaemlékezni az elmúlt időkre. Pedig közreműködésük nagy segítséget jelenthetett volna egy-egy per részletesebb leírásához. Sokan félnek, vagy féltenek másokat, sokan hazajárnak, ezek érthetően nem kívántak közreműködni. De akadtak néhányan politikai elítéltek, akik napjainkban nagyban ölelkeznek volt rabtartóikkal. Nem kívánunk senki felett pálcát törni, tudjuk, hogy ebben a változó világban nehéz egyenesnek, következetesnek maradni.

Ugyanakkor nagyon sokan ismerték fel egy ilyen dokumentációs munka fontosságát és a világ minden részéből siettek adataikkal, élményeikkel a szerkesztők segítségére. Így a könyv százak adataiból

tevődött össze, lehetetlen mindenki nevét megemlíteni, nem is kívánunk külön köszönetet mondani érte; úgy érezzük, hogy ez a segítség és közreműködés a régi bajtársi szellemből fakadó, magától értetődő becsületbeli kötelesség. Meg kell azonban említenünk azokat a bajtársakat, akik időt és anyagi áldozatot nem kímélve szinte éveken keresztül dolgoztak a különböző történetek és ügyek felkutatásában és akik ezzel a segítségükkel tették lehetővé e könyv megjelenését. így szól köszönetem:

Bárczay Olivér és Fáber György Ausztria; Gorka Pál és Lontay Róbert Anglia; Alföldy László, Klestinszky László, Takács Ferenc Svájc; Balogh Ádám, Tollas Tibor Németország; Mórítz Miklós Svédország; özv. Rába Jánosné Ausztrália; Sulyánszky Jenő, Kosztolányi Károly Franciaország; Helz Tibor, v. Hefty Frigyes és Kővágó József U. S. A. bajtársaimnak.

Külön kívánok köszönetet mondani Floszmann Győzőnek (Ausztria), dr. Ispánki Bélának (Anglia) és dr. Csizmadia Zoltánnak (Németország), akik írásaikkal és önzetlen támogatásukkal nagy segítséget nyújtottak a könyv összeállításánál.

Végül le szeretném szögezni, hogy a könyvben előforduló személyek élő személyek, a leírt események megtörtént események voltak. Minden esetleges tévedésért, személyek, események, vagy időpontok eltérésénél elnézést kérünk. Húsz esztendő távlatából, úgy érezzük ez érthető és megbocsájtható.

Fehérváry István 1978

BERENCZEY LÁSZLÓ:

LASSAN FELEJTÜNK

Vasalt ruhában sétálok a parkban,
Hol langyos napfény záporoz.
Illatos ing, nyakkendő rajtam,
S lassan felejtem, hogy alattam
Nem az otthoni táj dobog.

Darócot hordó társaimnak vádja
Hegyekbe fül a messzeség süket.
A holtak némák, telt gyomrod hiába
Nem érzi már a szenvedésüket.

Ha németül szólsz, körülmosolyognak,
Vagy végigmérnek, ez is idegen.

Anyád szavát már elhallgatod holnap,
Elönt a tenger s mint süllyedő csónak
Lassan eltűnsz a szürke vizeken.

GLORIA VICTIS

Halottakról emlékezünk, a mártírhalált halt magyarokról, akik a bitófa tövében is a nemzet szabadságát éltetve, életüket áldozták egy szabad, független demokratikus Magyarországért.

Hősökről emlékezünk, gyermekemberekről és aggastyánokról, lányokról, asszonyokról, diákokról, munkásokról és a Föld fiairól, papokról, katonákról, akik hittek egy szebb és boldogabb jövő eljövételében és akik ezért a hitükért életüket áldozták.

Penészes cellákban, rothadó szalmazsákokon hosszú hónapokon, éveken át, elszakítva többi rabtársaiktól csendben, magukba szállva várták a halált. Fiatal testük erőtől sugárzott, szemük változatlan csillogása a végtelen jövő álmoterveiről mesélt. A remény ott égett titokban szívükben, Istenem, lehetséges?... még húsz éves sem vagyok.... s talán holnap visznek..?

A Halál

Aki valaha is ott ült a siralomház árnyékában, aki csak fültanúja, végigszenvedője volt egy korahajnali, vagy késő éjszakai kivégzésnek, ennek a leírhatatlan, pokoli színjátéknak, akiknek még visszhangzik a halálba indulók utolsó búcsúja: "Isten veletek, bajtársak", csak az tudja, hogy mit jelent szembenézni a halállal!

A Halál, amely elnémította a lakomákról fecsegőket, a múlt gyönyöreiről kérődzőket, a bohóckodókat és meaculpálzókat. Amikor a tárgyalásokról visszatérő, bilincsektől véresen-vörös csuklóit dörzsölve fanyarul mosolygott: "Kötél" cinkosán villant össze vele a haláltvárók szeme. Ezek az emberek, akik nyitott szemekkel feküdtek éjszakánként, akik takarodótól takarodóig ajándéknak tartottak minden egyes napot, konokul részleteiben tudni akarták, milyen lesz az utolsó pillanat.

Haláltól félni emberi tulajdonság, velünk született ösztön, mely az élet fenntartását, továbbfolytatását parancsolja. Ez az emberi ösztön diktálta megmaradás érzése sokkal erősebb, mint az a lehetséges belső akarat, amely képes legyőzni ezt a fennmaradási vágyat. Kevesen voltak, akik leszámolva az élettel, kegyelmet nem kérve, a halált választották. Legtöbbjük azonban hitt és remélt valami csodában,

bíztak, Istentől vártak segítséget. Ateisták és papok, fiatalok és öregek, kivétel nélkül egy imában és reménységben éltek, talán átvészelik, talán kegyelmet kapnak. Az élet kegyetlen, nem válogatós és nem könyörületes. Ezt tudták. így élt a szívükben a félelem és a hit, a remény és a megváltás. De túl ezen a félelemérzésen nem volt olyan halálraítélt, aki megtört volna, akit vigasztalni kellett volna, aki a poroszlók felé megalkudva megbánta volna amit tett és amiért elítélték.

Ó nem, ezt a nagyon várt pillanatot soha nem érték meg a kínvallatók. Még az is, aki hónapokon, talán éveken keresztül magába szállva nézett szembe a halállal, akkor, mikor eljött a búcsúzás napja, felmagasztosulva, büszkén, egyenesen ment utolsó útjára. Nem volt egy sem, aki gyáván, könyörögve fejezte volna be életét. Hogy mi adta ezt az emberfeletti erőt, hogy mit érezhették, mikor feltűnt előttük a bitófa körül ácsorgó bírák, ügyészek és hóhérok söpredéke, mikor tudták, hogy csak pillanatok vannak vissza az életből, hogy volt erejük az utolsó lehelettel még Istent, Hazát és Családot kiáltani. Bátran, férfiasan vettek búcsút. "Isten veletek, Bajtársak! ", ezzel búcsúztak a többi raboktól, amikor kivezették őket a siralomházból, "Beccsülettel a Hazáért" búcsúztak a volt Ludovikát végzett fiatal tisztok, "Éljen Magyarország, Hazámért halok meg, Isten éltesse a Szent István-i Magyarországot, Hazáért mindhalálig, Éljen a független, szabad Magyarország, vesszenek a kommunisták", és Isten tudja, hány hasonló búcsúszó röppent fel hangosan a bitófa alól.

Ezért kutatjuk a múltat, egyre nagyobb sietséggel, hogy ismét átéljük az erőszakkal megkurtított életet. Nem a szenvedések tettek bennünket mássá, nem az átélt események kovácsoltak bennünket testvérekké, a legreménytelenebb helyzetben sem felejtettük el, hogy mondanivalónk van és lesz még a világ számára. Minden élményünk három arccal bontakozik ki a múltból: ami a valóságban volt, ahogy akkor láttuk és éreztük, s ahogy ma él bennünk mint érték, tudat és meggyőződés; nem hiába szenvedtünk!

Talán ezért lett megfontoltabb, sokszor tétovázóbb a léptünk, őmiattuk, a halottakért, akiket magunkban hordozunk, mert büntelenül, nyakra szoruló kötéllel fejezték be életüket, ők bízták ránk, hogy mondjuk el mindezt. Diákok, akik az utolsó szó jogán verset szavaltak a bírának, mint Matók Leó, munkásfiú, aki tizenhat napig egy utolsó anyai csókért megtagadta a táplálkozást, a szadista örök játékból hatszor próbaakasztásra cipelt, haláláig bátor Laci, Rajkai Gábor, aki a siralomházban hangosan és csodálatosan Villon: "Az akasztott ember balladája" c. versét szavalta. 22 éves volt, másnap kivégezték. Varga Modesto, aki feleségének szembesítéskor csak azt

mondta: Ne feledj bennünket Drágám, fenn úgyis találkozunk". Az apák és fiúk, akik egymásra akarták vállalni a halált a másik helyett, testvérek, akik közül az idősebb tudta, hogy végig kell néznie öccse akasztását, anyák, akik a sétákon aggódva kutatták, vajon feltűnik-e még a siralomház ablakában szülöttük sápadt arca?

Ránk bízták, hogy mondjuk el! Nem azért, hogy hamis tanúk, vérbírák jussanak hóhér kötelére! Óvni akarták a világot, hogy meg ne ismétlődjék az ártatlanok szenvedése, hogy felrázzák az alvókat és gyávákat, s hogy példát mutassanak a kételkedőknek és megalkuvóknak: van még, aki hisz, s aki hitéért, meggyőzéséért a leg súlyosabb krisztusi áldozatra is hajlandó!

Nem váltunk el, tudtuk akkor és ma is hiszünk benne, hogy találkozunk!

HARCOS LÁSZLÓ: HALÁLOSAN

A cella mélyén minden csendes
A holdsugár szinte megremeg.
Padlón elnyúlva, meggyötörten
Fekszenek fáradt emberek.

Egy halálos halkán sóhajt.
Bajtársa fájón felzokog.
A város felett ördögi fénnel
Ragyognak a bűnös csillagok.

Alszik a börtön, utcák, terek, házak
Alszanak már az emberek.
A hóhér nem alszik.
S fenn az égben Isten szeméből fájó könny perreg.

Kivégezték 1954. január 14-én. 18

KIVÉGZETT ÉS HŐSI HALÁLT HALT BAJTÁRSAINK

ÁCS JÁNOS: jegyző, valószínűleg Csornán, vagy Süttörön. A Mojzes per vádlottjaként kémkedésért, adatszolgáltatásért kivégezték 1949. augusztus 31-én a Margit körüti fegyházban. Ügyét a Katonai Bíróság tárgyalta 1949. május elején. Csendes, visszahúzódó ember volt, de az utolsó pillanatig bátran és határozottan viselkedett. Felesége és gyermekei maradtak hátra.

ÁCS JÓZSEF: A "Magyar Nemzet" jelentése alapján

fegyverrejtegetés vádjával 1951. május 10-én kivégezték. Az ítéletet egy statáriális bíróság hozta meg. Közelebbi adatok nem állnak rendelkezésre, miután Ács letartóztatása kezdetétől fogva más rabbal közös zárkán nem volt. 1950-52 között többször jelent meg egy-egy kivégzéssel kapcsolatos hír az újságokban, legtöbbször statáriális ítéletek esetén. Soha azonban a hír nem közölte az illető foglalkozását, korát, lakhelyét, vagy hogy milyen bíróság, milyen te. alapján végeztette ki. A tulajdonképpeni cél a hírközléssel az volt, hogy a lakosságot megfélemlítsék a titkos fegyvertartással kapcsolatban. (Magyar Nemzet, 1952. május 12-i száma.)

ÁDÁM JÓZSEF: gazdálkodó, született 1918-ban Izsákon. 1945-48 között 3 évet töltött háborús bűntettért. Később tagja lett az "Izsáki összeesküvésnek" Jónás tanácsa halálra ítélte a Markó utcai Törvényszéken, kivégezték 1952. március 26-án a Gyűjtőfogházban.

AGG SÁNDOR: gazdálkodó, 1931-ben született Vasper községben, Zala megyében. 1952 elején ítélték el a Markó utcai törvényszéken fegyveres összeesküvésben való részvételért. 1952 szeptember 19-én végezték ki a Gyűjtőfogházban. Az ügye a Bükki-per néven futott.

AMBRUS FERENC: katona, kivégezték 1951 őszén az ÁVH Fő utcai központjában, valószínűleg kémkedés vádjával. Katonai Bíróság ítélte halálra, 20 éves lehetett.

ANTAL JÓZSEF: joghallgató, 1952-ben született Gyöngyösön. Szovjet Katonai Bíróság ítélte halálra, s valamikor 1946. októberében végezték ki Sopronkőhidán. Vád: fegyveres összeesküvés a megszálló Szovjet Hadsereg tagjai ellen. Antal a Kisgazdapárt Központi Országos Szervezési titkára volt. A per Kiss Szaléz név alatt futott.

ID. BAJOMI BÉLA: hajóskapitány, a Ganz Hajógyár v. igazgatója. Nyugdíjban volt, amikor az ÁVH rávette, hogy kémkedjen, különben mint háborús bűnöst bezárják. Bajomi öccse Nyugaton élt és nyugati szervekkel volt kapcsolatban. Bajomit kiküldték, találkozott öccsével, s mindent elmondott. Mikor az ÁVH rájött a kétoldali játékra, letartóztatta Bajomi fiát, ifj. Bajomi Mihályt és társait (Műegyetem-i összeesküvés). Bajomi erre hazatért, elfogták, megígérték, ha a tárgyaláson nem említi, hogy az ÁVH-nak dolgozott, akkor kegyelmet kap. Jónás tanácsa halálra ítélte és 1941 április 24-én a Gyűjtőfogházban kivégezték. 65 éves volt. Fiát természetesen nem engedték szabadon, sőt még azt sem engedték meg, hogy az ugyanabban a börtönben ülő apjától a siralomházban búcsút vegyen.

BANUSZ JÁNOS: v. csendőr őrmester, rendszeresen járt haza

Nyugatról mint futár. 1949 elején a Katpol. elfogta, Nyugatra beépült ügynökei jelentése alapján. A Margit körúti Katonai Bíróság halálra ítélte és 1949 augusztus 31-én kivégezték. Utolsó kiáltása: "Istennel a Hazáért".

BÁNKUTI RUDOLF: rendőr főhadnagy, soproni lakos. Kémkedés és szervezkedés vádjával ítélték halálra 1953 tavaszán a Fő utcában. Közel két évet töltött halálra ítélve, mert az ÁVH egyik bűntársának, Jelentsicsnek, Nyugatról való visszatérésére várt. Kivégezték 1955 január 15-én a Fő utcában.

BAKONYI MIHÁLY: valószínűleg szabómester volt, 1903-ban született Keszthelyen. Letartóztatták 1950. október 20-án a Fehér Gárda összeesküvésben való részvételért. Ügyüket 1951. március 18-án tárgyalták a Markó utcában, valószínűleg Jónás, halálra ítélték és 1952 február 4-én kivégezték a Fő utcában. Bakonyi a Fehér Gárda zalai csoportjának volt a vezetője. Apja Festetich herceg kertésze volt, a Bazilikában is énekelt. Tudta, hogy kivégzik, s csak arra kérte barátait, hogy állítsanak emléket a kivégzetteknek.

BÁLINT ANTAL: v. hadnagy, Ludovika Akadémia avatási év 1943. 1922-ben született Pécsen. Nyugatról járt haza, mint futár, s egy ellenállási csoportot vezetett. (Dr. Horváth Ferenc ügy.) Árulás folytán az ÁVH-nak sikerült a csoportot elfognia, Bálint menekülés közben a határnál tűzharcba keveredett ÁVH-s határőrökkel, akik 1950 november 16-án a drótsövénynél agyonlőtték.

BÁLINT GYULA: egyetemi hallgató, Bálint Antal öccse, született 1927-ben Pécsen. A bátyja által szervezett csoport tagjaként a Fő utcai Katonai Bíróság dr. Andó-Sebess (elnökügyész) tanácsa, 1951 május végén halálra ítélte és 1951 szeptember 14-én ki is végezték ugyanott. Hihetetlen bátran viselkedett. ifj. **BALÁZS AURÉL:** export-import kereskedő, régi pesti család sarja. A Nehézipari Minisztérium és más vállalatok megbízásából gyakran utazott Nyugatra, az ÁVH kezdettől gyanította, hogy kapcsolatban van nyugati szervekkel. Hazatérte után lefogták és 1948 december 15-én a László tanács a Markóban halálra ítélte. Kegyelmét elutasították és 1949 február 11-én a Gyűjtőfogházban kivégezték.

BARTAL BÉLA: v. tüzér-százados, született 1910-ben Nagykanizsán. A zalai Fehér Gárda tagjaként 1951 március 18-án Jónás tanácsa halálra ítélte és 1952 február 4-én kivégezték a Fő utcában.

v. **BERÉNYI ISTVÁN:** őrnagy. Hütlenség vádjával ítélték halálra a Margit körúti Katonai Bíróságon, Dóczy Lászlóval és másik négy

társával 1950 július 12-én kivégezték ugyanott. Vád ellene hűtlenség, kémkedés volt. Az ügy nagy részét a Katpol. egy Vojcek nevű ügynökén keresztül azsanolta.

BEKES JÓZSEF: elektromérnök, a Farkasfa-i per egyik vádlottja. Tulajdonképpen az ügyről igen keveset tudott, amit az -VH-n nem akartak elhinni. Felesége volt az ügy fővádlottja és amikor nem vallott, illetve nem tudott vallani, agyonverték.

BEKES JÓZSEFNÉ: a Farkasfa-i összeesküvés fővádlottja. Feltűnően szép, intelligens asszony, budapesti születésű, igen kiterjedt kapcsolatokkal rendelkezett, még a hivatalos fórumok felé is. Kémkedés és összeesküvés vádjával elsőfokon életfogytiglanra (a bírót utána azonban letartóztatták), 2. fokon halálra ítélték. Kivégzésre nem került sor, előtte váratlanul "tüdővérzés"-ben meghalt.

Dr. BERREGHY LÓRÁND: őrnagy, hűtlenség vádjával végezték ki 1951-ben a Fő utcai Katonai Bíróság ítélete alapján. Tudomásunk szerint nem volt bűntársa. Valószínűleg nyugati csoportokkal volt összeköttetésben.

BERÉNYI ILLÉS: a Kisgazdapárt hatvani titkára, a megszálló Szovjet Hadsereg elleni fegyveres összeesküvés címén tartóztatták le 1946 április 18-án. Szovjet Katonai Bíróság ítélte el és 1950 telén halt meg egy karéliei szovjet munkatáborban.

BÉLAVÁRI BÉLA: fiatal katona volt. 1954 január 17-én végezték ki két másik katonatársával. Állítólag mindhárman fegyveresen próbáltak megszökni.

BILKEY-PAP ZOLTÁN: orvos-szigorló, a MAGYAR FRONT nevű ellenállási csoport egyik vezetője. Született 1920-ban, édesapja híres orvos volt. Vád ellene még ma sem tisztázódott: hűtlenség, röpcédulázás, szervezkedés? A tagok legnagyobb része orvos és orvostanhallgató volt. Az ÁVH szovjetellenes ügyet csinált belőle, annak ellenére, hogy fegyverük sem volt. A Gyűjtőfogházból 1949 júliusában elvitték, és soha nem került elő. Végül a Forradalom alatt derült ki, hogy 1952-ben a Conti utcában kivégezték.

BÍRÓ LÁSZLÓ: katona. Kivégezték a Margit körúton, 1950-ben.

BICSAK LAJOS: molnár, rátóti lakos. Kémkedés, szervezkedés, csempészás vádjával ítélte el a Katonai Bíróság 1952 novemberében 1953 július 8-án kivégezték a Fő utcában. Fogadott fia, Elemér, szintén halálos volt.

BICSAK ELEMÉR: Bicsak Lajos fogadott fia soros idejét töltötte. Szabadságon volt odahaza, egyenruhában, mikor apját letartóztatták, és őt is. Rá akarták bizonyítani a különböző vádakat. Nagyon megkínózták. Halálra ítélték, de a kivégzés előtt "TBC-ben meghalt a PV 3. emeleti gyengélkedőjében.

BLACHO JÁNOS: repülőtiszt, szolgált a Néphadseregben, ugyanakkor tagja volt a Fehér Gárda hódmezővásárhelyi-orosházi csoportjának. 1950 nyarán tartóztatták le és a Katonai Bíróság halálos ítéletét 1951 március 31-én hajtották végre a Fő utcában.

BOHN ALFRÉD: a Dóczy-per vádlottja, kivégezték 1950 július 12-én.

BOLLA KÁLMÁN: a Népszava 1951 május 9-i jelentése alapján fegyverrejtegetés miatt statáriális úton kivégezték 1951 május 6-án. Kivégzés után az egyik házimunkás talált egy darab papírt, amelyre ráírta, hogy Nyugatról tért haza, tehát a fegyverrejtegetés vádjára nem felel meg a valóságnak, és így a statáriális ítéletet jogtalanul érvényesítették.

BOROSI LÁSZLÓ: gimnáziumi tanuló, Gyöngyösi lakos, született 1929-ben 1946 április 18-án tartóztatták le fegyveres összeesküvés vádjával. Szovjet Katonai Bíróság ítélte el a Conti utcában, utána Sopronkőhidára szállították, s azóta nyoma veszett. Valószínűleg őt is kivégezték Péter Kiss Szalézzal és társaival.

BÜKI PÉTER: született 1890-ben Ozmánbükön (Zala megye). Államellenes összeesküvés címén tartóztatták le és 1952 szeptember 19-én végezték ki másik három társával a Fő utcában.

BARANYAI BÉLA: rádióműszerész, letartóztatták 1951 novemberében, kapcsolatban állt a Nyugatról hazatért Weiszengruberrel. Tárgyalásán halálra ítélték és valamikor 1952 őszén kivégezték. Az ügyrel kapcsolatban ír a Szabad Nép 1951 december 23-i száma.

CHORNOKI VIKTOR: volt kairói magyar követ, Tildy Zoltán veje. Az ÁVH hazahívatta és a Ferihegyi repülőtéren fogták le. Kémkedés vádjával kivégezték 1948. december 7-én a Kis-fogházban. Ügyét soronkívül tárgyalták, s Tildy köztársasági elnöknek nem sok beleszólása volt veje elítélésébe.

CORNLEGER KÁROLY: főrevizor, a francia 2me Bureau kémkedési ügyében fogták le és 1951. február 28-án kivégezték a

Katonai Bíróság halálos ítélete alapján a Fő utcában.

CSABAI ISTVÁN: 1953. február elején volt a 2. fokú tárgyalása a Fő utcai Katonai Bíróságon, és 1953. május 6-án kivégezték ugyanott. CIA-Rákóczyfalvai ügyében volt elítélve, sajnos több adat nem áll rendelkezésre.

CSANÁDI PÁL: Katonai Bíróság ítélete alapján kivégezték 1951-ben a Fő utcában. Sajnos nem tudunk róla többet. Hűtlenségi ügynek kellett lenni, miután Katonai Bíróság hozta meg az ítéletet.

CSEERGEŐ KÁLMÁN: v. tsz. zászlós, 1951. tavaszán tért vissza Nyugatról, miután ott kiképezték, hogy ellenállási csoportokat szervezzen. 1951 végén fogták el, a Fő utcai Katonai Bíróság ítélte el, és 1952 őszén végezték ki a Fő utcában.

CSÁKY FERENC: volt tiszt, gazdálkodó, kecskeméti lakost összeesküvés vádjával 1950 őszén ítélte halálra Olty tanácsa a Markó utcában. Kivégezték 1951 május 4-én a Gyűjtőfogházban.

CSÖRSZ ERNŐ: rabtársai csak Zolinak hívták. Miskolc környékéről való határőr volt, aki Szentgotthárdnál állomásozott. Nős volt, két gyermek apja. 1950 húsvét táján fegyvertelenül átment az osztrák határon (állítólag részegen). Ott beszervezték, adtak neki 200 Ft-ot, azzal, hogy menjen haza kémkedni. Haza is ment, elfogták. A Katonai Bíróság azt a védekezését, hogy részeg volt, nem fogadta el és halálra ítélték. Öt nap múlva megtartották a 2. fokú tárgyalást, mely megerősítette a halálos ítéletet, és Csörszöt 1951 júliusában a Fő utcában kivégezték. Mindazok, akik Csörszöt rávették a kémkedésre és hazaküldték, hihetetlenül felelőtlenül jártak el. Tudniok kellett, hogy ebben az időben minden katonai szökést halálos ítélettel büntettek.

CSÚCS GYÖRGY: v. hadnagy. (LA 1942. VI. 18-i avatású), született 1921 április 16-án. Letartóztatták mint nyugati futárt 1948 októberében. A Margit körúti Katonai Bíróságon, a Radeczky-Pánczél tanács 1949 október 6-án ítélte halálra. Miután nem terjesztették fel kegyelemre, Nagypéntek napján öt társával 1950. április elsején kivégezték a Margit körúti fegyház udvarán. Mind az öten a "Hazáért mindhalálig" kiáltással búcsúztak az élettől! (Dózsa Attila és társai ügye).

CZAJLIK LAJOS: (Alajos), vámszaki ezredes 1952 őszén tartóztatták le hűtlenség, kémkedés vádjával. A Fő utcai Katonai Bíróság ítélte halálra és 1953 szeptember 9-én 36 éves korában kivégezték ugyanott. Czajlik az u. n. Bécs-Budapesti kémkedési per

elsőszámú vádlottja volt.

CZUPOR JÓZSEF: sárvári lakos, nem tudni milyen váddal ítélte halálra a Fő utcai Katonai Bíróság. 1953 június 22-én kivégezték.

DARÓCZY IMRE: egyetemi hallgató, apja törvényszéki bíró volt. 1951 őszén tartóztatták le kémkedés és összeesküvés vádjával. A Fő utcai Katonai Bíróság halálra ítélte, és 1952 augusztusában az ítéletet végrehajtották ugyanott.

DÉSAKNAI LORÁND: postatisztviselő, a vádirat szerint a Szabad Európa Rádiónak kémkedett. A Mozgópostások ügyében fogták le, és 1955 október 21-én a Gyűjtőfogházban kivégezték.

DEÖRZ PÁL: egyetemista, született 1927-ben Szekszárdon. Futárszolgálatot végzett, valószínűleg amerikai vonalon dolgozott. Szovjet tartóztatta le Ausztriában. Kivégezték 1949 augusztus 24-én a Margit körúton. Vidám, jókedélyű fiatalember volt, tudta, hogy kivégzik, igen bátran viselkedett.

DIETZL LÁSZLÓ: gépészmérnökhallgató, született 1926-ban. Mint a BAKONY BRIGÁD tagját tartóztatták le 1946 június 11-én. Szovjet Katonai Bíróság ítélte el a Conti utcában. Utána Sopronkőhidára szállították és ott végezték ki 1946 október 20-án.

DOCZY LÁSZLÓ: v. főhadnagy, a Margit körúti Katonai Bíróság hűtlenség, kémkedés vádjával halálra ítélte és az ítéletet 1950. július 12-én ugyanott végrehajtották.

DON STEFAN: (Maribor-i lakos), jugoszláv hírszerző százados, az ÁVH besúgás alapján elfogja 1952 elején, Katonai Bíróság szeptemberben halálra ítéli és 1953 január 21-én a Fő utcában kivégzik. Egyetlen jugó tiszt volt, akit kémkedésért felakasztottak.

Dr. DONÁTH GYÖRGY: képviselő, a MAGYAR KÖZÖSSÉG-i per elsőszámú vádlottja. Olty tanácsa halálra ítélte 1947 májusában, és miután nem kért kegyelmet, 1947 szeptember 27-én összeesküvés vádjával kivégezték. Nagyszerű ember volt. vitéz **DÓZSA ATTILA:**

volt hadnagy, született 1922. június 7-én, hadnaggyá avatták 1942 december 6-án. Egy Marinkai nevű Katpolos agent provocateur beugratása alapján szovjet KGB ügynökök elrabolják Bécsből, 1949 február 9-én Badenben a Szovjet Katonai Bíróság először 35 évre ítélte, majd átadták a magyar Katonai Bíróságnak. Radeckzy tanácsa 1949 október 6-án halálra ítélte, kegyelemre nem terjesztették fel, és Nagypéntek napján, 1950 április 1-én kivégezték a Margit körúton. Ő

is, mint a többi Ludovikás, "Hazáért mindhalálig" kiáltással búcsúzott az élettől.

DUGOVITS JÓZSEF: hadbiztos alezredes, - lehetséges, hogy Dudosits volt a rendes neve), A Fő utcai Katonai Bíróság kémkedés vádjával halálra ítélte és még ugyanabban az esztendőben ott ki is végezték. - Kivégzése előtt elmondta a többi halálos zárvatársának, hogy amikor letartóztatták akkor tudta, hogy minden reménytelen és hiábavaló, minden vádat szó nélkül elfogadott és a jegyzőkönyveket elolvasás nélkül, szólanul aláírta.

DULAI ANDRÁS: a Népszava 1951. július 16-i jelentése szerint, - Dulait 1951 július 14-én fegyverrejtegetés vádjával statáriális ítélettel kivégezték. Közelebbi adatok ismeretlenek.

DODONKA ISTVÁN: régi munkásmozgalmi, egy ideig párttitkár. (Nagykovácsiban) 1949-ben szakít a párttal. Ausztriába szökött, onnan több ízben hazatért. 1952 végén elfogták, nagyon megkínózták és 1953 január 22-én a 2. fokú ítélete után, kegyelemre nem terjesztve fel kivégezték a Fő utcában.

DODONKA TIBOR: hivatásos repülő tiszt a Néphadseregben. Dodonka István unokaöccse. - Nagybátyjának kiszolgáltattott minden katonai reptér adatot. - Kivégezték 1953 január 22-én.

Dr. ERDÉLYI JÓZSEF: gyakorló orvos, a kesztölci összeesküvés ügyben ítélték halálra 1952 október 7-én a Markó utcai Megyei Bíróságon. - Kivégezték 1953 január 27-én a Gyűjtőfogházban.

EITLER ANTAL: honvéd, 20 éves korában kivégezték, 1950. májusában a Margit körúti katonai fogházban, kémkedés és adatszolgáltatás vádjával. dorogi FARKAS FERENC: vitéz, hadnagy, Ludovikát elvégezte 1942-ben. - Háború után filozófiát tanult, -1951 februárjában nyugatra szökött, onnan szeptember táján hazatért MHBK-megbízással, - októberben elfogták, 1952. november 23-án kivégezték. Igen bátran viselkedett, -a bitófa alatt "Becsülettel a Hazáért! " kiáltással búcsúzott az élettől.

FARKAS FERENC: ÁVH-s hadnagy, - kivégezték a Pártörtség perében, 1953 június 10-én.

FARKAS SÁNDOR: gépész, született 1916-ban Kiskunfélegyházán, cséplőgéptulajdonos, a pálosszent-kuti ügyben, a Grösz per mellékperében ítélték halálra 1951. júliusában, és hat társával kivégezték 1952 május 28-án a Gyűjtőfogházban.

FAZEKAS JÓZSEF: rákóczi falvai gazdai fű, aki mint a Néphadsereg katonája Nyugatra szökött, ott kiképezték és hazaküldték. 1952 elején elfogták, a Katonai Törvényszék 1952 októberében halálra ítélte, és 1953 május 6-án a Fő utcában kivégezték. Súlyos "TBC"-t kapott, az akasztófa alá már félholtan vitték ki. 20 éves volt!

FEHÉR ANDRÁS: gimnazista, gyöngyösi lakos, a Bakony Brigád tagjaként 1946 június 11-én tartóztatták le, Szovjet Katonai Bíróság a Conti utcai fegyházban kényszermunkára ítélte, és 1950-ben egy karéliei szovjet munkatáborban halt meg.

FELKAY JÓZSEF: híradós alezredes, kémkedés vádjával tartóztatták le a Katpol, a Margit körúti Katonai Bíróság halálra ítélte, és 1949 február 4-én a Margit körúton kivégezték.

FERENCZY PÁL: adótiszt, délvidéki származású, kémkedés vádjával tartóztatták le, és a Katonai Bíróság halálra ítélte. 1953. május 5-én a Fő utcában kivégezték. Felesége és két kisgyermek maradt vissza, akik hosszú ideig nem tudták, hogy mi lett az édesapjukkal.

FIALA JÓZSEF: volt százados, rendőrségi nyomozó. A Fehér Partizánok szervezője és vezetője. Katonai Bíróság ítélte halálra, 1954 április 4-én a Fő utcában kivégezték.

FORBÁTH LÁSZLÓ: műszaki tisztviselő, született 1920-ban Debrecenben. 1953 szeptember 7-én tartóztatták le szervezkedés vádjával. Az ügy bizonyos kapcsolatban van a Grösz per titkos pereivel. A Fő utcai bíróság ítélte halálra, és 1954 június 30-án kivégezték.

Dr. FORNETT LÁSZLÓ: orvos, debreceni lakos, kémkedés és hűtlenség vádjával ítélte halálra a Margit körúti Katonai Bíróság, és ott is végezték ki 1949 szeptember 10-én. Állítólag Csuthy Gyula és Czebe Jenő vk. alezrds. voltak bűntársai.

GAZDAG LÁSZLÓ: vajmester, soproni lakos. Kémkedés és összeesküvés vádjával tartóztatták le. A Fő utcai Katonai Bíróság halálra ítélte 1953 tavaszán, az ítéletet azonban csak 1955 január 15-én hajtották végre.

GÁBOR ISTVÁN: Nyugatról járt haza mint kurír. Kivégezték 1950-ben a Margit körúton.

GERGELYNÉ, HERMIN: agronómus, kémkedés vádjával tartóztatták le, és a Fő utcai Katonai Bíróság ítélte halálra és végezte ki 1954 tavaszán.

GRAMMLING LÁSZLÓ: v. tart. főhadnagy, bajai lakos (Erzsébet királynő út 90.). A Kard és Kereszt Mozgalom egyik szervezőjeként, összeesküvés vádjával tartóztatták le. A Markó utcai Megyei Bíróság Jónás tanácsa ítélte halálra, és 1953 október 6-án a Gyűjtőfogházban kivégezték.

GARAMVÖLGYI TIVADAR: v. főhadnagy, egy Szombathely melletti falusi tanító fia, a Páthy perben ítélték el hűtlenségért, és a Margit körúti fegyházban végezték ki 1950. június 14-én. Magas, erős, kiváló atléta volt, a Néphadseregben mint oktatótiszt szolgált. Kihallgatáskor vagy 8 Katpolost ütött le, végülis a páncélszekrényhez kötözték, és súlyosan megverték.

GEIGER IMRE: a Standard Gyár vezérigazgatója, a hasonló nevű per fővádoltja. 1949 november 19-én tartóztatták le kémkedés és adatszolgáltatás vádjával. 1950 február 17-én nyilvános tárgyaláson halálra ítélték, és 1950 május 10-én a Gyűjtőfogházban kivégezték.

GYIMESSY (Imre, vagy István?) v. hivatásos hadnagy, hűtlenség vádjával először a Margit körúti Katonai Bíróság halálra ítélte, az ítéletet azonban csak 1952-ben hajtották végre a Fő utcai ÁVH-s központban.

GYIMESI SZILÁRD: v. diák, született Szombathelyen. Mint az Antibolsevista Gárda vezetőjét a Markó utcai Megyei Bíróság Jónás tanácsa halálra ítélte, és 1951 október 13-án a Gyűjtőfogházban kivégezték. Édesapja csendőr alhadnagy, a háborúban hősi halált halt. Gyimesi 1948-ban érettségizett Szombathelyen, utána mint vasúti pályamunkás dolgozott 1950-ig. Húgát 3 évre ítélték el.

GYURIS ISTVÁN: repülő főhadnagy, kémkedés miatt kivégezték a Margit körúton. 1950 elején.

GYÖNGYÖSI ATTILA-gimnazista, gyöngyösi lakos. A Kiss Szaléz ügyben tartóztatták le. Szovjet Katonai Bíróság ítélte el a Conti utcában, 1946. májusában kényszermunkára, és valamelyik karéliei szovjet munkatáborban halt meg 1952. tavaszán.

HARGITAY OTTÓ: v. tüzér százados, 1950. végén tartóztatják le, a vád ellene szervezkedés, röpcédulázás és fegyvertartás. Valószínű, hogy Hargitay a Kard és Kereszt Mozgalommal állt összeköttetésben, és tudomása volt az izsáki csoportról. 1952-ben végezték ki.

HIDVÁRY PÁL: vitéz, ezredes. Született 1908-ban. A Ludovikát elvégezte 1932-ben. Mint a Kossuth Akadémia h. parancsnoka, szervezője és vezetője volt a legszélesebb ellenállási mozgalomnak.

Hűtlenség vádjával tartóztatták le 1948 augusztus 10-én, és egy gyors tárgyaláson halálra ítélték. Alig egy hónappal később, 1948 szeptember 18-án a Gyűjtőfogházban kivégezték.

HARCOS LÁSZLÓ: egyetemi hallgató, született 1930-ban Baján. A bajai összeköttetés egyik fővádlottja. Andó őrnagy bírósága ítélte halálra a Fő utcai Katonai Bíróságon. Nyolc hónapig volt halálos, bámulatos bátorsággal viselkedett úgy a tárgyalásán, mint kivégzésén 1954 január 14-én a Gyűjtőfogházban.

HALÁPI JÓZSEF: tengerészkapitány, született 1890-ben. Horthy Kormányzó szárnysegédtisztje volt. A Kard és Kereszt mozgalomban való részvételéért, összeköttetés vádjával ítélték halálra, és végezték ki 1950 november 22-én a Gyűjtőfogházban.

HÁNYI FERENC: MÁV hídépítő technikus, Nyugatra szökött, majd visszatért. Kémkedés vádjával ítélte halálra a Fő utcai Katonai Bíróság, és végezték ki 1951 augusztus 4-én, ugyanott.

HERNÁDY GYULA: egyetemi hallgató, született 1928-ban, kémkedés és összeesküvés vádjával ítélte halálra a Margit körúti Katonai Bíróság Andó-tanácsa. 1951 áprilisában végezték ki a Fő utcai ÁVH központban.

HUMMER FERENC: egyetemi hallgató, a Páthy perben a Margit körúton ítélték halálra. Vád: kémkedés, hűtlenség. 1950 június 14-én végezték ki a Katonai Bíróságon, Utolsó kiáltása "Becsülettel a Hazáért" volt.

Dr. HORVÁTH FERENC: rendőrszázados, pécsi lakos. 1950 november 24-én tartóztatták le kémkedés, összeesküvés vádjával. 1945 után átvette a rendőrség és a pécsi kapitányságon teljesített szolgálatot. A Bálint-féle ügyben ítélte halálra 1951 májusában a Fő utcai Katonai Bíróság Andó tanácsa. 36 éves volt amikor kivégezték szeptember 14-én.

HORÁK JÁNOS: egyetemi tanár, (történelem, teológia), A kecskeméti összeesküvésben ítélte Jónás tanácsa halálra, és végezték ki 1951. május 4-én a Gyűjtőfogházban.

HORVÁTH KÁLMÁN: cipésmester, akit az ÁVH határőrök 1952 nyarán a határon súlyosan megsebesítettek, és 1954 telén kémkedés vádjával kivégezték. Az ügyben két testvérét is elítélték.

HALÁSZ BÉLA: v. csendőrőrmester, kémkedési ügyben végezték ki

Horváth Kálmánnal együtt 1954. elején.

HUSZÁR JÓZSEF: gyöngyösi lakos, a Kis Szaléz ügyben ítélte kényszermunkára a Szovjet Katonai Bíróság 1946 októberében. Egy szovjet kényszermunkatáborban halt meg.

IVÁNYI BÁLINT: munkás, született 1906-ban Pálósszentkúton, kiskunfélegyházai lakos. Az összeesküvésben, mely a Grösz per egyik titkos pere volt, hatot végeztek ki 1952 május 28-án a Gyűjtőfogházban. A vád ellenük, hogy fegyveres összeesküvést szerveztek és szovjet katonákat gyilkoltak meg. Fia hat hónappal előbb jött haza szovjet hadifogságból. Halálos ítélete kihirdetésénél a következőket mondta: "Amit Isten ad, abba belenyugszom, mert ez az Ó akarata".

JEZERSZKY OTTÓ: diák, kivégezték a Vaszary ügyben 1952 novemberében a PV-n.

HORVÁTH FERENC: csendőr főtörzsőrmester, pilisligeti lakos, a volt csendőrség legmagasabb tagja, 2. 06 cm, a piliscsabai credo ügyben fogták le 1950 augusztus 5-én. A Fő utcai Bíróságon súlyosan megverték, s mikor nem volt hajlandó vallani, halálra éhezették. 1951 karácsonyán halt meg, miután 14 napig nem adtak neki enni. A kegyetlenségéről hírhedt Szalma őrmester osztályvezető ezt ordította utoljára: "Itt fogsz megdögleni, rohadt zsandár! "

JAKAB FERENC: mozgópostás, a Győr-Sopron-Ebenfurt-i vonalon, letartóztatták 1952 áprilisában. Kémkedés vádjával, a Fő utcai Katonai Bíróság halálra ítélte és 1955 október 21-én a per másik vádlottjával, Désaknaival együtt kivégezték.

JELENTSICS GÉZA: született 1929-ben Budapesten, egyetemi hallgató. 1951 és 1954 között rendszeres futárszolgálatot teljesített. Ő volt a szervezője a soproni összeesküvésnek, egyike volt azoknak, akit az ÁVH legjobban szeretett volna elfogni. 1954. őszén, Sopron közelében az ÁVH-s határőrökkel vívott tűzharcban elesett.

JACZKÓ IVÁN: tisztviselő, a budapesti városháza elleni állítólagos pokolgépes merényletért statáriális bíróság halálra ítélte és 1947 decemberében a Gyűjtőfogházban kivégezték.

KARCZAGI FERENC: született 1922-ben, hűtlenség és kémkedés vádjával ítélte el a Margit körúti Katonai Bíróságon Andó őrnagy tanácselnök. 1951 januárjában végezték ki a Fő utcában.

Dr. KERÉKES ERVIN: USA követségi fordító, 1951-ben tartóztatták le és a Fő utcai Katonai Bíróság ítélte halálra. 1952-ben végezték ki ugyanott.

KERESZTES VINCE: nyűg. ezredes, rákospalotai lakos. Kémkedés vádjával ítelték halálra a Fő utcai Katonai Bíróságon. Vejével, Kalotai Gézával egyszerre végezték ki 1953 augusztus 17-én a Fő utcában.

KIRÁLYFALVY MIKLÓS: községi jegyző Pócspetriben. Statáriális Bíróság halálra ítélte azzal a váddal, hogy a pócspetri lakosság tüntetése alkalmából keletkezett tolakodásban kivette a rendőr kezéből a fegyvert és agyonlőtte vele a rendőrt. Kivégezték 1948 június 21-én.

KIRÁLY ANDRÁS: volt csendőr őrmester, a Bajához közel lévő Nagybaracskán lakott. Valószínűleg a bajai Kard és Kereszt mozgalomban való részvételért ítelték halálra és végezték ki 1953-ban a Fő utcai ÁVH-s Központban. (B. 002157/1953/6. sz. perirat.)

KIZMÁN OTTÓ: gimnazista, született 1929-ben. A Kiss Szaléz féle ügyben tartóztatták le 1946. április 18-án, Gyöngyösön. Szovjet Katonai Bíróság ítélte el 1946 októberében, és 1946 október 20-án Sopronkőhidán kivégezték.

KISS SZALÉZ: ferencrendi hittantanár, gyöngyösi katolikus lelkész, a vád szerint a gyöngyösi szovjetellenes szervezkedés vezetője. 1946 április 18-án tartóztatták le, a Conti utcai Szovjet Katonai Bíróság ítélte halálra, és 1946 október 20-án Sopronkőhidán végezték ki.

KISS ENDRE: gimnáziumi tanuló, Gyöngyös. Szintén a Kiss Szaléz ügyben tartóztatták le és ítelték el. Sorsa ismeretlen, lehet, hogy őt is kivégezték, lehet, hogy a kihallgatások alatt agyonverték.

KISS BENEDEK: gazdálkodó, fegyverrejtegetésért halálra ítelték és 1950 május elején kivégezték.

KOLLATH GYULA: egyetemi hallgató, a miskolci ref. pap fia. Szervezkedés, röpcédulázás vádjával tartóztatták le 1949-ben és 1950-ben végezték ki Miskolcon.

KŐSZEGI LÁSZLÓ: volt zászlós, dunapentelei tisztviselő, akit Olty Vilmos zárt tárgyaláson ítelt halálra Rákosi Mátyás ellen tervezett állítólagos merényletre való szövetkezés miatt. A halálos zárkában elmondta zárkatársainak, hogy a budapesti USA követséggel volt kapcsolatban, onnan kellett, hogy valaki feljelentsen adatszolgáltatás címén. Beismerő vallomását csak azért írta alá, mert megfenyegették, hogy a feleségét is bezárják és a kislányát lelencházba teszik.

Nagyobb nyomaték kedvéért felnyitották előtte a szomszéd szoba ajtaját, ahol felesége ült kislányával a karján. Kivégezték 1952 július 9-én.

KÖVÁRY JÁNOS: v. tüzér hadnagy, született 1916-ban Keszthelyen, A Fehér Gárdában való részvételéért a Budapesti Megyei Bíróság Jónás tanácsa összeesküvés vádjával halálra ítélte és az ítéletet 1952 február 4-én a Gyűjtőfogházban végrehajtották. Nős volt, két gyermek maradt utána.

KÖVESY SÁNDOR: határ vadász-őrnagy, először 1948. végén tartóztatják le, a Dózsa ügyben kisebb ítéletet kap, utána újabb adatok alapján perújrafelvételt csináltak a Fő utcai Katonai Bíróság halálra ítélte és 1952-ben kivégezték.

KOSZTOLÁNYI JÓZSEF: született 1924 július 18-án Budapesten. 1943-ban a Ludovikán hadnaggyá avatták. A bajai fegyveres összeesküvés vezetőjeként Jónás tanácsa 1953 június 10-én halálra ítélte, és 1953 október 24-én a Gyűjtőfogházban kivégezték. A Keresztény Szocialista Magyar Munkásmozgalom megalapítója.

KOVÁCS JÓZSEF: egyetemi hallgató, 1948-ban szervezkedés miatt kisebb ítéletet kap. 1952-ben újra lefoglalják, újra szervezkedés vádjával, a Markó utcai Megyei Bíróság halálra ítélte és 1953 elején a Gyűjtőfogházban kivégezték.

KOLLÁR JÁNOS: gazda, idősebb, kb. 62-65 éves lehetett, mikor az ÁVH lefogta. 1946-ban agyonütött egy szovjet katonát, aki a feleségét megerőszakolta. 1950-ben Jónás ezért halálra ítélte, és 1950. júliusában a Gyűjtőfogházban kivégezték. Jellemző, hogy a Szovjet katonai szervek tudtak az estről 1946 óta.

KOVÁCS BOLDIZSÁR: kecskeméti gazdaember, szintén agyonütött egy szovjet katonát, aki erőszakoskodott a menyével (fia szovjet hadifogságban volt). Az első tárgyaláson önvédelmet állapítottak meg és szabadon bocsátották. Az ÁVH azonnal, még a Bíróság épületében újra lefogta, új tárgyalást tűztek ki és halálra ítélték. 1951 február 28-án végezték ki a Gyűjtőfogházban.

KOVÁCS ISTVÁN: repülő őrmester a Néphadseregben, de ugyanakkor tagja a Fehér Gárda Szervezetnek. 1950 nyarán tartóztatják le. A Fő utcai Katonai Bíróság összeesküvés vádjával halálra ítélte és 1951 március 31-én kivégezték.

KOVÁCH LÁSZLÓ: gimnazista, Gyöngyösről. A Kiss Szaléz ügyben fogják le 1946 április 18-án. Vád: fegyveres összeesküvés, szovjet

tisztek elleni merénylet. Szovjet Katonai Bíróság ítélte el, sorsa ismeretlen. Lehetséges, hogy Sopronkőhidán kivégezték, vagy valamelyik szovjet munkatáborban halt meg.

KOPPÁNDY JÓZSEF: volt ezredest összeesküvés vádjával, a bajai Kard és Kereszt Mozgalomban, halálra ítélték, és 1953 október 6-án a Fő utcai ÁVH Központban kivégezték.

KARÁCSONYI LÁSZLÓ: v. vk. ezredes, volt párizsi magyar katonai attasé. Adatszolgáltatás vádjával 1951 őszén a Fő utcai Bíróság halálra ítélte és 1952-ben ugyanott kivégezték.

KOVÁCS TIBOR: hadnagy a Ludovikán felavatták 1943. augusztusában. A Fő utcai Katonai Törvényszék zárt tárgyaláson halálra ítélte kémkedés és szervezkedés vádjával és 1954. júniusában a Fő utcában kivégezték. Kovács mint futár Nyugatról tért haza.

KOVÁCSNÉ, szül Gergely Piroska: az angol követségen volt alkalmazásban. 1921-ben született Dunavecscén, férje mint főhadnagy hősi halált halt a Keleti fronton. A Margit körúton Radetzky-Jávor tanács kémkedésért halálra ítélte, és 1950 novemberében ugyanott kivégezték.

KONCZ LÁSZLÓ: v. főhadnagy. Katonai Bíróság ítélte halálra, és 1953-ban a Fő utcában kivégezték Semmilyen közelebbi adat az ügyével kapcsolatban nincsen.

KARPINSZKY LÁSZLÓ: sorkatona, a pesterzsébeti UDB-s (jugoszláv) ügy fő vádlottja. A kelenföldi laktanyában éjjel titokban lefényképezte a fontosabb katonai papírokat és térképeket, s azokkal akart külföldre szökni. Egy éjszaka az egyik elhárító tiszt váratlanul visszatért a laktanyába, s tettenérte Karpinszkyt fényképezés közben. Dulakodás közben Karpinszky leütötte az elhárító tisztet és sikerült az összes adattal Jugoszláviába szöknie. Annak ellenére, hogy országos körözést adtak ki ellene, az UDB utasítására visszatért, és 1952 nyarán elfogták. Az 1952 november 15-én megtartott Katonai Bírósági tárgyaláson halálra ítélték, és 1953 október 14-én a Pestvidéki Fogház ÁVH Központ udvarán kivégezték. Utolsó pillanatig bátran viselkedett, mindent magára vállalt, annak ellenére, hogy nagyon megkínózták.

KOVÁCS ATTILA; vitéz, főhadnagy. Született 1922 február 25-én, 1942-ben avatták hadnaggyá a Ludovika Akadémián, mint évfolyamelsőt. Avatása után azonnal frontszolgálatra jelentkezett, és hamarosan kitűnt bátor és helytálló magatartásával. Az összeomlás után Nyugaton maradt. Több ízben mint futár is hazatért. Dózsa

Attilának a nevében lőtték és társainak bukása után kezében futnak össze az ellenállás szálai. 1949 tavaszán két ÁVH-s ügynök éjszaka betört az Innsbruck (Ausztria) melletti házába, s el akarták rabolni a fontosabb papírokat. A párharcban Kovácsot agyonlőtték. A francia katonai hatóságnak sikerült a két gyilkost elfognia, hét évi börtönbüntetésre ítélték őket, de rövid idő után mindkét gyilkost valamilyen titkos megegyezés alapján elengedték.

KALOTAI GÉZA: MÁV intéző volt a kelenföldi pályaudvaron. Kémkedés vádjával tartóztatták le 1952 végén, miután a pályaudvaron keresztülhaladó szovjet szállítmányokról értesítette apósát, Keresztes Vince nyűg. ezredest, akivel azután együtt ítélték el és végezték ki mindkettőjüket 1953 augusztus 17-én a Fő utcában.

KOVÁCH ANDRÁS: v. min. tanácsos, "Bandi bácsi" a "Rongyos Gárda" összeesküvés vádlottjaként halálra ítélték 1948. novemberében, és 1949 márciusában kivégezték a Gyűjtőfogházban.

LANDAUER EDWARD: KM. A. C. (Királyi Magyar Automobil Club) volt főtitkára. 1950 májusában végezték ki a Margit körúton a Katonai Bíróság ítélete alapján. A vád ellene adatszolgáltatás volt "idegen hatalom" részére. Landauer, az első világháború egyik legszebben dekorált tisztje volt, zsidó származása ellenére a Horthy időszakban megválasztották az Automobil Club titkárának, később a háború folyamán sem történt semmilyen bántódása. Kiváló ember és kiváló jellem volt. Mikor halálra ítélték, nem kért kegyelmet. Ezzel búcsúzott el zárkatársaitól: "Eddigi életem nagyon szép volt, ezek alatt (kommunisták) úgyis csak nyomor volna az életem, miért éljek hát?! "

LATYAK ISTVÁN: szállodai alkalmazott, 1952-ben fogták le kémkedés vádjával. A Fő utcai Katonai Bíróság halálra ítélte, és 1953 január 21-én kivégezték. Latyak Moholon született,

Siklóson dolgozott és jugókkal volt kapcsolatban. 2. fokú ítéletét az akasztófa alatt olvasták fel.

LICKAY JÓZSEF: gazdálkodó, 1952. júliusában Jónás tanácselnök ítélete alapján kivégezték a Gyűjtő-Kisfogházban. Licskay a Somogy megyei Táska községben lakott, 1946 nyarán agyonütött két szovjet katonát, akik a feleségét erőszakolták meg.

LŐRINCZI SÁNDOR: volt vk. ezredes, született 1910-ben, hadnaggyá avatták 1932-ben. Hűtlenség vádjával ítélték el, a Vezérkari Iskolán volt előadó, és 1950 augusztus 19-én kivégezték a Margit körúti fegyházban.

LOVÁSZ ELEMÉR: MÁV felügyelő (vagy főintéző). Született 1908-ban, letartóztatták 1948 augusztus 8-án. A Hadvály ügy másodrendű vádlottjaként Olthy halálra ítélte és 1948 szeptember 18-án a Gyűjtőfogházban kivégezték. Testvére volt Lovász Olivér vk. őrnagynak, s egy hazatért ügynöknek mondta el a Szovjetunióból Magyarországra érkező katonai szállítmányok és fegyverek adatait.

LUKÁCS PERBÁRT: ferences atya, gyöngyösi lakos, 1946 április 18-án tartóztatták le összeesküvés vádjával, a Conti utcai Szovjet Katonai Bíróság kényszermunkára ítélte, egy karéliai munkatáborban halt meg.

LUX ERNŐ: MÁV igazgató, 1878-ban született Budapesten, 73 éves elmúlt amikor a Katonai Bíróság hűtlenség vádja alapján kivégezte 1950 február 4-én a Margit körúton. Már nyugdíjban volt, tehát az ellene felhozott hűtlenségi, adatszolgáltatási vád nem felelhetett meg a valóságnak. Igaz, hogy kapcsolatban volt régi barátaival, akik a magyar ipar és közlekedés vezető szakemberei voltak, Rödiger, Magasházy, Varga, s akik társadalmilag kapcsolatban voltak a nyugati hatalmak budapesti képviselőivel. - Halálos ítéletét mosolyogva fogadta, és ő is azt vallotta, mint Landauer, hogy jobb becsülettel meghalni, mint ebben a rendszerben élni. ifj. MAGASHÁZI ÁDÁM: született 1932-ben Budapesten. Édesapját, a csepeli W-M. műszaki vezérigazgatóját hűtlenség vádjával kivégezték. Ádám csepeli barátaiból újabb ellenállási csoportot szervezett, legtöbbjük letartóztatáskor még nem volt 19 éves. Jónás tanácsa 1951 augusztusában életfogytiglanra, majd miután a 20. életévüket betöltötték, a 2. fokú bíróság halálra ítélte, és 1952 júniusában a Gyűjtőfogházban kivégezték.

MAGASHÁZI ÖDÖN: született 1884-ben, a csepeli W-M művek műszaki vezérigazgatója. Az ország egyik legképzettebb műszaki szakembere, aki a háború befejezése után a helyén maradt, s az ő irányítása alatt kezdték meg a csepeli munkások a gyár újjáépítését. Hol volt ekkor még a Kommunista Párt? Kémkedésért és adatszolgáltatásért a Katpol 1949 elején letartóztatta és 1950 február 4-én a Margit körúton mártírhalált halt.

MAGYAR MIHÁLY: Fialat katona volt, akit 1954 január 14-én a Gyűjtőben másik két katonatársával kivégeztek. Ezen a reggelen végezték ki Harcos Lászlót, a bajai összeesküvés vezetőjét is.

MAJOROS ISTVÁN: rádióműszerész kémkedés és titkos rádióhasználatért ítélték halálra, és a Katonai Bíróság Fő utcai börtönében végezték ki 1952 tavaszán. Elsőfokú tárgyalását Szombathelyen tartották 1951 augusztus 11-19 között. A Csepregi

összeesküvésben szerepelt.

MARTOS TIVADAR: 21-22 éves lehetett, amikor a Fő utcában a Katonai Bíróság ítélete alapján kivégezték, 1952. májusában. A vád ellene kémkedés volt, a halálos zárkatársai vallomása szerint szovjet ÁVH ügynökök rabolták el Bécsből 1951 nyarán.

MARTON GYÖRGY: textilmérnök, a rákóczi falvai CIA ügy egyik vádlottá. A Fő utcai Katonai Bíróság halálra ítélte és 1953 május 6-án ott ki is végezték.

MARTINOVICH GYÖRGY: v. huszár hadnagy, született 1923 március 26-án, felavatták a Ludovika Akadémián 1943 augusztus 20-án. Kémkedés vádjával a Margit körúti Katonai Bíróság halálra ítélte, és 1949 október 15-én ott ki is végezték. Ügyében egyedül volt, büntársai nem voltak. A népszerű "Kacsa", ahogy barátai általában hívták, bátran, a Ludovikás jelmonddal az ajkán halt meg.

MARZSÓ LÓRÁNT: vitéz, verebélyi, volt páncélos százados. Született 1907. február 19-én. A Ludovikát 1929 október 1-én végezte el. A budapesti francia követség alkalmazottja volt, a követ sofőrje, a 2me Bureau ügyben fogták le. Katonai Bíróság halálra ítélte, és 1954 februárjában végezték ki a Fő utcai börtönben. Feleségét 1956-ban értesítették férje kivégzéséről. Igen kiváló, jellemes, tiszta, hazát szerető ember volt, aki a tárgyaláson is próbált mindenkit menteni, sajnos hasztalanul.

MATÓK LEÓ: volt hadapródiskolás, született 1929-ben Szombathelyen, 1948-ban érettségizett a szombathelyi premontriéknél. Utána letartóztatásáig, 1950. decemberéig alkalmi munkás. Édesapja volt honvéd ezredes, hárman voltak testvérek. Az Antibolsevista Front 7. számú vádlottjaként állt a Megyei Bíróság Jónás/Gönczy tanácsa előtt 1951 április 5-én. Zárt tárgyaláson visszavonta a vádakat, s hivatkozott az ÁVH börtöneiben kínzásokkal kieresztelt vallomások valótlanságaira. Jónás pillanatok alatt félbeszakította a tárgyalást utána Matókot halálra ítélték, és kémkedés, fegyveres összeesküvés vádjával 1951 október 13-án a Gyűjtőfogházban kivégezték.

Dr. MELOCCO JÁNOS: Az "Új ember" szerkesztője volt. Francia követségi 2me Bureau ügyben tartóztatták le és 1951 február 28-án a Fő utcai börtönben kémkedés vádjával kivégezték.

MESTER LÁSZLÓ: (Macher László), a Kisgazdapárt gyöngyösi pártszervezetének volt a titkára. 1922-ben született, 1946 április 18-án tartóztatták le fegyveres összeesküvés vádjával, szovjet Katonai

Bíróság ítélte el a Conti utcai börtönben. Utoljára 1946 októberében látták, lehetséges, hogy őt is kivégezték, vagy valamelyik szovjet kényszermunkatáborban halt meg.

MIHÁLYI IVÁN: v. huszárezredes, a háború alatt a Ludovika Akadémia lovaglótanára volt. Francia kapcsolatai miatt 2me Bureau ügyben ítélték halálra a Fő utcai Katonai Bíróságon, és 1954 márciusában kivégezték. Nem fellebbezett.

MIKES JÓZSEF: 1920 körül született Budapesten. A Markó utcai Megyei Bíróság Jónás tanácsa ítélte halálra szabotázs cselekményért, telefonvonalat vágott el; valamikor 1952 februárjában végezték ki a Fő utcában. Állítólag repülőhadnagy volt a háború alatt.

MIKÓFALVY ISTVÁN: volt páncélos főhadnagy. Született 1916 december 27-én, felavatták 1939 január 15-én. Eredeti neve: Mamuzich Mikófalvy nevet örökbefogadó nagybátyja, v. Mikófalvy Ferenc, v. őrnagy által kapta. 1944-ben már százados, a Fővezérség Különleges Csoportjánál teljesített szolgálatot. 1945-ben az oroszok elfogták és Galati-ban agyonlőtték;

MOJZES JÁNOS: volt csendőr őrmester, Nyugatról járt haza mint futár, főleg csendőröket, tábori csendőröket szervezett be az ellenállásba. 1949 januárjában, valószínűleg nyugati szervezetekbe beépült ÁVH Katpol-os ügynökök jelentése alapján elfogták. A Margit körúti Katonai Törvényszék halálra ítélte, és 1949. augusztus 31-én kivégezték.

MOLNÁR SÁNDOR: gazdálkodó, a TSZ-be való kényszerítés után felgyújtotta a kolhoz gabonáját, és statáriális ítélettel 1950 július 14-én a Gyűjtőfogházban kivégezték.

MOLNÁR DÉNES: nagykőrösi lakos, középiskolai tanár, a szegedi Kard és Kereszt Mozgalom egyik vezetője. 1950 tavaszán fogták le, és a Megyei Bíróság ítélete alapján 1951 április 13-án kivégezték.

NÉMETH LÁSZLÓ: v. rep. hadnagy, műszaki rajzoló, született 1920 február 10-én. 1942 november 1-én került a hivatásos állományba. Valószínűleg Postner Józseffel volt egy ügyben. Kémkedés vádjával Katpol tartóztatta le, és a Margit körúti Katonai Bíróság ítélte halálra 1949 decemberében. Kivégezték ugyanott 1950 február 14-én. Közelebbit az ügyről nem tudunk. Utolsó búcsúkiáltását "Istennel a Hazáért" az összes zárkában hallották.

NYIKOS ZOLTÁN: született 1927-ben, kémkedés vádjával tartóztatták le és a Viszney testvérek kémkedési ügyében ítélték

halálra. 1950 december 27-én végezték ki a Margit körúton.

NYILASSY SÁNDOR: v. jutási őrmestert összeesküvés vádjával tartóztatták le. A Kard és Kereszt Mozgalomban vett részt. 1952 augusztus 24-én tárgyalta az összeesküvés pert a Markó utcai Megyei Bíróság Jónás tanácsa. Halálra ítélték, és 1952 november 22-én kivégezték a Gyűjtőfogházban.

ONDRIK JÓZSEF: banktisztviselőt, gyöngyösi lakost a Kiss Szaléz ügyben tartóztatták le 1946 április 18-án, az utolsó hír a Conti utcai fegyházból származik, ott még látták, utána eltűnt, soha senki nem látta, s nem tudnak róla. Lehetséges, hogy agyonverték, vagy őt is kivégezték a Kiss Szaléz ügy többi vádlottjával 1946 október 20-án Sopronkőhidán.

PAPP ERVIN: teológus, budapesti lakos, Fővárosi Bizottsági tag, volt Kiszgazdapárti képviselőjelölt. 1949 február 4-én tartóztatták le összeesküvés vádjával. (1947. tc. VII. é.) A tárgyalás a Markó utcai Bíróságon volt, Jónás tanácselnök és Alapi ügyész irányítása mellett, 1950 május 10-én. Halálra ítélték, s több mint egy évig volt halálos zárkán, amikor 1950 kora őszen (szeptemberben) a Gyűjtőfogházban kivégezték.

PÁSTHY ISTVÁN: v. főhadnagy, született 1921 október 9-én, hadnaggyá avatták a Műszaki Akadémián 1943 augusztus 20-án. A róla elnevezett kémkedési ügy fővádlottja. Kémkedés és adatszolgáltatás vádjával ítélték halálra a Margit körúti Katonai Bíróságon, és öt társával együtt kivégezték 1950 június 14-én, ugyanott. Az ügy részben a Katpol. agent provocateur mestermunkája. A nyugati "összekötő" nem volt más, mint a Katpol. egyik ügynöke, "Vojcek", alias "Thomson" kapitány.

PÓCS FERENC: gimnáziumi tanuló, gyöngyösi lakos. Letartóztatták 1946 április 18-án fegyveres összeesküvés és szovjet tisztek elleni merénylet vádjával. Szovjet Katonai Bíróság ítélte el a Conti utcai börtönben. Sorsa ismeretlen, mint sokaké ebben a perben. Lehetséges, hogy kivégezték 1946 október 20-án Sopronkőhidán, de lehetséges, hogy valamelyik szovjet munkatáborban halt meg. Senki nem tud róla.

Dr. POGRÁCZ ALAJOS: ügyvéd, az Egyesült Államok budapesti követségének hivatalos fordítója. A Grösz perrel kapcsolatban fogták le, és ügyét különválasztva, később Olty tanácselnök 1951-ben ítélte halálra kémkedés vádjával. 1952-ben végezték ki.

POSTNER JÓZSEF: 30 éves gépészmérnök, a Margit körúti Katonai Bíróság ítélte halálra kémkedés vádjával. Valószínűleg Németh József

v. rep. hadnaggyal volt egy ügyben, mert mindkettőjüket egyszerre végezték ki 1950 február 14-én. Nem tudjuk, hogy milyen nyugati állam szervezetével voltak kapcsolatban.

PRETTENHOFFER JENŐ: a Győri Vagongyár népszerű főmérnöke, született 1892-ben. Német hangzású neve ellenére hazáját végtelenül szerető magyar ember volt. A háború alatt és után helyén maradt, s a Győri Vagongyár újjáépítésében nagy szerepe volt. Tulajdonképpen feljelentési kötelezettség elmulasztása miatt vonták felelősségre. Egy Nyugatról hazatért futárnak adott szállást, de ráfogták az adatszolgáltatás vádját is. A Margit körúti Katonai Bíróság Radetzky tanácsa ítélkezett felette 1949 októberében. Halálra ítélték. Nem tört meg, az utolsó pillanatig, 1950 április 1-ig, büszkén viselte sorsát. Három apró gyermek maradt árván utána.

PÜNKÖSDY LÁSZLÓ: nemes, uzoni, volt vk. százados, született 1912 január 4-én Erdélyben. A Ludovika Akadémián avatták hadnaggyá 1934 augusztus 20-án. A háború utáni években Nyugatról járt haza, és az elsők között volt, aki a hazai ellenállás megszervezésében részt vett. 1947-ben elfogták, és kémkedés vádjával a Markó utcai Bíróság halálra ítélte. Kivégzésére csak 1949-ben került sor. "Éljen a székely nép!" kiáltással halt mártír halált.

PÉNZES ISTVÁN: technológiai tanuló. 1946 június 17-én az Oktogon téren lelőtt három szovjet katonatisztet, akik közül kettő belehalt sérüléseibe. Utána leöntötte magát benzinnel, és ott halt meg a téren. Állítólag a belügyminisztérium utána megtalálta a "felbujtókat", s azt a szervezetet, amelyhez Pénzés tartozott. Hogy melyik "illegális szervezet" volt, soha nem derült ki. Mindenesetre a belügyminisztérium ezt az esetet használta fel arra, hogy minden szervezetet, egyesületet feloszlasson. Így került sor a Cserkészszövetség és az összes vallásos ifjúsági szervezet feloszlására.

PETRUS GYULA zsoké, kivégezték a Grösz per mellékperében 1952 május 28-án. Péter Gábor használta fel hamis tanúnak Vezér Ferenc ellen. Maga tanította be, kirakat peren súlyos vallomást tett társai ellen, mégis kivégezték. Sajnos hitt Péter Gábornak!

RADÓ ZOLTÁN: a Nehézipari Minisztérium főosztályvezetője. A háború alatt Angliában élt, 1945-ben tért haza, s utána belépett a Kommunista Pártba. A STANDARD ügyben tartóztatták le 1949. november 19-én azzal a váddal, hogy a Standard gyár termelési kimutatásait elküldte a gyár angliai anyavállalatának. 1950. február 17-én a Markó utcában nyilvános tárgyaláson halálra ítélték, és 1950.

május 10-én a Gyűjtőfogházban kivégezték.

RAJKAI GÁBOR: a Széchenyi Gimnáziumban érettségizett 1947-ben, nem volt 22 éves, amikor kivégezték. Kémkedés vádjával tartóztatták le, lefényképezték, amikor az USA budapesti követségére bement. Megyei Bíróság ítélte halálra, és a Fő utcában végezték ki 1951-ben. Hihetetlen bátran, öntudatosan viselkedett, a siralomházban Villon: "Az akasztott ember balladája" c. versét szavalta.

RÁKOSI GYULA: MÁV forgalmista, a Dóczy perben ítélték halála. Kivégezték 1950. július 12-én.

REGÉCZI NAGY IMRE: főmérnököt a Katpol. ügynökei 1948. őszén tartóztatták le, s a Margit körúton a Katonai Törvényszék Radetzky tanácsa azzal a váddal ítélte halálra, hogy kiszolgáltató az ózdi Vasgyárról egy olyan brosúrát, amit 1938-ban nyomtattak, kimondottan terjesztés-propaganda szempontjából. Látva, hogy minden védekezés hiábavaló, nyugodtan, tiszta lelkiismerettel várta sorsa beteljesülését. 1949 augusztus 24-én végezték ki a Margit körúti fegyházban. Fiát, Imrét akkor tartóztatták le, amikor édesapjától jött búcsút venni a siralomházban.

REGŐS OTTÓ: rádióműszerész, született 1925-ben Mohácson. 1952-ben tartóztatták le, és 1953 januárjában ítélte halálra a Katonai Bíróság, a CIA részére való kémkedés vádjával. Az ügyről igen keveset tudunk, nem volt bűntársa. 1953 május 24-én végezték ki a Margit körúton.

ROEDIGER MIKLÓS: a MAHART (volt MFTR) vezérigazgatója, a magyar műszaki és ipari élet egyik legkiválóbb képviselője. A háború utáni magyar folyami-tengerhajózás beindítója. Az USA követség számos beosztottjával volt kapcsolatban, ez elég volt a Katpol. -nak, hogy kémkedés címén letartóztassa. 1950 február 4-én végezték ki, másik három társával a Margit körúton. 62 éves volt.

ROMVÁRI ISTVÁN: BSZKRT főtisztviselőt összeesküvés és szervezkedés vádjával tartóztatták le 1949 február 4-én. Tárgyalására 1950 május 10-én került sor, és Jónás tanácsa halálra ítélte. A Gyűjtőfogházban végezték ki 1951 őszén.

RIGÓ DEZSŐ: kémkedés vádjával ítélték halálra és végezték ki 1952 nyarán a Fő utcában. Salzburgban képezték ki, s küldték haza. Hazatérése után hamarosan lefoglalták, valószínűleg az ÁVH beépített embere üzentte meg Rigó hazatérését és feladatát.

SÁRY ÁKOS: (vagy Saáry Ákos) született 1932 körül.

Hadapródiskolás volt, s 18 éves, amikor kivégezték. Katonai Bíróság ítélte halálra, az egyik vád ellene többek között az volt, hogy 16 éves korában a Fogaskerekű felrobbantásával ki akarta nyírni Rákosit, de a vád többi pontja között szerepelt az összeesküvés és fegyverrejtegetés, robbantási kísérlet stb. 1950 augusztusában végezték ki a Margit körúton.

SALLAI ERNŐ: egyetemi hallgató, született 1933-ban Csepelen, régi munkás család gyermeke. Egy darabig a DISZ csepeli szervezetének titkára, de ugyanakkor tagja már egy ellenállási csoportnak. 1950 novemberében tartóztatták le, a Jónás-Alapi kettős halálra ítéli, és 1952 júniusában a Gyűjtőfogházban kivégzik.

SALLAI MIHÁLY: ügyéről nem tudunk semmit. A Katonai Bíróság halálra ítélte, és 1951-ben a Fő utcában kivégezték.

SÁNDOR ISTVÁN: szaléziánus szerzetes, született 1911-ben Rákospalotán. Szervezkedés és hűtlenség vádjával a Fő utcai Katonai Bíróság halálra ítélte, és 1952 június 8-án kivégezték. A rákospalotai Clarisszeum Intézet prefektusa volt. özv. SAS JÓZSEFNÉ: szül. Jakabffy Lenke, született 1908-ban Pécsen. Nővére volt Jakabffy Gyulának (Dr. Horváth per), aki Nyugatról tért haza. 1950 november 25-én tartóztatták le, s a Katonai Bíróság Andó ezredes (Sebes ügyész) tanácsa 1951 májusában halálra ítélte. Az ítéletet 1951 szeptember 14-én hajtották végre. Az első nő vádlott volt, akit kémkedésért halálra ítélték és kivégeztek.

Dr. SASSY SZABÓ LÁSZLÓ: ügyvéd, született 1910-ben Nyíregyházán. A Pásthy per egyik vádlottjaként kémkedésért halálra ítélték, és 1950 június 14-én a Margit körúton kivégezték.

SERESS ISTVÁN: gazdálkodó, fülöpszállási lakos. 1951 decemberében tárgyalták ügyét a Markó utcai Bíróságon szervezkedés és szovjet katonák meggyilkolása vádjával. Halálra ítélték, és 1952 július 9-én a Gyűjtőfogházban kivégezték.

SIMON MIHÁLY: gazdálkodó, született 1920-ban Vasper, Zala megyében, államellenes összeesküvés vádjával ítélték halálra a Fő utcai Katonai Bíróságon, és ott is végezték ki 1952. szeptember 19-én másik három társával.

SIMON ALBERT: született 1923-ban Vasperben, Zala megyében. Simon Mihály öccse, ugyancsak államellenes összeesküvés vádjával ítélték halálra, és bátyjával együtt végezték ki a Fő utcában 1952 szeptember 19-én.

SÍPOS FERENC: földműves, született Farkasfán, Vas megyében. A hírhedt farkasfai ÁVH terror egyik áldozata. Kémkedés, szervezkedés vádjával ítélte halálra a Fő utcai Bíróság 1952. novemberében. Kivégzésére 1953 július 8-án került sor ugyanott.

SÍPOS JÁNOS: földműves, Sipos Ferenc öccse, szintén a farkasfai kémkedési és ellenállási perben szerepelt. Született 1928-ban Farkasfán. 1952 novemberében ítélték halálra, és 1953 július 8-án végezték ki a Fő utcai ÁVH-s Központban.

SOMBOR JÁNOS: volt hivatásos őrmester. Háború alatt a kőszegi katonai iskolában volt testnevelési oktató. Itt volt abban az időben növendék Matók Leó is. Államellenes szervezkedés és kémkedés vádjával ítélték halálra. Tárgyalása és kivégzésének időpontja ismeretlen.

SOMHEGYI LÁSZLÓ: repülő zászlós, született Gyöngyösön 1926-ban. Először a Botfalvay ügyben fogták le, de kiengedték. Nyugatra menekült, és ott kapcsolatba került magyar ellenállási csoportokkal. 1947-től kezdődően rendszeresen járt haza, mint futár. 1948 karácsonyán valószínűleg CIA árulás folytán várták a határnál. Mikor látta, hogy nincs menekvés, bevette a nála lévő ciánkáli ampullát, ami pillanatok alatt végzett vele. Tudta, ha elfogják, az ÁVH kínzásokkal kényszeríteni tudja sok ellenálló bajtárs nevének bevallására.

SOMOGYI JÓZSEF: rendőr őrmestert a Margit körúti Katonai Bíróság ítélte halálra fegyveres szökés vádjával. A körmendi őrsről szökött el két másik rendőr bajtársával. Ausztriában az osztrák csendőrök elfogták, és kiadták őket a szovjet megszállóknak. Kálváriájuk a Margit körúton végződött, ahol mindhármukat kivégezték 1951 júniusában. Sajnos a másik két rendőrnek neve ismeretlen.

SOTONYI PÁL: halálraítélték a 2. Grösz perben. Kivégezték 1951 végén.

SVELECZ ISTVÁN: postai alkalmazott, Molnár községből származott. A háború alatt az SS-nél teljesített szolgálatot, ezért a háború befejezése után több évet ült börtönben. Szabadulása után a posta kábelbefektetésénél dolgozott, és az új kábelek helyét és technikai adatait szolgáltatva ki a jugoszlávoknak. 1952 elején tartóztatták le, s a Fő utcai Katonai Bíróság kémkedés vádjával halálra ítélte. Az ítéletet 1953 január 21-én hajtották végre ugyanott.

SZABÓ MIKLÓS: idomműszerész, lacházai lakos. Annyit tudunk róla, hogy kémkedés vádjával ítélte halálra a Fő utcai Katonai Bíróság,

és 1953 május 6-án kivégezték.

SZABÓ GYULA gyöngyösi lakos, 1946 április 8-án tartóztatták le a Kiss Szaléz ügyben. A Conti utcai Katonai Bíróság ítélete után eltűnt, és soha többé nem látták. Lehet, hogy kivégezték, vagy valamelyik szovjet munkatáborban halt meg.

SZABÓ ERNŐ: a farkasfai ügyben végezték ki 1953 július 8-án. Párttitkár volt, s így az ÁVH dühe fokozottan irányult Szabó ellen. Nagyon megkínózták. Ügyét 1952 novemberében tárgyalta a Fő utcai Katonai Bíróság.

SZÓRÁD MIHÁLY: határőr, kivégezték két másik katonatársával 1954 január 14-én, valószínűleg szökésért és a nyugatról való bejövetel elősegítéséért.

SZVITEK ISTVÁN: diák, a süllyápi per elsőszámú vádlottja. Fegyveres összeesküvés vádjával halálra ítélték, és 1951. áprilisában kivégezték.

Dr. SZTANKÓCZY LÁSZLÓ: MÁV ügyész, a Dóczy. ügy egyik halálos áldozata. Kémkedés vádjával ítélte halálra a Margit körúti Katonai Bíróság 1949 őszén, és kivégezték 1950 július 12-én ugyanott.

SZŰCS (V. SZŰTS) ISTVÁN: rendőr százados, újpesti, labdarúgójátékos. Menyasszonyával próbált kiszökni, elfogták és kivégezték 1951 végén. Nincs közelebbi adat róla.

SZŰTS JÓZSEF: alezredes, a Kossuth Akadémia vívómestere. 1949 februárjában tartóztatták le a Dózsa ügyben. Hűtlenség vádjával ítélte el a Margit körúti Katonai Bíróság 1949 október 6-án. Kivégezték másik négy társával 1950 április 1-én. Szegény szülők gyermekeként végezte el iskoláit, és már a háború alatt hivatásos tisztként szolgált. Hatodik gyermeke akkor született, amikor megkapta a börtönben a halálos ítéletet. Híres mondása volt: "Mindenért egyszer fizetni kell! "

SCHREIBER RUDOLF: halász, korábban katonatiszt volt, Fertődobon lakott. Itt tartóztatta le az ÁVH kémkedés, fegyverrejtegetés vádjával. Tárgyalására 1952. januárjában került sor, s a halálos ítéletét 1952 júniusában hajtották végre a Fő utcában. Aránylag fiatal ember volt, igen bátran viselkedett, halálos zárkatársait a fertőtői élményeivel szórakoztatta.

SZATHMÁRY ERNŐ: vitéz, határ vadász főhadnagy. Született 1919 február 8-án, és hadnagya avatták 1942 december 6-án. A Katpol.

tartóztatta le kémkedés és "ellenséges ügynökök" segítése vádjával. A Margit körúti Katonai Bíróság ítélte halálra, és ott is végezték ki 1949 augusztus 4-én. A halálos zárkán megesküdt Csulák Babával, aki szintén kémkedés vádjával volt a Margit körúton. Utolsó kiáltása "Becsülettel a Hazáért! ". Igen bátran viselkedett.

SZÉCSI VINCE: Szeged-környéki gazdaember, az UDBA (jugoszláv) részére elkövetett kémkedésért végezték ki 1954-ben. Büntársai fia, József és Dobó József, Kisgazdapárti képviselők voltak, ezek kegyelmet kaptak 1954 január 14-én.

TASS FERENC: (Tesch) gimnáziumi tanuló, született 1929-ben. 1946. június 1-én tartóztatták le, mint az u. n. Bakony brigád tagját. Fegyveres összeesküvés vádjával állították Szovjet Katonai Bíróság elé a Conti utcai börtönben, ahol halálra ítélték. Nem sokkal azután Sopronkőhidán 1946 október 20-án több társával együtt kivégezték.

TÓTH KÁLMÁN: gazda, született Cserépfalván, ott is tartóztatták le 1953-ban összeesküvés vádjával. Mint a Fehér Partizánok tagját a Katonai Bíróság halálra ítélte, és 1954 április 4-én kivégezték a Fő utcában.

TÓTH ILLÉS: vendéglős, a pálosszentkúti per egyik szerencsétlen áldozata. Péter Gábor rábeszélte és megígérte, hogy nem akasztják fel, ha öccse és Vezér Ferenc pálosszentkúti szerzetes ellen vall a főtárgyaláson. A sok kínzás után ráállt, és súlyos terhelő vallomást tett két társa ellen. Sorsát mégsem kerülte el, 1952 május 28-án őt is felakasztották.

TÓTH JÓZSEF: gazdálkodó, Tóth Illés öccse, a Grösz per pálosszentkúti csoportjának egyik vádlottja. Összeesküvés és szervezkedés vádjával állították a Budapesti Megyei Bíróság Olty tanácsa elé 1951 júliusában. Bátyja terhelő vallomása után halálra ítélték, és 1952 május 28-án a Gyűjtőfogházban kivégezték.

TÓTH JÁNOS II: szintén a pálosszentkúti ügy áldozata. Szovjet katonák meggyilkolásával vádolták, mint többi társait. Halálra ítélte Olty Vilmos tanácselnök, és 1952 május 28-án őt is kivégezték.

TORMA PÁL: őrmester, mint a Néphadsereg tagját Katonai Bíróság ítélte halálra, és kivégzésekor 1951 szeptember 19-én búcsúzáskor ezt kiáltotta: "Gyűjtsatok egy gyertyát majd a síromon! ". Hogy miért fogták le és végezték ki, nem tudjuk pontosan, valószínűleg kémkedésért,

TORGYIK LAJOS: sorkatona, született 1932-ben. A debreceni

őrszázadnál teljesített szolgálatot. Egy alkalommal két rábízott politikai fogollyal együtt szökést kísérelt meg. Elfogták, és a Fő utcai Katonai Bíróság halálra ítélte. 1952. végén végezték ki a Fő utcában. (A két fogoly állítólag Tóth Ferenc és Rózsás voltak.)

TÓSZEGI FREUND TAMÁS: a budapesti francia katonai attasé mellett teljesített szolgálatot, mint tolmács. A Fő utcai Katonai Bíróság ítélte el az un. 2me Bureau ügyben 1953 július 6-án. Marzsó Lóránttal együtt végezték ki 1954 februárjában, a Fő utcai börtönben. Tószeginek a háború előtt kőbányája volt a Badacsonyan.

TÓTH LAJOS: rep. őrnagy, (Drumi néven ismerték a régi repülőkörökben). AH. világháború egyik legeredményesebb magyar vadászpilótája volt. A háború után a letartóztatásáig a Néphadseregben szolgált. Amikor látta, hogy a volt tiszteket egymás után fogják le és végzik ki, feleségével szökni próbált, elfogták, és 1951-ben kivégezték.

Dr. TÓTH MIKLÓS: született 1917-ben, fiatalon a háború után mint hazahozatali kormánybiztos működött, majd bécsi konzul lett. összeesküvés vádjával tartóztatta le a Katpol., amikor

Bartha Dezső volt Katpol. -os százados megszökött, és Tóth bujtatta hosszú ideig. A Margit körüti Katonai Bíróság ítélte halálra, és végezte ki ugyanott 1951 elején.

ÚJSZÁSZY RÓKUS: gazdálkodó, kivégezték a Fehér Gárda ügyben 1951 májusában.

ÚJVÁRI MIKLÓS: v. csendőr főtörzsőrmester, Baján lakott, és valószínűleg a bajai összeesküvéskor tartóztatták le, de máskor ítélték el és végezték ki, mint a bajai összeesküvés tagjait. A Fő utcai Katonai Bíróság ítélte halálra összeesküvés vádjával (KB. 002157/1953/6. sz. perirat) és végezték ki 1953. őszén.

UNDEN MIKLÓS: egyetemi hallgató, budapesti lakos, a "Bakony-brigád" tagja. Szovjet katonák lelövésével vádolva tartóztatták le 1946 június 11-én, majd hosszú kihallgatás után a Conti utcai Szovjet Katonai Bíróság halálos ítélete alapján kivégezték 1946 október 20-án Sopronkőhidán.

VAJKÓ (v. BAJKÓ) LÁSZLÓ: ezredes, a tüzériskola parancsnoka, nem tudni, hogy milyen ügyben fogták le és ítélték halálra 1950 augusztus 15-én. Nem sokkal utána ki is végezték.

VARGA LÁSZLÓ: a MÁV elnöke, a Rödiger-Pongrácz ügyben

ítéltek halálra 1949 júliusában a Margit körúton. Varga, a háborúban elpusztított, elhurcolt magyar vasutak újjáépítését szervezte meg, és állította helyre a MÁV működését. Kémkedés vádjával fogták le a Katpol. ügynökei, és végezték ki 1950 február 4-én a Margit körúton.

VARGA MODESZTÓ: főhadnagy, született 1922 február 1-én, hadnaggyá avatták 1942 december 6-án. Édesapja a Ku. K haditengerészetének volt egyik híres parancsnoka. Háború után a budapesti városparancsnokságon szolgált, összeköttetésben volt Nyugatról érkező futárokkal. A hazai ellenállás egyik nagy mártírja. 1949 október 6-án ítélte halálra a Margit körúti Katonai Bíróság Radetzky tanácsa, kegyelemre sem terjesztették fel, s 1950 április 1-én, Nagypénteken végezték ki a Margit körúton. Feleségét, Varga Katalint a Markó utcai Bíróság Jónás tanácsa 8 évi börtönei büntette feljelentési kötelezettség elmulasztása miatt.

VARGA MIHÁLY: hu. törzsőrmester, a háború után a Margit körútra osztották be, mint rabosztály vezetőt. Amikor 1948 végén a Katpol. csoportokban szállította a hűtlenségi váddal gyanúsított foglyokat a Margit körútra, Varga nem tett kivételt fogoly és fogoly között, és igen emberségesen bánt minden rabbal. 1949 nyarán Zala politikai tiszt a Katpollal egyetértésben a rabokkal való szervezkedés vádjával lefogatta. Varga tiltakozása kifejezésekképpen éhségstrájkba kezdett, és ott halt meg a börtön első emeleti zárkájában.

VARGA ZOLTÁN: műszaki rajzoló, 30 éves lehetett, amikor hűtlenség vádjával 1949 augusztus 31-én kivégezték a Margit körúton. A Mojzes-Bajusz per egyik vádlottja volt, és a fő vádpont az volt ellene, hogy egy régi pisztolyt adott a nyugatról hazatért Mojzes csendőrőrmesternek.

VASZARY GÁBOR: diák, kivégezték kémkedés vádjával 1952 novemberében a PV-n.

VENKOVICS KÁROLY: volt régi szocdem., akit a Fő utcai Katonai Bíróság ítél el és végeztek ki 1951-ben a PV-n. Miskolci volt. Nem tagadta marxista beállítottságát, és a börtönben is azt bizonygatta, hogy a kommunisták nem alkalmazzák Marx elveit.

VENKOVICS LÁSZLÓ: Károly öccse, őt is halálra ítélték, és bátyjával egyetemben ki is végezték a Fő utcában.

VERES GYÖRGY: földműves, dunakeszi lakos, kb. 48 éves volt, amikor a budapesti Megyei Bíróság ítélete alapján kivégezték 1952 decemberében a Gyűjtőfogházban. Vád ellene az volt, hogy azután, hogy kényszerítették a termelőségvetkezethez való belépésre,

haragjában kiszúrta a helyi tsz. vezető szemét dulakodás közben.

VEZÉR FERENC: Pálos szerzetes, a pálosszentkúti ügy fő vádlottja. 1913-ban született Erdélyben. A Grösz per idején, 1951-ben tartóztatták le Kiskunfélegyháza-Szentkút kegyhelyen, mert a tanyai férfiakból védőrséget szervezett a szovjet katonák garázdálkodása ellen. Így az ügyét a Grösz perhez csatolták, s így lett a pernek egy "katonai-össze-esküvés" vonala is. 1951 júniusában ítélték halálra, és 1952 május 28-án végezték ki a Gyűjtőfogházban. Soha meg nem tört, annak ellenére, hogy rettenetesen megkínózták. Utolsó pillanatáig halálos zárkatársainak lelki támasza és biztatója volt.

VISZNEKY JÓZSEF: postai alkalmazott, született 1929-ben Miskolcon. Kémkedés, összeesküvés vádjával ítélte halálra a Margit körúti Katonai Bíróság és végezték ki 1950 december 21-én ugyanott.

VISZNEKY LÁSZLÓ: építésztechnikus, született 1927-ben szintén Miskolcon. Őt is ugyanabban az ügyben (Nyikos ügy) ítélte halálra Radeczky ezredes Katonai Bírósága, és végezték ki öccsével együtt egyszerre. Húgukat szintén lefogták és elítélték.

VITÁL ISTVÁN: diák, született 1934-ben. Kémkedés vádjával ítélte halálra a Fő utcai Katonai Bíróság és végezték ki 1952 nyarán a börtön udvarán. Vitái Istvánt valamelyik ausztriai lágerből küldte haza a CIA salzburgi irodája 1952 nyarán azzal a feladattal, hogy a különböző ellenálló csoportok között létesítsen kapcsolatot. Az első "konspiratív" helyen már az ÁVH nyomozói várták. A szőke, kék szemű, alig 18 éves fiút, annak ellenére, hogy kiskorú volt, halálra ítélték és kivégezték. Vitái esete bizonyítja,

mint sok más esetnél is előfordult, hogy az ÁVH ügynökei be voltak épülve sok nyugati, de főleg a CIA irodákba. Ellenőrzéssel, igazolással nem sokat törődtek ezeknél a szerveknél.

VIZY JÓZSEF: gazdálkodó, fülöpszállási lakos. Szervezkedéssel és szovjet katonák meggyilkolásával vádolva 1951 decemberében halálra ítélték, és 1952 július 9-én kivégezték a Gyűjtőfogházban. A tragédiához hozzátartozik, hogy Vizy kiskorú lánya belehalt abba a súlyos vérfertőzésbe, amit egy szovjet katona okozott, aki megerőszkolta.

VIZY KÁROLY: statáriális úton ítélték halálra és végezték ki 1947 decemberében. Vád ellene, hogy a budapesti városházán pokolgépet rejtett el (amit azonnal felfedeztek!), fegyvert tartott és röpcédulákat terjesztett.

WRANGEL PÉTER: földműves, farkasfai lakost kémkedés és szervezkedés vádjával 1952 novemberében ítélte halálra a Fő utcai Katonai Bíróság, 1953 július 8-án végezték ki.

WURDICS LAJOS: orvostanhallgató, kémkedés vádjával ítélte halálra 1953 március 6-án a Katonai Bíróság tanácsa. Wurdics egy szörmeüzletben volt könyvelő, így kereste meg a tanulmányi költségeinek egy részét. A vádirat szerint rádióleadója volt. 1953 május 6-án végezték ki egy katonával, akinek a nevét nem tudni, és nem tudjuk, hogy egy ügyben voltak-e?

ZANA ALBERT: volt szalézi szerzetes, akit a Pártország perében végezték ki 1953 június 10-én.

ZAVETZKY IVÁN: tervezőmérnök, született 1916-ban Budapesten. A Grösz perrel kapcsolatban fogták le a 36 éves mérnököt, aki összekötő volt a Grösz ügy politikai és u. n. katonai csoportja között. Zavetzky erősen nemzeti és magyar beállítottságát édesapjától örökölte, aki Szolnokon élt. Az ÁVH-n nagyon megkínózták, de senki ellen nem vallott, sőt mindent magára vállalt.

ZSOLNAY MIHÁLY: építésztechnikus, a Katpol. -on kémkedés vádjával nagyon megkínózták. Heréit az u. n. "papagájhintával" verték szét. Katonai Bíróság halálra ítélte 1950 októberében, és 1951. februárjában kivégezték a Margit körúton. Öccse életfogytiglant kapott.

Az alább felsorolt bajtársaink sorsáról, kivégzéséről csak hiányos értesüléseink vannak, egyesek hallottak róluk, főleg volt halálra ítélték, akik visszaemlékeznek, hogy abban az időben, mikor ők halálos zárkán voltak, volt egy ilyen nevű bajtársunk, szintén halálra ítéelve. Egyik nap eltűnt, s utána soha nem hallottak róla, soha börtönökben nem tűnt fel, valószínűleg kivégezték. Annak ellenére, hogy nincs biztos értesülésünk, hogy mi lett a sorsuk, úgy érezzük, hogy kötelességünk megemlíteni neveiket, már csak azért is, mert hátha olvasók közül, vagy a volt börtöntársak közül valaki visszaemlékszik rájuk, s több forrásra támaszkodva sikerül majd az ő sorsukat is megállapítani.

GÁBOR: csendőrőrmester, 1951 -ben volt a Fő utcában. Hütlenség, kémkedésért volt halálos.

TICHY: állítólag kivégezték 1953-ban összeesküvés vádjával, Koncz László főhadnaggyal együtt. Katonai ügy.

VARGA LÁSZLÓ: kispesti pék, 1952 körül végezték ki. Kihallgatása

alkalmával a nemi szervében egy üvegcsövet összetörtek.

LENGYEL GYÖRGY: hadnagy, született 1918 október 29-én, LA 1942 december 6. Állítólag szervezkedés és kémkedés vádjával végezték ki, 1951-ben.

HÚSÉRT-ÜGY:

(Népszava 1951 szeptember 24.) Az u. n. hússpanamában két halálos ítéletet hoztak. Nevek ismeretlenek. E könyv írójának alkalma volt beszélni 1951 augusztusában a per két fővádlottjával a Markó utcai fogházban. Akkor szállították át őket az ÁVH-ról a tárgyalásra.

Elmondották, hogy 1951 kora tavaszán a Pártközpontból elrendelték, hogy moszkvai utasításra Kelet-Németország felsegítésére az összes raktárakban található húst, húsféleségeket azonnal ki kell szállítani Kelet-Németországba, az akkor már Német Demokratikus Köztársaságba, hogy a világ közvéleménye előtt bebizonyítsák, hogy a keleti rendszer gazdaságilag épp olyan kiváló eredményeket tud felmutatni, mint a nyugati.

A HÚSÉRT vezetők tiltakoztak, hogy a HÚSÉRT üzletek minden utánpótlás nélkül maradnak, ha a tartalékokat is ki kell szállítani. Nem használt. Pár hónappal később a várt eredmény bekövetkezett. Budapestről eltűnt a hús.

Amikor a csepeli asszonyok tiltakoztak, hogy az üzletek üresek, akkor az ÁVH lefogta a HÚSÉRT azon vezetőit, akik nem voltak párttagok, s mint bűnbakokat állították statáriális bíróság elé. A vád ellenük az volt, hogy a hús helyett "papírt és csontot" adtak el a dolgozóknak (!), s a többit elfeketézték!

Elképzelhető, hogy több százezer kiló papírt és csontot adtak volna el? Elképzelhető, hogy ugyanezt a mennyiséget ugyanakkor sikerült a feketepiacon eladni? Ezek szerint 1951-ben Budapesten mindenki a feketepiacon szerezte volna be a hússzükségletét! Jellemző a rendszer ördögi mesterkedésére, hogy ez a két szerencsétlen, pár nappal a tárgyalás előtt még abban bízott, hogy felmentik őket. Fogalmuk sem volt, hogy statáriális bíróság tárgyalja ügyüket, legfeljebb azon töprengtek, hogy az ÁVH miért követelte tőlük, hogy a tárgyaláson vallják azt: igenis feketézték, igenis az ő hibájukból fordult elő, hogy a hús nagy része eltűnt Budapestről. Mi, akik a zárkán velük voltunk ezalatt a két nap alatt, némán megdöbbenve hallgattuk a két szerencsétlen reménykedését, mi akkor már tudtuk, hogy ebből nincs kiút. A tárgyalás után mindkettőjüket azonnal kivégezték.

Mindketten budapestiek voltak, mindketten doktorok, kereskedelmi jogvégzettséggel. Kb. 35-38 évesek lehettek.

A kenyér és liszt eltűnése után hasonló pert "rendeztek" kenyérgyári per címén.

BAKAI SZILÁRD: altábornagy, szovjet Katonai Bíróság ítélte el, valószínűleg 1946 őszén végezték ki Sopronkőhidán, vagy 1952-ben a Fő utcában.

TÖTTÖSY ALADÁR: alezredes, 1951-ben végezték ki a PV-n, valószínűleg háborús bűntettért.

MISKOLCI ÜGY: 1956. elején nagy titokban kivégeztek három férfit Miskolcon, állítólag fegyveresen kirabolták a diósgyőri munkások részére küldött pénzszállítmányt, de ez is csak feltételezés.

KIVÉGZÉSEKRŐL

Nem valószínű, hogy akadna személy, hivatal, vagy akár a Legfelsőbb Bíróság Magyarországon, amely meg tudná mondani, hogy 1945-56 között hány embert végeztek ki, hányat vertek agyon, és hányan haltak meg embertelen körülmények között. Az auschwitzi és katyni borzalmak után nehezen lehet ezt elképzelni, de mindazok, akik ismerik ezeknek az időknek a történetét, tudják, hogy abban az időben egyszerűen nem volt olyan központi hivatal, vagy hatóság, amely regisztrálta volna az összes letartóztatást, ítéletet, kivégzést, elhurcolást és az eltűnést. Ugyanis ami az ÁVH-n történt, az szigorúan megmaradt az ÁVH belügyének, és ki merte volna kutatni, hogy mi játszódik le a különböző pincék és kazamaták mélyén.

Vajon ki merte volna felhívni a KGB magyarországi főnökét és megkérdezni, hogy hány magyart szállítottak ki az elmúlt időben a Szovjetunióba?

Jellemző erre az állapotra Bilkey Pap Zoltán esete, akit 1949-ben láttak utoljára, utána ide-oda szállították és végül nyoma veszett. Sokan gyanították, hogy még 1949-ben kivégezték, voltak, akik azt állították, hogy a Conti utcából a KGB szállította el a Szovjetunióba, tény az, hogy Bilkey Pap Zoltán eltűnt. A szülők, hozzátartozók keresték, főleg 1955-56-ban. A bíróságok az ügyészségeket jelölték meg, mint forrást, az ügyészség az ÁVH-ra hivatkozott, végül az Igazságügyi Minisztériumban valaki azt tanácsolta, hogy a legegyszerűbb a börtönök regisztrálásánál és a különböző börtönök kivégzési naplójában megkeresni Bilkey nevét. Az 1946-ban

letartóztatott orvostanhallgatóról Magyarországon senki nem tudott felvilágosítást adni. Végül is a Forradalom alatt a Népügyészség irattárában találtak egy nyugtát, amelyen az egyik népügyész igazolta, hogy 1952-ben 100 Ft-ot felvett, mint kiszállási díjat Bilkey Pap Zoltán a Conti utcában történt kivégzése alkalmából.

Hány esetben történt meg az is, hogy az 1950-54 között kivégzettek hozzátartozói csak 1955-56-ben tudták meg, hogy hozzátartozójukat vagy esetleg öt évvel előbb már kivégezték.

Magyarországon ebben az időben nem jog, hanem terror uralkodott. A jog és az igazság az volt, amit az ÁVH elhatározott. A bíróságok a gyakorlatban csak ezeknek a határozatoknak "törvényes úton" való kihirdetésére voltak hivatva, az ítéleteket az ÁVH Központban hozták meg, vagy a Párt káderosztályán.

Természetesen fennmaradt sok adat a börtönök, a bíróságok irattáraiban is, de 1950. után, miután az ÁVH átvette a börtönök kezelését is, ez a statisztikai-adminisztratív folyamat is a minimumra csökkent. Sokan emlékezhetnek vissza Bánkúti ÁVH őrnagy a Gyűjtőfogház parancsnokának kijelentésére a "Káposztacsata" idején (1952-ben): "Nem vagyunk kötelesek a maguk életével elszámolni, számunkra legfeljebb a vödör mészelőteremtése a probléma... "

Egy B. nevű rabtársunkat (aki a börtönben borbélyunk volt), időnként felkeltették éjszaka az 1950-52-es években, és teherautón levitték Váctól északra a Duna balpartjára, ahol egy-egy füzesben, a homokos talajban B. elásta a teherautón hozott holttesteket, amelyeket az ÁVH hozott valahonnan.

Hivatalos kimutatások hiányában nehéz pontos számokat megállapítani. Volt politikai rabok becslése szerint ez alatt az idő alatt az ellenállásban résztvett kivégzettek száma meghaladja a nyolcszázat, több ezerre becsülhető azok száma, akiket a Szovjetunióba hurcoltak ki, vagy a szovjet katonai bíróságok ítélték halálra. Ezrekre tehető azok száma, akik kihallgatás alatt, az ÁVH pincéiben, vagy az ÁVH börtöneiben, internálótáborokban pusztultak el. Még a legelővigyázatosabb becslések szerint is az ellenállásban részt vettek és kivégzettek száma, valamint az ellenállásban résztvettek és más embertelen körülmények között meghalt bajtársaink száma ötezer körül lehet!

Ha ezt összehasonlítjuk a kommunisták 1919 és 45 között kivégzett, vagy meghalt elvtársainak számával, akkor a statisztika önmagáért beszél; melyik rendszer volt emberségesebb és demokratikusabb,

melyik rendszer ellen és miért szervezkedtek százak, vagy százezrek!
Ha a fenti ötezerhez még hozzáadjuk a Rákosi terror kimondottan politikai okokból, és bosszúállásból kivégzett háborús és más politikai perek áldozatainak számát, akkor Magyarországon legalább tizenötezer (15. 000) magyar vesztette életét a kommunista törvények, vagy a különböző államvédelmi, karhatalmi intézmények módszerei következtében.

Ebben a számban még mindig nincs benne a hadifogolytáborokban és a kitelepítés alkalmával elpusztult több mint százezer magyar!

Nincsen adatunk arról, hogy a többi népi demokratikus országban, ahol a szovjet megszállók segítségével a Kommunista Párt ugyanúgy jutott hatalomra mint nálunk, hány ezer embert végeztek ki. Feltehetőleg ott sem voltak más körülmények, miután ezekben az országokban is a politikai és gazdasági vezetés irányítását ugyanabból a városból intézték, Moszkvából.

De ami Magyarországon 1945 és 1956 között végbement, az örök vád marad minden kommunista elmélet és rendszer ellen: tizenötezer embert pusztítottak el politikai okok miatt, békeidőben.

De a Keletről ránszabadított új helytartóknak, akik semmilyen kapcsolatban nem álltak a magyar néppel, nem jelentett semmit, hogy ezren vagy tízezren pusztulnak el. A magyar nép történelme folyamán soha nem volt úgy egy idegen hatalomnak kiszolgáltatva, mint Rákosiék tizenegy éves uralma alatt.

A kivégzéseket főleg Budapesten a Markó utcai fogházban (1945-48), a Gyűjtőfogházban (1945-55), a Margit körúti (Mártírok útja) katonai börtönben (1949-50) és az ÁVH Központ - Fő utcai börtönében (1951-56) hajtották végre. Kivégzések voltak a Conti utcai volt kémelhárító fegyházban, 1950-ig a szovjet megszállók, majd pedig az ÁVH kezelésében, a Sopronkőhidán 1949-ig. Mindkét helyen a Szovjet Katonai Bíróság (Baden b. Wien-ben és a Conti utcában) halálos ítéleteit hajtották végre. Kivégzésekről tudunk továbbá Szombathelyen, Miskolcon s főleg statáriális ügyekben Szegeden és Kecskeméten.

A legtöbb kivégzést a kőbányai Kozma utcai Gyűjtőfogházban, a Kisfogház udvari részében hajtották végre. Ezen az oldalon nem voltak zárkaablakok és a Csillag-részlegből sem lehetett odalátni (közben volt a Gombüzem épülete). A három betonból előre elkészített bitófaállást a halálraítéltek napi sétájuknál mindig láthatták. De igen sokszor ez a három bitófaállítás sem volt elegendő; csoportos

kivégzések során a felállított bitók sorának meghosszabbításában újabb gödröket ástak, s ide állították fel az arra kijelölt rabmunkásokkal a még szükséges bitófákat. A Margit-körúti fogházban már hat állandó kivégzőhely volt előre kiöntve betonból, míg a Fő utcában, ahol szintén többszáz elítéltet végeztek ki, a régi kocsifészert használták fel kivégzésekre.

A halálos ítéleteket a Gyűjtőben és más helyeken a kora reggeli órákban, rendszerint hét órakor, a PV-n pedig az éjszakai órákban hajtották végre. Statáriális ügyeket a nap bármelyik időpontjában, a törvény szerint az ítélet hozatala után két órával kellett végrehajtani. A kivégzésre "szoktatásként" kivezényeltek egy-egy újonc ÁVH-s vagy börtönügyi katonából álló egységet, tanszázadot. A beosztott tisztek és kiképzők hangos, ocsmánykodó megjegyzéseket tettek a kivégzés alatt a szerencsétlen halálraítéltekre. Számtalanszor behallatszott a zárkákba, amint a kivégzés előtt álló elítéltnak röhögve kínáltak fel utoljára egy cigarettát. Egy esetben az egyik kiképzős tiszt odament a kivégzett élettelen testéhez, szétfeszítette a halott állkapcsát, és tisztársai hangos röhögése közepette egy égő cigarettát dugott a szájába. Ez a barbár cinizmus sem tudta ellensúlyozni a fiatal katonák megdöbbenésig néma viselkedését, sokan egy ilyen kivégzésen rosszul lettek, és sokan közülük azonnal kérték leszerelésüket.

1950-ig, míg a börtönügyek legnagyobb része az Igazságügyi Minisztérium kezelése alatt állott, a halálraítélttel egy nappal a kivégzés előtt közölték, hogy a Legfelsőbb Bíróság kegyelmét elutasította, és az ítéletet másnap reggel végrehajtják. Az elítélteket megbilincselve szállították Budapestre.

A visszatérő halálraítéltet azután egy siralomháznak átalakított zárkában helyezték el, amiben csak egy kis asztalka és egy szék állott. Ebben a zárkában a széken ülve kellett azt a kb. 20 órát kivárnia, míg a reggeli órákban megbilincselve, két oldalról közrefogva vitték a bitófa alá. A siralomházban utoljára kapott cigarettát, sőt mint valami nagy kegyet, külön ennivalót hoztak a külső vendéglőből; kapott ceruzát és papírt, hogy levélben elbúcsúzhasson hozzátartozóitól. Legtöbbször ezt a levelet a kivégzés után megsemmisítették.

1949-ig meg volt engedve, hogy a legközelebbi hozzátartozó bejöhessen a fegyházba és személyesen is elbúcsúzzon, ezt a kedvezményt azonban a legtöbb halálraítélttel visszautasította.

Amint az ÁVH átvette a börtönök kezelését, mindezeket a kedvezményeket megszüntette, sőt a végső fokú ítélet kihirdetését az elítéltt már csak a börtönben kapta meg, melyet sokszor csak az

akasztófa alatt olvastak fel.

😊 A kivégzés maga percek alatt játszódott le. Hét órára megérkezett a bíróság elnöke, az ügyész, a hóhér a két segédjével, a kivézényelt tanszázd, s a kivégzésre összesereglett örök és beosztottak. (A hóhér, 1946-tól Bogár főtorzsörmester, kivégzésenként kb. 200 Ft külön juttatást kapott. Önként jelentkező két segédje 50-50 Ft-ot, és ezt a buzgóságot az előléptetéseknél természetesen figyelembe vették.)

Az elítélt előtt a bíró felolvasta egy mondatban a halálos ítéletet, az ügyész utasította az ítéletvégrehajtót az ítélet végrehajtására, s nem egészen egy perc múlva a kivézényelt börtönügyi orvos jelentette a halál beálltát.

Kivégzés után az erre külön kiválasztott házimunkások az áldozatot levették a bitóról, egy durván ácsolt koporsóba tették és átvitték a kórház pincerészébe. Innen legtöbbször éjjel vitték ki őket a Gyűjtőfogházba a fürdő mögötti hullaházba boncolásra, és aztán temették el őket a rákoskeresztúri temetőben, egy külön erre a célra fenntartott parcellába, jeltelen sírokba. A sírokat nappal ásták meg, a temetésen senki nem vehetett részt. Hogy mennyire titokban hajtották végre a temetéseket, minden írásbeli feljegyzés nélkül, arra igen jellemző, hogy mikor Rajk és társainak rehabilitálására került a sor, nem volt semmilyen dokumentum, hogy az ÁVH volt alapítóját hová temették.

Később annyiban változtattak, hogy egy mélyen kiásott sírba tették a kivégzett holttestét, azt vastagon betemették, s föléje temettek még valaki "civilt" a városból. Ennek a családja nem is sejtette, hogy családtagjuk koporsója alatt egy másik halott nyugszik. Ezt az ÁVH azért vezette be, mert a családtagok, akiknek hozzátartozóját kivégezték, a kivégzés után egyenesen kimentek a rákoskeresztúri temetőbe, s a börtönösök részlegénél talált friss sírhalomról tudták vagy legalábbis remélték, hogy szerettük koporsója van ott eltemetve. A rendszer a halottaktól is tartott, s joggal: tíz év után minden családnak, minden kisebb közösségnek voltak már halottai vagy bebörtönözöttei. Ezek állandó példája, emlékezete feszítette a nemzet lelkiismeretét az 1956-os robbanásig.

Magyarország börtöneiben a politikai okokból halálra ítélték száma az 1948-54-es években átlagban 15-40 között volt. A Gyűjtőfogház halálos zárkáiban 20-30, a Margit körúti katonai fegyházban és az ÁVH-PV-fegyházban 15-40 halálraítélt várta az ítélet végrehajtását. De volt eset 1952 végén és 1953 elején, hogy ez a szám elérte az 50-et! 1949. előtt főleg háborús bűnösöket és népelleneseket, utána főleg

ügynevezett "demokrácia-elleneseket", vagy hűtlenségi ügyekben elítélteket végeztek ki. A kivégzések száma 1955-től kezdve csökkent. 1956-ban a bíróságok már nem voltak hajlandók követni az ÁVH utasításait, sőt előfordult az is, hogy egy-egy bíró kiutasította a tárgyalóteremből az oda kivezényelt, és addig főhelyet élvező ÁVH-s tiszteket. Ez a változás Nagy Imre fellépésének, Péter Gábor és vezérkara bebörtönzésének, az ÁVH leépítésének és végül a hírhedt halálbírák, Jónás, Olty és társainak elmozdításának, illetve ezek öngyilkosságának tudható be.

Egyik halálra ítélt bajtársunk, Floszman Győző, aki 16 hónapot (!) töltött halálos zárkán, a kivégzésekről a következőket írja: "Halálraítélésem után, 1952 április 30-án, a Markóból a legnagyobb titokban szállítottak át a Gyűjtő Kisfogházba, ítéletvégrehajtás céljából. Itt az I. emelet 38-as sz., u. n. halálraítéltek tömegcellájában együtt voltam a Grösz per kiskunfélegyháza-pálósszentkúti csoportjával. Összesen 14-en szorongtunk itt a cellában, melynek berendezését 3 tisztasági "kibli", 1 vödör áporodott víz és egy pár földrehányt szalmazsák jelentette, melyben a legnagyobb szalma gyufaszálnagyságú volt, és hatalmas piszkos foltok éktelenítették. Két, szorosan egymáshoz tolt csupasz szalmazsákon, melyből egy évtized halálraítélteinek verejtéke búzlott, négyen hevertünk lepedő és párna nélkül, poros, zsíros, pecsétes, izzadságszagú, szakadozott pokrócok alatt.

Az örökké bűzös, temetői áporodott szagot lehelő, rothadt padlójú cellában, ahol a halálraítéltek verejtéke arányosan keveredett a levegőben, egymás előtt végeztük el szükségleteinket. Az így telített helyiségben a szorongó halálfélelmet az állandóan használatban levő "kibli" tükrözte vissza, mely előtt sokszor úgy álltunk sorba, mintha ingyen osztogattak volna valamit, míg a társaság másik része földreborulva imádkozott, vagy kupacba verődve, ügyet sem vetve a környezetre, tárgyalt valamit. Sápadt, kopaszra nyírt, beesett szemű, meggörnyedt alakok imbolyogtak a cellában, éjjel helyenként felcsukló hörgés és valahonnan a mélyből felhallatszó ismeretlen hangok, segélykiáltások, elhaló női zokogás, artikulátlan női kitérés, melyből a "gyilkosok" szót tudtuk csak kivenni, ezek a hangok vertek fel bennünket szenderegésünkből. Tompa ütlegek, jajkiáltás, vérfagyasztó segélykiáltás, mindez az éjszakában nem volt ritkaság. És mi férfiak tehetetlenül, ökölbesorított kézzel voltunk kénytelenek mindezt végighallgatni.

A kétablakos, szinte karvastagságú ráccsal és még külön sűrű dróthálóval is ellátott helyiségben állandóan izzó, túlfeszített hangulat uralkodott. Amikor oda belöktek, társaim a kérdések özönével

ostromoltak meg. A pillanatnyi kép olyan volt, mintha egy vidéki vásárban lettem volna, ahol az atyafiak valami fontos dologgal lettek volna elfoglalva. A meglepetéstől még a szám is tátva maradt, amikor megtudtam, hogy valamennyien halálra vannak ítélve. Itt voltam a bolsevista nagyüzem senkitől sem sejtett titkos süllyesztőjében, szemtől szembe állottam annak áldozataival, akiket innen egyenesen az akasztófa alá vittek. Valamennyiünkre a közös sors várt, a "kötél", és sohasem tudtuk azt, hogy a reggelt megérjük-e? Napokig ténferegtem az egyes kupacba verődött csoportok között, anélkül, hogy beszélgetéseik lényegébe be tudtam volna hatolni, mert valahányszor egy ilyen suttogva beszélgető csoporthoz közeledtem, rögtön elhallgattak. Csak napok múltán, amikor egyik-másikkal összebarátkoztam, és feloldódott a bizalmatlanság személyem iránt, jutottam el odáig, hogy a titkok és az ÁVH-s szörnyűségek mélyére hatolhattam. Á? éjszaka sötétjében súgták fülembe az igazságot, talán jobb is volt, mert magam is éreztem, hogy elsápadok. "

A Kisfogházban az elítélteket, akiket a halálos cellából egy földszinti, kipárnázott üres cellába vittek, összeszíjazták és a fejükre alszíjat húztak, hogy halálordításaikat ne hallja senki. Füleki, Pintér, Szalay, Szuhai törzsőrmesterek, Sándorffy őrmester, akik az elővezetést és az összeszíjazást végezték, minden egyes halálraítéltért 30 Ft-ot kaptak. A "szocializmus" építését a kőbányai haláltábor Kisfogházának nevezett élüzemében 6 akasztófa szolgálta, melyeket pillanatok alatt fel lehetett állítani. A földre süllyesztett betonkockák 18 x 18 cm-es lyukai, ahova az akasztófák pontosan beillettek, nappal fedővel voltak letakarva. Az akasztófák 280 cm magasak voltak, keresztmetszetük 16 x 16 cm volt, és középen a kötél számára 140 cm hosszúságban fűrt csatorna futott végig. Az akasztófát a kötelekkel és a 3 méteres létrát a 2 lépcsős zsámollyal a Kisfogház pincéjében őrizték, egy félreeső sötét pincehelyiségben, közvetlenül a kazánhelyiség mellett.

Az elítéltek keze hátul össze volt kötözve, a szájukat egy szíjjal felkötötték, és ingre, gatyára voltak levetkőztetve. Az ítéletet a formáság kedvéért előttük felolvasták, és miután szájuk fel volt kötözve, még szólni sem tudtak. Utána felléptették a két lépcsős zsámolyra. Most már gyorsan ment minden. Az egyik pribék a létra tetején a hurkot ráerősítette a nyakára, a másik kirántotta a lépcsőt a lába alól, és abban a pillanatban nagyot rántott az elítélt testén. A létra tetején lévő pribék egy erős, "gyakorlott" mozdulattal jobbra rántotta az elítélt fejét, és kiakasztotta az utolsó nyakcsigolyáját, és eltörte a gerincét. Az elítélt teste még vonaglott egy párat, szemei kidülledtek és kezei erőtlenül hullottak alá. A hullákat az akasztófáról a Kisfogházba beosztott borbély és házimunkás vette le, majd lehúzta róluk az inget és a gatyát. Belegyömöszölték azon melegen egy

papírzsákba, és a készenlétkben várakozó hullakocsiba bedobták. Az ott segédkező pribékek az akasztás előtt még 1/2 liter bort is kaptak az 50 Ft mellé. Különösen Pintér és Szálai őrmesterek "szorgoskodtak" legtöbbször a halálraítéltek körül. A szerencsétlen kivégzettek dr. Benedek ÁVH szds. végzett néha boncolást, de legtöbb esetben még azon módon kerültek a papírzsákba. Az így még ki sem hűlt tetemekkel volt rá eset, hogy két halottaskocsit is zsúfolásig megtöltöttek.

A kivégzettek hulláján minden esetben meglátszottak a bokán és a csuklón a bőrszíjak nyomai. A nőknél csak annyi volt a különbség, hogy nem meztelenül, hanem kombinéban rakták a papírzsákba. A nők kivégzését a perverz, szadista ÁVH-sok kéjelegve nézték végig.

Mi, akik a Kisfogház halálos cellájában voltunk, már hajnalban felvert minket álmunkból az akasztófák felállításának zaja. Az ÁVH részegen támolygó tagjai felhozták az akasztófákat az udvarra, beleillesztették a betonkockák közepén lévő lyukakba, és kiékeltek azokat. Ennek az eszeveszett kopácsolásnak hangjára ébredtünk fel, és borzalommal vártuk, hogy mi fog történni. Minket is hajnalban ébresztettek. Kinyílt az ajtón lévő kis ablak, és a soros ÁVH-s beordított: 'Ébresztő!'. Ez számunkra annyit jelentett, hogy közülünk néhányat kivisznek a cellából. Sietve összedobáltuk a szalmazsákokat, és kisvártatva nyílt az ajtó. Szuhai törzsőrmester lépett be, míg néhány ÁVH-s kívül várakozott, hogy "pártfogásba" vegye az azon kilépőket. Mi sorjában felálltunk. Szuhar törzsőrmester osztályvezető felolvasta a sapkájából kivett céduláról azok neveit, akiket cellánkból akasztásra vittek. Volt, akit kivert a hideg verejték, és még sokáig reszketett a pillanat súlya alatt. Utána mélységes csend volt a cellában. Halálsápadtan néztünk egymás szemébe, órákig tartott, amíg a feszültség egy kicsit is feloldódott a cellában. Ki lesz a következő? A válasz ott bujkált valamennyiünk szemében. Gondolatban mindenki kiértékelte társainak esélyeit az életben maradáshoz.

Olyan volt ez, mit egy nyilvános totózás, vagy egy versenyfutás az életért. Még ma is, 1977-ben, 26 év után, mikor e sorokat írom, feljegyzéseimet átnézve, a hideg fut végig borzongva a hátamon. Minden hajnalban felriadok álmaimból, ami pszichológiailag kapcsolatba hozható a Kisfogházban átélt borzalmakkal és tömegakasztásokkal. Itt a legnagyobb cella 6x5 m-es volt, és állandóan 14 halálraítéltszorongott benne.

A Pestvidéki Törvényszék halálraítéltek tömegcelláiba 60 személyt gyömöszöltek be. A Kisfogházban hozzávetőlegesen 60 cella volt. Többnyire magánzárkák. A második emeleten voltak a nők, akiknek

kétségbeesett jajkiáltása sokszor felriasztott bennünket. Őket a gombüzemben gyártott gombok válogatásával, és azoknak kartonra való felvarrásával foglalkoztatták. A kész "áru" a kisfogház lépcsőházának földszinti lépcső alatti benyílójában várt elszállításra.

A Kisfogház halálos cellájában lévő rabok, akik dohányoztak, naponta 1 cigarettát kaptak. Ez rosszabb volt, mintha semmit sem kaptak volna, mert az állandó hiányérzet amúgyis a végsőkéig fokozta az egyébként is izzó hangulatot. Ezt a cigarettát szétörtük, és négy új cigarettát csináltunk belőle a klozettpapír segítségével. Néha a korhadt padló szétmorzsolts részecskéivel kevertük, hogy több legyen. A cigaretta hiánya állandó súlyos problémát jelentett. Akik nem dohányoztak, azok jobban bírták a rabságot. A cella ajtaján egy kb. 25 x 15 cm-es kis ajtócska volt, amelyen az ételt adták be, és ha tüzet kértünk, egy ÁVH-s nyitotta fel kopogtatásunkra. Az épületben elképzelhetetlen halálos csend uralkodott, mi csak suttogva beszélgethettünk egymással, és ha véletlenül valaki egy hangosabb szót ejtett, a filctalpas, csizmás ÁVH-s rögtön beszólt: "Csend legyen!".

Egy másik bajtársunk, aki a Fő utcai Katonai Börtönben élte végig a kivégzéseket, ezt írja:

"S mikor esténként lealudtak a falat fénybeborító lámpák, amikor másfélezer elnémult rab csendjébe beleköhögött egy tehergépkocsi, nemcsak imára kulcsoltuk kezünk! A sötétbe meresztett szemmel látni véltük őt, aki halni megy.

Hallani véltük az őrparancsnok pattogó hangját, amint szólítja a siralomházban a halálra készülöket. Belesuhogtak a csendbe az áldozat levetett ruhái, majd zuhogó léptekkel indult meg a kivégzőnégyeszőg, középuütt kétoldalról vonszolva a halálraszántat.

Élesen csattannak a becsapódó rácskapuk, az örök lehajtott fejjel oldalognak félre. A folyosó sötétjében az egyenruhák fekete tömegéből kivillant az áldozat fehér gatyája, inge és meztelen talpai nem érték a hideg követ.

A zárkában keresztények és katolikusok, ateisták, volt titkosrendőrök, munkások és papok száraz szemmel ismételték az Ave Mariát...

A fészker alatt hányszor borzongtunk meg sétán megtekintve!? A hóhérok vártak: a bírák, ügyész, börtönvezetőség és az ítéletvégrehajtó segédje.

Az ő csuklójára kötelet hurkoltak, odalökték az asztal elé, mely

mögött a bíró citálta ideges-rekedten az ítélet szavait. Olaj s avas szemét bűzét érezte. Valahol a tető felett talán csillagok is ragyogtak, de itta gyilkosok kedvelte sápadt fény nem volt erős arra sem, hogy hóhérainak szemébe nézzen. A két segéd odatuszkolta a dobogóra. Bokáin máris kötél szorult, s egy kesztyűs kéz matatott combjai közt, hogy utoljára elpiríthassa még arcát a szemérem. Meghurkolt kezét odacsomózták bal lábához, se bitófának támaszkodó, már meggörnyedt állásban nem volt ereje, hogy felemelje fejét.

Szeretett volna még valamit kiáltani, anyát, Jézust, vagy embert, de a fejére húzott fekete zsákkal szemére örök éj borult.

Felhörgött a tehergépkocsi motorja, s mi tudtuk, hogy a bitó mögött várakozó hóhér most veti nyakába a hatvan centiméternyi hurkot, s most akasztja biztos mozdulattal a bitófa csúcsán meredő kampóba, hallani véltük, mint csusszan a kapáló lábak alól kirúgott dobogó, s mint nyikordulnak meg a csigák, mikor a segéd e hurkolással egyidőben nekifeszül a bokákat összefogó kötélnek...

A tehergépkocsi fenekén tompán huppantak a behajított testek... egy... kettő... számláltuk.

Volt, aki visszajött... Nyolcvankilenc napot töltött a siralomházban. Nyolcvankilenc napon kellett magán viselnie az örökkön nyitott ajtó előtt strázsáló örök kíváncsi tekintetét...

Nyelcvankilenc reggel búcsúzott az égtől, s nyolcvankilenc este várta, hogy véget ér húszesztendő élet. Tudta, nincs levél, kívánság, búcsúzó, haza, végső anyai ölelés. A nyolcvankilencedik estén belé is kétoldalról belékaroltak, de nem a bitóhoz vezetett az út.

Aki így visszajött, túllátott rajtunk! A szemében olyan világosság égett, mely csak azoké lehet, akik megízlelték, ami odaát van. Aki elnézte, mint ül a siralomházban nagyranőtt, homlokába hulló szöke hajjal, már hetek óta szótlánul, messzenéző szemmel, nem, az nem kételkedik abban, hogy az élet csak kezdete valaminek. "

Politikai rendszerek jönnek, változnak, politikai tévedéseket a résztvevő felek békés és igazságos megegyezésével korigálni lehet, téves és igazságtalan bírói ítéleteket is lehet felfüggeszteni, csak egyet nem lehet: az elvett életet visszaadni! Itt nem használ a rehabilitáció, a tévedés vagy a hibás ítélet beismerése; akikre egyszer kimondták a halált, és az ítéletet végrehajtották, annak már nem használ semmilyen megbánás.

A második világháború befejezése után az emberség abban a hitben

élt, hogy okulva a múlt diktatórikus rendszereinek keserű példáján, egy szabadabb, emberségesebb és demokratikusabb világot fog felépíteni. Az Egyesült Nemzetek Alapokmányának paragrafusai biztosították minden nép számára a szólás-, politikai véleménynyilvánítás-, a gyülekezés-, a vallás- és sajtószabadságot. Legalábbis az alapítók ebben bíztak. A Szovjetunió és Magyarország kiküldöttei ezt az alapokmányt aláírva kötelezték magukat a paragrafusok betartására. Hogy mennyit ér a világkommunizmus vezetőinek neve egy nemzetközi okmányon, azt nem kell bizonyítani sem a Szovjetunióban, sem Magyarországon Szabadságjogokat nem adtak népeinknek. Szabadságot csak a párt adott és írt elő híveinek: szabad volt a párt szövegeit szajkózni, írni, a bolsevizmus vallásában hinni s az új isteneket, Lenint, Sztálint, s azok prófétáit tömjénezni. Aki mást akart, automatikusan árulóvá bélyegezte magát. Minden más eltérő vélemény nyilvánítása a kommunista államhatalom megdöntésére irányuló tevékenységnek minősült.

Az egész országra kiterjedt és 11 éven keresztül tartó ellenállásnak egyetlen célja a megszálló szovjet hadsereg által fenntartott kommunista-szovjet diktatúra elleni harc, és a minimális szabadságjogok biztosítása volt. Hogy ez a harc sikeres volt, azt bizonyította 1956 október 23-a, amikor már nem kisebb ellenálló csoportok, hanem az egész nép kelt fel, hogy kivívja szabadságát és nemzeti függetlenségét. De addig hosszú volt az út. Több mint félmillió magyart tartóztattak le és ítélték el Rákosiék hóhér bírái. S tizenötezer halott fénylő nevét és emlékét őrzik a magyar történelem eme sötét korszakának megírandó lapjai.

POLITIKAI PEREK

Politikai foglyokról és a politikai bíraskodásról

Magyarországon a politikai pereket három csoportba osztályozhatjuk:

1. Háborús és népellenes ügyek pererei
2. Népidemokrácia elleni különböző szervezkedési, és a Magyar Népköztársaság megdöntésére irányuló tevékenységekkel kapcsolatos perek, és
3. mindazok a perek, amelyekben volt kommunistákat, kollaboránsokat, besúgókat és árulókat ítélték el kommunista bíróságok.

Ez a könyv elsősorban a népidemokrácia ellenes perekkel és azokban hozott ítéletekkel foglalkozik, itt is a könyv terjedelmére való

tekintettel csak röviden ismertetjük a perrel kapcsolatos legfontosabb adatokat, letartóztatást, kihallgatást, tárgyalás idejét, bíróságot, vádat, és végül az ítéleteket. Némely permél szükségesnek tartottuk, hogy az ügyről vagy az ügy külső politikai háttéréről is beszámoljunk. A háborús és népellenes ügyekkel részletesen a "Börtönvilág Magyarország" 2. kötete fog foglalkozni.

Az u. n. "demokráciaellenes" pereket is több részre oszthatjuk fel, különbséget kell tennünk ugyanis a szervezett ellenállás tagjainak perétől, melyekben a legtöbb halálos ítéletet hozták, s amelynek tagjai önkéntesen, meggyőződésből, tudatában az elfogással járó következményeknek, vállalták az ellenállásban való részvételt. Másik csoportba tartoznak azok, akiket a kommunista rendszer belekényszerített az ellenállásba különböző vallási, gazdasági vagy politikai okok miatt. Ezek is tudatában voltak, hogy minden tevékenységük felfedezéséért a legsúlyosabb büntetéssel számolhatnak. Külön csoportba sorolhatjuk azokat, akiket határátlépés, szökés kísérlete miatt tartóztattak le, vagy azokat, akiknek tudomásuk volt bizonyos összeesküvésekről, szervezkedésekről, de a feljelentési kötelezettségnek nem tettek eleget. Utoljára sorolhatjuk azokat az ártatlanokat, akik nem vettek részt, tudomásuk sem volt a különböző ellenállási mozgalmakról, de az ÁVH valamilyen ürügy alatt lefogatta, s a "feltételezhetőség" alapján elítélték őket.

A politikai perek bíraskodásáról részleteiben szintén a 2. kötet fog foglalkozni. Maga a téma olyan lélegzetelállító, olyan kiterjedt és változatos, hogy akárcsak a kihallgatások módszerei, külön tanulmányt érdemel. A végső következtetést azonban leírhatjuk: soha igazságszolgáltatásunk történelmében a bizonyíték nélküli ítélezést, hamis tanúkihallgatást, a nyomozó szervek által erőszakkal kikényszerített jegyzőkönyvek elfogadását, az előre elkészített ítéleteket, a védelem nélküli tárgyalást olyan mesteri módon nem alkalmazták soha, mint 1945. és 1956. között. A törvénytelenéseknek ezt az orgiáját csak a Sztálin-Rákosi időkben lehetett megvalósítani!

MAGYAR FRONT:

Letartóztatások 1945 szeptember 7-től. Az első szovjetellenes ellenállási per. Vád: "hütlenség", röpcédulázás. Tárgyalás: 1946. Markó utcában. Ítéletek

Bilkey Pap Zoltán orvostanhallgató, kivégezték 1952-ben a Conti utcai fegyházban.

Dr. Kádár Mihály orvos, meghalt (BP-en)

Homolay Zoltán orvostanhallgató,
Kardos János hentesmester,
Fazekas Béla tisztviselő,
Seres László egyetemi hallgató,
Dr. Marx József orvos
Dr. Pozdora Pál orvos
Dr. Szabó Tivadar orvos
Vásárhelyi György egyetemi hallgató,

összesen 43 vádlott. Bilkey Pap Zoltán ügye külön vádirat a kommunista igazságszolgáltatás ellen. Először életfogytiglanra ítélték, azután elkülönítették a többiek ügyétől. 1948-ig különböző szovjet kihallgató-szerveknél, börtönben látják, majd 1949 júliusában eltűnik. Sokak szerint újabb, koholt vádak alapján kivégezték Sopronkőhidán. Édesapja híres orvos, a fiát keresteti mindenfelé. A magyar börtönügyi és igazságügyi szervek nem tudnak felvilágosítást adni, a sok ide-oda hurcolásban elvesztették a fiatal orvostanhallgató nyomát. A Legfelsőbb Bíróság is csak azt tudta ajánlani, mint egyedüli lehetőség, hogy végig kell kutatni a különböző börtönök regisztrálását, be- és kijelentési okmányait. Minden eredménytelen; Magyarországon nem volt hatóság, amely meg tudta volna mondani, hogy Bilkey Pap Zoltán életfogytigra ítélt rabbal mi történt! Végre, a Forradalom alatt a Népügyészség irattárában találtak egy elismervényt 100 Ft-ról, melyben az egyik ügyész azt igazolja, hogy a pénzt felvette Bilkey Pap Zoltán Conti utcában történt kivégzése alkalmával 1952-ben!

A Magyar Front volt az ÁVH első nyilvános politikai pere, melyből megpróbáltak egy antikommunista-antiszovjet pert kovácsolni. Az ügyészség azonban bizonyítékok hiányában a letartóztatottak legnagyobb részét szabadon bocsájtotta, akkoriban még a "hűtlenségi", "összeesküvés" fogalom nem szerepelt a bírók és ügyészek névtárában.

Erre az ÁVH újabb vádpontokkal lépett fel, többek között "Krétával telerajzolták a Belváros falait uszító feliratokkal", és a "Virányosi út 21. sz. alatti villában titkos röpiratgyárat tartottak fenn, s végül az összeesküvők a villa kertjéből előásott fegyverek segítségével merényleteket terveztek és megbeszéléseikbe belevonták a Vörös Hadsereg elleni szervezkedés végrehajtását is".

Erre azután a KGB is bekapcsolódott, és így lett az orvosok "összeesküvéséből" még szovjetellenes összeesküvés is, ezért hurcolták el Bilkeyt, és végezték ki szovjet utasításra.

KISS SZALÉZ ÜGY, GYÖNGYÖSI ÜGY

Letartóztatások: 1946 április 18-tól. ÁVH és a szovjet közösen. Vád: Szovjetellenes szervezkedés, partizán-tevékenység. Ítéletek

Kiss Szaléz gyöngyösi katolikus lelkész, ferencrendi hittanár, kivégezték Sopronkőhidán 1946. október 20-án.

Antal József joghallgató, Kisgazdapárt Központi Szervezési Oszt. titkára,

kivégezték 1946 október 20-án.

Kizmán Ottó, érettségizett diák, kivégezték ugyanott.

Mester-Macher László, Kisgazdapárt gyöngyösi szerv, titkára, sorsa ismeretlen.

Pöcs Ferenc gimn. tanuló, sorsa ismeretlen.

Bodnár László, Szovjetből hazatért, elítélték.

Szabó Gyula, gyöngyösi lakos, állítólag kivégezték.

Ondrik József, banktisztviselő, állítólag kivégezték.

Berényi Illés, meghalt Karéliában, szovjet kényszermunkatáborban.

Lukács Pelbárt atya (Hatvanból), meghalt szovjet kényszermunkatáborban.

Gyöngyösi Attila, gimnazista, meghalt szovjet kényszermunkatáborban.

Kiss Endre, gyöngyösi gimnazista, sorsa ismeretlen.

Kovács László, gyöngyösi gimnazista, sorsa ismeretlen.

Borosi L. gimnazista, sorsa ismeretlen.

Az ügyben 42 letartóztatás történt, a legtöbb vádlott sorsa ismeretlen, vagy eltűntek, vagy meghaltak fogságban.

A gyöngyösi összeesküvés vádlottjait szovjet bíróság ítélte halálra, a kivégzéseket Sopronkőhidán hajtották végre.

Mindkét ügyet a kommunista rendszer arra használta fel, hogy hamis, soha el nem hangzott vallomások alapján a Katolikus Egyházat állítsa a szervezkedés és politikai gyilkosságok kiindulópontjává. Így többek között Páter Kiss Szalézt és Olafson Placid hittanárt azzal vádolták, hogy gyilkosságra buzdítottak és utána feloldozták a diákokat.

A Kiss Szaléz ügy mellett volt még egy másik ferences ügy is Hatvanban. 1950-ben, a kolostorok feloszlatása idején, a hatvaniak között elterjedt, hogy közkedvelt ferenceseiket deportálni akarják. A nép fellázadt. Eredmény: a népet megnyugtatták, majd egy éjjel a környékbeli ferences kolostorok lakóit csendben összefogdosták és elszállították. Lázítás címen ítélték el őket. Ez volt a "Hatvani Lázadás".

BAKONY BRIGÁD (Kamara-erdei ügy):

Letartóztatások: 1946 június 11-én (egy nappal előbb, hogy a Magyar Cserkészszövetséget hivatalosan feloszlatták).

Vád: szovjetellenes szervezkedés, partizántevékenység, orosz katona megölése, röpcédulázás (1946 májusában) Budapest környékén a Kamara erdőben. (Egy részeg szovjet őrmester megtámadott egy csapat cserkészt, akik ott táboroztak. A fiatalok lefegyverezték az őrmestert és valamelyik belelőtt a katona géppisztolyával. Meghalt, és utána ott mindjárt el is temették.) Tárgyalás: 1946 szeptember 9-én a Conti utcában Szovjet Katonai Bíróság. Ítéletek

Uden Miklós, egyetemista, kivégezték Sopronkőhidán 1946 október 20-án.

Ditzl László, egyetemista, kivégezték Sopronkőhidán 1946 október 20-án.

Tasch Ferenc gimn. tanuló, kivégezték Sopronkőhidán 1946 október 20-án.

Olafson Placid, bencés hittanár, 8 év szovjet táborban. Hazatért 1954 februárjában.

Vágh József, jezsuita lelkész, 8 év szovjet táborban. Hazatért 1954 februárjában.

Kölley György papnövendék, 8 év szovjet táborban. Hazatért 1954 februárjában.

Pregitzer Ferenc építőmester, 8 év szovjet táborban. Hazatért 1954 februárjában.

Pregitzer Ernő gimnazista, 8 év szovjet táborban. Hazatért 1954 februárjában.

Hódi Dezső gimnazista, hazatért a Szovjetunióból 1954 februárjában.

Tittel Oszkár, hazatért a Szovjetunióból 1954 februárjában.

Kerényi László, hazatért a Szovjetunióból 1954 februárjában.

Pucher János, hazatért a Szovjetunióból 1954 februárjában.

Parti György, hazatért a Szovjetunióból 1954 februárjában.

Fehér András, meghalt a szovjet fogságban,
gr. Wimpfen Siegfried v. földbirtokos.

A "Bakony Brigád" ügy vádlottait és a Gyöngyösi összeesküvés vádlottait egyszerre vitték ki a Szovjetunióba, és onnan egyszerre tértek vissza. A Bakony Brigád közvetlenül a háború befejezése előtt alakult Gyöngyös-Mátravidéki gimnazistákból és munkásfiatalokból. A szervezet tagjai régi diáktársak voltak, akiket Botfalvayval György v. rep. hadnagy szervezett meg. Botfalvay a háború befejezése után határvadász századparancsnok volt a román határ mentén. Ugyancsak a Bakony Brigádhoz tartozott és végezték ki Botfalvay Berentes

Tamás gyöngyösi orvos fiát, v. rep. hadnagyot is, mindkettőjüket a kihallgatások során a szovjet NKVD tiszték hihetetlen kegyetlenséggel megkínózták.

MAGYAR TESTVÉRI KÖZÖSSÉG, Magyar Közösség pere:

Dr. Donáth György és társainak pere. Letartóztatások:

1946 decembertől 1947 január 4-10-ig, március 8-ig Vád: a demokratikus államrend és köztársaság megdöntésére irányuló szervezkedés, összeesküvés, 1946 VII. t. c. alapján. Bíróság: Markó utca Olty tanácselnök. Ítéletek:

Dr. Donáth György orsz. gy. képv., közgazdász; halál, kivégezték 1947. szeptember 27-én a Gyűjtőfogházban. polgári

Arany Bálint mérnök.

Kiss Károly műsz.főtanácsos,

Héder János vezérig.,

Dr.Kémeri Dezső főorvos,

Bálint Sándor tisztv.,

Fáj Aladár képzőműv. főisk. tanár,

Mistéth Endre,

Vattai László,

Kádár Géza,

Fitos Vilmos,

Nagy Gyula,

Csicsery Rónai István,

Gombos Gyula,

Horváth János,

Szent-Iványi Domokos,

Szentmiklóssy István,

Jaczkó Pál,

Gyulai László,

Hám Tibor,

Raffay Sándor,

Szabó Tamás,

Soós Géza,

Szalay Péter,

Dr. Kapocs Ferenc katonai

Dalnoki Veress LajosAndrás Sándor vörgey.,

Berkó István vk. ezrd.

Szügyi Zoltán vörgey.,

Sóvári Tihamér vk.ezrd.

Tóth István vk. alezrd.,

Fülöp Lajos v. ezrd.

Várkonyi László vk. őrgy.,
Jármai Miklós r.szds., polgáriak
Vásárhelyi Zoltán vámig.
Csányi Zoltán vámszaki főmérnök

Le voltak tartóztatva:

Szy Tibor vk. őrgy.,
Szilágyi Gábor vk. őrgy.,
Nagy Bódog,
Borbély Zoltánné,
Tóth János min. tanácsos,
Szeleke Károly min. főelőadó, és még több százan. Igen sokat internáltak, sokakat később szabadlábra helyeztek, vagyonukat elkobozták, és más városba kellett költözniük.

A Magyar Testvéri Közösség tagjainak letartóztatása 1947 január elején kezdődött, és a három hónap múlva bekövetkezett per, a Kisgazdapárt teljes erkölcsi felbomlásához vezetett. Nem kisebb célt tűztek ki az Akadémia utcai Székházban, minthogy az ÁVH teljes bevetésével egyszerre két csapást is mérjenek a velük szemben álló erőkre.

Az első, hogy ország-világ előtt bebizonyítsák: a Kisgazdapárt nem más, mint a "reakció" búvóhelye, a másik, hogy a Közösség tagjainak letartóztatásával kihangsúlyozzák, hogy nem egy polgári demokrácia, hanem a proletariátus uralma a végcél. Nem véletlen, hogy a kommunista történetírás annyit foglalkozik a Magyar Közösség ügyével, (Kiss Sándor: "A Magyar Közösségtől a Földalatti Fővezérségig" 1969 a Fehér Könyv, 1947 és Pintér István, a rendszer és a Belügyminisztérium hivatásos tollforgatója számos könyvében) miután a Rákosi-féle "szalámi" taktika első nagy sikere a Közösség felszámolása volt.

Az ügyben több hullámban kerek 140 főt ítéltek el, részben nyilvános, részben zárt tárgyalásokon.

A Magyar Közösség valamikor a harmincas évek elején alakult, és tagjai önkéntesen csatlakoztak a szövetséghez. A Közösség nem volt titkos egyesület, annak ellenére, hogy a nyilvánosság előtt nem szerepelt, és tagjait csak más tagok ajánlására vették fel. A 40-es években már adatok vannak a Horthy rendőrség irattárában a Közösség tagjairól és munkásságáról.

A Közösség ideológiáját Szabó Dezső író könyveiből, nyilvános beszédeiből merítette, és célját a magyar faj fennmaradására,

életterének biztosítására és történelmi hagyományainak ápolására irányította. Ebből következett, hogy céljuk, minden kommunista vád és rágalom ellenére Magyarországon a magyar nép érdekeit szolgáló élet megteremtése volt. A szervezet nem volt antiszemita, hanem németellenes! Tagjai közül sokakat a németek már 1944-ben letartóztatták. Elleneztek minden diktatúrán alapuló államformát, így a Szovjetunió államformáját is. Mikor mindenki előtt kétségtelenné vált, hogy az országot megszálló szovjet erők a Magyar Kommunista Pártot kívánják hatalomra juttatni, a szervezet antikommunista jellege egyik fő irányává vált a Közösségnek.

A Közösség tagjai egymást támogatták, igyekeztek egymást vezető politikai, gazdasági, vagy katonai beosztásba juttatni, hogy ezen keresztül mennél nagyobb befolyást tudjanak gyakorolni úgy a kormányra, mint a közvéleményre. Céljuk tiszta volt és nemes! Nem maguk kívántak kormányozni, nem terveztek hatalomátvételt, a Közösség tagjai nem mint párt, hanem mint független szervezet kívánt az ország életére befolyást gyakorolni.

Programjuk nem különbözött semmiben a degaulle-ista, vagy az izraeli célkitűzésektől. Nemzeti volt és demokratikus. Miután a szovjet befolyás ellen az egyedüli kiút csak a nyugati hatalmakkal való kapcsolat megteremtése lehetett, a Közösség kereste is a lehetőségeket egy ilyen kapcsolat kialakítására. Ezt azonban szigorúan a törvényes keretek betartásával végezték, minden kém és kémszervezetekkel megtagadták a kapcsolatot (lásd Pünkösdy szds. igyekezete a Közösségi tagok megnyerésére). Fegyvert nem gyűjtöttek, lőszerraktáraik nem voltak, semmilyen fegyveres akciót nem szerveztek. Ugyan a vádiratban szerepel, hogy dr. Jaczkó Pál és Vidovits István képviselők illegális fegyveres csoportokat szerveztek, de soha a tárgyalás folyamán semmilyen konkrét bizonyíték nem merült fel ezzel a váddal kapcsolatban.

Hihetetlen, de még az ÁVH sem tudott semmilyen fegyveres csoportot, vagy lőszert produkálni!

Vádat a Közösség ellen az 1946. évi I. és VII. t. c. alapján emeltek. Annak a törvénycikknek az alapján, amelyet Tildy Zoltán és Nagy Ferenc igen sok KGP-i képviselő tiltakozása ellenére is siettek megszavazni. Az ügyészi vádemelés nehéz helyzetben volt, bizonyítható vád nem létezett, a Demokratikus Köztársaság megdöntésére irányuló szervezkedést is csak az ÁVH jegyzőkönyvei alapján lehetett benyújtani, fegyver, gyilkosság nem szerepelt, legfeljebb elővették a régi receptet, hogy a Közösség fasiszta jellegével és befolyásával meghosszabbította a háborút, és támogatta a

Horthy féle reakciós köröket. Meg kell jegyezni, hogy még ez a vád sem bizonyult elfogadhatónak, miután a Közösség tagjai közül egyetlen egy sem volt tagja semmilyen szélsőjobboldali pártnak. Végülis megszületett egy agyontekert, kifícamodott vádirat, melyben... "a Közösségnek az 1946. 1. sz. t. c-vel megalkotott államrenddel való szembenállása megállapítható a Közösség legfőbb ideológiai alaptételeiből.

A Népbíróság ugyan látja a vádlottak előadásából, hogy társulásuk eredetileg és egy bizonyos szakaszán keresztül nem irányult a demokratikus államrend megdöntésére, azonban... alaposan feltételezhető, a vádlottaknak a felszabadulás utáni politikai (értsd: kommunista), gazdasági (értsd: szembehelyezkedés a kolhozosítás, teljes államosítással szemben), társadalmi (értsd: proletár munkásállam megteremtése) fejlődésével szemben már akkor is táplált érzülete! " S miután a VII. t. c. az 1946. évi I. Törvénycikkben megalkotott demokratikus államrend büntetőjogi megvédését szolgálja, így a VII. t. c. mindenkire ráhúzható, aki másképp él, vagy gondolkodik, mint az Akadémia utcai központban, vagy az Andrassy út 60-ban látják.

Ennek a törvénycikknek a nevében ítélték halálra dr. Donáth Györgyöt, aki az utolsó szó jogán bebizonyította, hogy a Közösség tagjai törvénytörtést nem követtek el, hogy a bíróság ítéletével nem egyeztethető össze, hogy a vádlottakat a megszálló szovjet erők is kihallgatták, hogy a bíróság és a nyomozó hatóságok teljesen a megszálló hatalom támogatását élvező Kommunista Párt befolyása alatt állnak. Nem kért kegyelmet, és Tildy Zoltán félt kegyelmet adni!

Az ÁVH hosszú ideig figyelte a Közösség tagjait, főleg mert sokan a Kisgazdapárt tagjai voltak, vagy szoros barátságot tartottak más pártok tagjaival.

A Kisgazdapárt, amely az utolsó választásokon az ország bizalmát élvezte, a szavazatok 57, 7 %-át kapta, képtelen volt vezetőinek tehetetlensége és politikai gerinctelensége miatt élni a többségnek kijáró hatalommal. Vezetőjéről, Tildy Zoltánról, majd a történelem fogja megállapítani, hogy mint református pap, vagy mint politikus volt-e rosszabb.

Kétségtelen, hogy neki és az akkori miniszterelnöknek, Nagy Ferencnek tulajdonítható, hogy a Közösség elleni pert a kommunisták végrehajtották, hogy hozzájárultak kisgazdapárti képviselők mentelmi jogának felfüggesztéséhez, és hogy kommunista nyomásra 22 képviselőt kizártak a pártból! Méghozzá azokat a képviselőket,

akikben még volt bátorság kiállni és feltárni az ország népe előtt Rákosi taktikájának következményeit. Ez a vérveszteség azután megpecsételte a párt sorsát, ami azután jött, az már csak utójátéka volt ennek a politikai megalkuvásnak.

Nagy Ferenc pár hónappal később mint miniszterelnök disszidált, a pártra és az országra nézve legdöntőbb időkben Svájcba ment szabadságra, onnan küldte el lemondását. Kovács Béla főtitkárt már könnyen cipelték el az oroszok Szibériába, tudták, hogy sem ellenállás, sem tiltakozás Kovács elhurcolását nem fogja követni. Tildy még játszotta az elnöki bábfigurát egy darabig, azután egy szép napon őt is elvitte az ÁVH. Végeredményben mindannyiukat az a bumeráng sújtotta, amelynek eldobásánál annyira segédkeztek.

A Közösség elleni per úgy játszódtott le, ahogy az ÁVH-n kitervezték. A vádlottak és tanúk ezeregy ellentmondása, bizonyítása és tagadása után az ítéletek kihirdetése nem jelentett nehézséget. Több mint tíz esztendő tölthettek börtönben, s csak 1956 őszén kerültek szabadlábba.

MAGYAR KÖZÖSSÉG-kapcsolt ügy

Jaczkó Iván és Vizy Károly ügye

Mindkettőjüket fegyverrejtegetésért és "pokolgépes" merényletért a budapesti Népbíróság Külön tanácsa 1947 decemberében statáriális úton halálra ítélte, s mindkettőjüket kivégezték.

Jaczkó Iván testvére volt Jaczkó Pál országgyűlési képviselőnek, akit 1947 tavaszán tartóztattak le, mint a Magyar Közösség tagját.

A vád szerint Jaczkó és Vizy egy pokolgépet helyeztek el a budapesti városházán 1947 november 13-án. A pokolgépet azonban "azonnal felfedezték", hatástalanították, és a két tettet "azonnal" elfogták. A sok "azonnal" azonban a gyanút az ÁVH-ra terelte, hogy ők helyezték el a "maguk gyártotta" pokolgépet a Városháza folyosójára és fedezték fel. Jaczkóval és Vizyvel letartóztatásuk után soha senki nem tudott beszélni.

Az ítélet kihirdetése után pedig mindkettőjüket azonnal kivégezték. Az ÁVH-nak kellett egy olyan ügy, hogy a Magyar Közösség "állam és népellenes" vádját egy fegyveres, pokolgépes váddal alátámassza. Jellemző, hogy a kivégzésre kivezényeltek, vagy két ezer munkást és párttagot, akik követelték, hogy a bíróság a legszigorúbb büntetést hozza, és az Igazságügyi Minisztérium pedig hozzon szigorú büntetéseket azokkal szemben, akik az újjáépítést, vagy a

"rendcsinálást" akadályozzák.

Tény, hogy Jaczkót és Vizyt statáriálisan kivégezték, anélkül, hogy bebizonyosodott volna, hogy valóban ők voltak a bomba szerkesztői, anélkül, hogy náluk talált, "csőre töltött fegyver"-rel bárkit megöltek, vagy akár megfenyegettek volna.

PÓCSPETRI ÜGY:

Letartóztatások: 1948 június 3-4.

Pócspetri községben a helyi tanács az iskolák államosításáról tárgyalt, a falu lakossága azonban az államosítás ellen foglalt állást és a község házára vonult. A községi rendőrök, pártemberek fegyverrel a kezükben, felszólították a lakosságot, hogy hagyják el a község házat. Az egyik őr elkezdte a fegyverével ütni az embereket maga körül, a tömeg körbefogta. Még ma is tisztázatlan, de az egyik fegyver elsült, és megölte az egyik rendőrt. Budapestről Rajk László belügyminiszter leutazott a helyszínre és személyesen vette át a nyomozást. A falut több száz rendőr vette körül, és több mint száz embert tartóztattak le. Tárgyalásra pár napon belül sor került. Ítéletek:

Királyfalvi Miklóst, községi jegyzőt halálra ítélték, és azonnal kivégezték 1948 június 11-én.

Asztalos János helyi plébánost halálra, majd életfogytra.

Som István tanítót, aki alig múlt akkor 21 éves, életfogytra (egyetlen mondatért: Valaki vágja el a telefondrót!).

Som István 1948-tól 1972-ig volt börtönben. 24 évet töltött le, közben súlyos tüdőbajt kapott a börtönben.

NEMZETI BANKOSOK ÜGYE (Dr. Iklódy Szabó Ervin ügye):

Letartóztatták: 1950 október 18-án.

Vád: Kémkedés, hűtlenség (minden konkrét vád nélkül).

Kihallgatás: ÁVH Andrassy út 60.

Tárgyalás: Jónás tanácselnök, 1951. januárjában. Ítéletek:

Dr. Iklódy Szabó Ervin, elsőfokon 25 év, három év múlva közölték, hogy az ítéletet életfogytiglanra emelték.

Dr. Jankovich Marcell, életfogyt.

Horváth Magda, 5 év ítélet után Vácra kísérték őket.

Nemzeti Bankos ügyben szerepelt még: Okutai Ferenc, 15 évre ítélve. Börtönben halt meg 1955-ben.

FÖLDMŰVELÉSÜGYI MINISZTERIUM PERE:

Letartóztatások: 1948 június 15.

Kihallgatások: ÁVH Csokonai utcai pincéjében (Rényi szálló).
Tárgyalás előtt a kelenföldi kaszárnyában "megőrzésre" kiszállítva és
utána a Markó utcai börtönben. Tárgyalás: 1948. októberében, három
héten keresztül. Tanácselnök: Dr. Olty Vilmos, ügyész: Dr. Gyarmaty.

Vád: összeesküvés, a demokratikus államrend érdekei elleni
szövetkezés. Kihallgatások: ÁVH Csokonai utcai pincéjében (Rényi
szálló). Tárgyalás előtt a kelenföldi kaszárnyában "megőrzésre"
kiszállítva és utána a Markó utcai börtönben. Tárgyalás: 1948.
októberében, három héten keresztül. Tanácselnök: Dr. Olty Vilmos,
ügyész: Dr. Gyarmaty. Vád: összeesküvés, a demokratikus államrend
érdekei elleni szövetkezés. Ítéletek:

Perneczky Béla, F. M. elnöki főosztályvezetője életfogyt.,
dr. Solty Ernő, Fáber György, Schmidt István, dr. Zámbó Ernő
(meghalt a Markó utcai börtönben), Ottó Ernő, Kiss Ferenc, Kiss
Elemér, Baan Dezső, Serényi Gusztáv, Csengery Tibor, Merisch Imre,
s a többiek összesen 300 év börtönbüntetést kaptak. Ez ügyben 80
minisztériumi tisztviselőt tartóztattak le, és 60-at ítélték el.

1848. nyarán Rákosiék elérkezettnek látták az időt a magyar
mezőgazdaság kollektivizálására. A Földművelésügyi Minisztérium
tisztviselőinek legnagyobb része vagy párton kívüli volt, vagy a
Kisgazda Pártnak volt a tagja. "Le kell dönteni a reakció fellegvárát"
írta az F. M.-ről a kommunista sajtó, s a fenyegetés nem váratott sokáig
magára. Dobi István minisztersége idején Keresztes államtitkár
(kommunista) vette kezébe a minisztérium irányítását, és egy Alpár
nevű ÁVH százados vezetésére bízta az újonnan felállított
"Ellenőrzési osztályt". Perneczky Bélát, az elnöki főosztály vezetőjét
azonnal leváltották, és nem sokkal utána különböző vádpontok alapján
tartóztatták le a minisztérium tisztviselőit. Fáber Györgyöt, a per 19.
vádoltját többek között azért ítélték 3 évre, mert "... Mezőgazdasági
Szakemberek Országos Szövetségének 600 tagját igyekezett
kineveztetni,... akik a népi demokratikus államrenddel szemben
állottak".

A tárgyilagosság kedvéért le kell szögezni, hogy nem volt
"összeesküvés". Mindazok a tisztviselők, akiket letartóztattak,
kétségtelenül nem azonosították magukat a Kommunista Párt
célkitűzéseivel, és az sem kétséges, hogy ellene voltak a
kolhozosításnak. Mint szakemberek, igyekeztek szakembereket és
megbízható tisztviselőket fontosabb állásba elhelyezni, és meggátolni
olyan emberek kinevezését, akik csak a pártkönyvvel rendelkeztek. Ez

mindenesetre elég ok volt az ÁVH-nat, hogy egy nagy kirakatper keretében felszámolja az "ellenállás gócpontját". Ami ezután következett, az mindenki előtt ismeretes: megtörtént a kolhozosítás, a szövetkezetek erőszakos felállítása, a kisbirtokok elkobzása, volt földtulajdonosok, kulákok bezárása, beszolgáltatás, és végül a teljes katasztrófa.

Érdekessége az ügynek, hogy mindazok, akik fontosabb szerepet játszottak ebben az ügyben, vagy tragikusan fejezték be életüket, vagy maguk is börtönbe kerültek. Így Olty elnök öngyilkos lett, Jankó t. elnököt a Fellebbviteli Bíróság elnökét elvtársai verték agyon, Alpár százados négy évet ült, Cypszér főhadnagy a Markó utcai őrség parancsnoka szintén börtönbe került, és végül az ügy koronatanúja, nyilas, később kommunista Szakszón Árpád szintén börtönbe került.

BALÁZS AURÉL és társainak hűtlenségi ügye:

Letartóztatásokat: Az ÁVH hajtotta végre, 1948 október 1-én.

Kihallgatások az ÁVH Andrásy úti Székházában. Vád: kémkedés, hűtlenség (1930 t. c. III. paragrafus).

Tárgyalás: 1948 december 15. Markó utcai bíróságon. Tanácselnök:

Dr. László, ügyész: Dr. Szalay (volt cserkész tiszt, kongreganista).

Ítéletek:

Ifj. Balázs Aurél, export-import kereskedő, kivégezték 1948. február 11-én

Kovács László, életfogyt.

Christián Zoltán, életfogyt.

Dr. Viczián László,

Dr. Vigy György,

Baumann Béla, 8 év,

Dr. Szarka Gábor,

Eszterházy Menyhért,

Balázs Aurél titkárnője, stb. Balázs és társai a Külkereskedelmi és a Nehézipari Minisztériumok megbízásából gépeket, szerszámgepeket importáltak Magyarországra. Így kerültek kapcsolatba bizonyos nyugati körökkel. A hidegháború elmérgesedésével az USA megfenyegette a svéd cégeket, ha fontos acélárúkat, csapágyakat szállítanak a Szovjetunióknak, Amerika megvonja hatalmas megrendeléseit. A csapágyak főleg a repülők és tankok számára voltak szükségesek. Erre az oroszok Csehszlovákiának és Magyarországnak rendelték meg az anyagot, mert ezek az országok nem tartoztak a tilalom alá. A megérkezett svéd árukat azonnal továbbították a Szovjetunióba. Balázs Aurél a svéd exportáló cégek listáit

kiszolgáltatta a nyugati hatalmaknak. Az amerikaiak ezt megmutatták a svédeknek, hogy milyen csalás történik a szállítmányokkal. (A svédnek tudtak erről, csak úgy csináltak, mintha fogalmuk se volna, hogy mi történik a magyarok és csehek hatalmas megrendeléseivel.) A szovjet ügynökök aztán megtudták a svédektől, hogy valaki elárulta az egész dolgot, nyomozni kezdtek, és így buktak le Balázsék.

A "RONGYOS GÁRDA" PERE:

Letartóztatások 1948 április 16-án éjjel 1 órakor.

Vád: fegyveres összeesküvés

Kihallgatás: Andrassy út 60.

Tárgyalás: 1948. novemberben, Markó utca, Tutsek tanácsa, Sárkány államügyész.

Az 1947. VII. t. c. alapján. Ítéletek

Kovács Endre, v. min. tanácsos, kivégezték 1949. márciusában, Gyűjtőfogházban.

Hajts Béla, halál/életfogyt.

Fodor Lajos, halál/életfogyt. Vácott megzavarodott, és valószínűleg 1950 elején meghalt. Göder Pál, halál/életfogyt.

Benkő Antal, halál/életfogyt.

Cserháti István, Draskóczy László, Dudás László, Szűcs Lajos, Csoba István, Hargittay László, Gondos Ferenc, 3-15 év kényszermunka ítélettel. Az ügyben 28-an voltak, közülük 14 fiatalkorú (18 éven aluli), s az ügyben ötöt ítélték halálra. Az összeesküvés valódi szervezői a régi Rongyos Gárda tagok voltak, akik azután beszerkeztek sok fiatalat az ügybe. Az összeesküvés tervei között szerepelt a Radetzky laktanya elfoglalása és a Gellérthegy szoborrobbantás, stb.

MINDSZENTY HERCEGPRÍMÁS PERE:

Letartóztatások 1948 december 26., és előtte 1948 november 26.

Vád: szervezkedés, hűtlenség, valutasíbolás, 1946. VII. t. c. alapján.

Kihallgatás: ÁVH Andrassy út 60. Péter Gábor és Décsi Gyula ÁVH ezredes. Tárgyalás: 1949 február 2. Markó utca. Bíróság: Olty Vilmos tanácselnök, Alapi Gyula államügyész. Védőügyvéd: Kiczkó Kálmán, ÁVH besúgó. Ítéletek:

Mindszenty József, életfogytiglan,

Baranyai Jusztin, 15 év,

Zakár András, 6 év,

Eszterházy Pál herceg, 15 év,

Dr. Nagy Miklós,

Dr. Ispánky Béla, életfogyt.

Bóka Imre A Hercegprímás az egyház ellenállását, tiltakozását úgy a nyilas, német, valamint a kommunista szovjet diktatúra ellen leírta a MEMOIR c. könyvében. Ugyanitt részletesen foglalkozott a letartóztatásával, az ÁVH-kihallgatásával, a Népbírósi ítélettel és a börtönéveiről, tapasztalatairól egészen, míg a Forradalmi alakulatok (Pallavicini őrnagy vezetésével, akit ezért Kádárék 1957-ben kivégeztek) ki nem szabadították. Letartóztatva és elítélve a Mindszenty ügygel kapcsolatban:

Zakár András, a primás titkára, Fábián János, Nagy Miklós az Actio Chatolika főtitkára, Ispánki Béla esperes, Lóránd Ödön az A. C. titkára, aki a primás megbízásából az egyházi iskolák elleni tiltakozást szervezte. Dr. Groh József esztergomi ügyvéd, a primácia ügyésze, Beresztóczy Miklós, aki később árulója lett az Egyháznak és kiközösítették, Meszlényi Zoltán s. püspök, a primás helyettese, aki a börtönben halt meg, Harza Gyula hitoktatási felügyelő, szintén börtönben halt meg, Mátrai Gyula és Gigler Károly kanonokok Esztergomból. Továbbá Bóka Imre, a primás pénztárosa, Tóth László főszerkesztő.

PAPP ERVIN ÉS TÁRSAINAK ÜGYE (Mindszenty perhez tartozott):

Letartóztatásokat az ÁVH hajtotta végre 1949 február 4-én. Kihallgatások. ÁVH Andrassy út 60. épületében.

Vád: összeesküvés, a Népköztársaság megdöntésére irányuló fegyveres szervezkedés.

Tárgyalás: Markó utca, Jónás tanácselnök, Alapi ügyész. 1950 május 10-én, zárt tárgyalás. Ítéletek:

Papp Ervin teológus, Kisgazdapárti képviselőjelölt, Fővárosi Bizottsági tag, kivégezték 1951 őszén.

Romvári István, BSZKRT főtisztviselő, kivégezték 1951. őszén a Gyűjtőfogházban.

Selem Ernő, életfogyt., a Forradalom után kivégezték.

Czerman Lajos 12 év, a Forradalom után kivégezték.

Kósa-Schuber Antal, életfogytiglan,

Dr. Lengyel Alfonz, Dr. Béky Halász István, Schuber Antalné, stb.

Az "összeesküvés" 1949. augusztus 20-án kezdődött, amikor Schuber Antal lakásán megalakították a "Keresztény Néppárt"-ot, Romvári és Papp Ervin jelenlétében, így a vád első pontja, hogy illegális pártot

akartak alapítani, a második, hogy Mindszenty- és Grösz csoport és Tito között összeköttetést akartak kiépíteni (Dr. Lengyel) és végül, hogy Papp és Romvári röplapokat szerkesztettek, és egy kidolgozott tervezetet egy földalatti mozgalomra, robbantásokra és szabotázs-cselekményükre.

Nyolc hónapos ÁVH-s kihallgatás alatt Schubernét úgy összeverték, hogy abortált, és utána számos operáción kellett keresztül mennie.

A Forradalom alatt a kalocsai női fegyházból való kitörés egyik szervezője volt.

Kósa-Schuber Antalt a márianosztrai fegyházban a "Rabok költőjének" hívták. Élete legnagyobb élménye, hogy 1956. októberi szabadulásnál a kitörő rabok kívánságára elszavalta a "Rabok szabadságdala" c. költeményét.

MAORT ÜGY (Papp Simon):

(Lásd: Boldizsár Iván: összeesküvés a magyar nép ellen, Szikra 1952.)
Vád: hűtlenség, szabotázs. Letartóztatások ideje: 1948 szeptember 21.
Kihallgató szervek: ÁVH. Tárgyalás: 1948 november 26. Tanács,
Bíróság: Népbíróság, Markó utca. Ítéletek:

Papp Simon főgeológus, műegyetemi nyilvános tanár, halál, később életfogyt. fegyház.

Ábel Bódog, MAORT igazgató (nyugdíjban), Binder Béla, bányamérnök MAORT termelési oszt. vezető, Dr. Barnabás Kálmán, főgeológus, MAORT kutatási oszt. vezető. A lispei olajmezők a Magyar Amerikai Olajipari Rt. tulajdonában voltak. A háború befejezése után az amerikaiak kiküldték két megbízottjukat, hogy Papp Simon egyetemi tanár MAORT vezérigazgatójával egyetértésben újjászervezzék az olajmezőket és a környékbeli gázmezőket. Az amerikai tőke bevonulása ellen, és hogy az idegen kézben lévő ipari üzemek államosítása tervében törés ne álljon be, az ÁVH "felfedezte", hogy Lispén szabotálnak! Vádpontok között szerepelt, hogy nem hajtották be a kintlévőségeket (!), beruházások helyett parkolókat építettek, és Buick gépkocsikat vásároltak. A két amerikai Rákosiék kiutasították, és Papp Simont, mint főszabotálót halálra ítélték.

Azonban megijedtek, hogy ki fogja az olajtermelést továbbvezetni, ki fogja a szükséges további fúrásokat tervezni, és ezért Papp Simonnak megkegyelmeztek. Ami ezután következett, az megint jellemző: Papp Simon majdnem hat éven keresztül különzárkában, külön elbánásban részesült, éveken keresztül nem volt zárkatársa. Az ÁVH minden

technikai adatot rendelkezésére bocsájtott, és megkövetelték tőle, hogy rabruhában, börtönben, elítélve tovább vezesse a már államosított lispei olajközpontot. De Papp Simon története ezzel még nem ért véget! A nagytudású, nélkülözhetetlen professzor munkájára, tudására az ÁVH-nak szüksége volt. Az Andrassy út 60-ban tudták, hogy az esetleges olajtermelés kieséséért valakinek felelnie kell, méghozzá annak, aki Papp letartóztatását elrendelte, még akkor is, ha az a KGB hozzájárulásával történt.

A világhírű szakembernek megengedték, hogy feleségével havonta egyszer levelet válthasson. Levelek mentek-jöttek. Évek teltek. Közben Papp felesége súlyos beteg lett, az asszony természetesen eltitkolta betegségét, nem akart még nagyobb terhet és szenvedést okozni amúgyis megtört férjének. Amikor pedig az asszony meghalt, az ÁVH átvette a feleség szerepét, hivatásos grafológussal tovább írástak a leveleket. Félték ugyanis attól, hogyha Papp megtudja felesége elvesztését, akkor egyszerűen abbahagyja a munkát. S ez esetleg néhány ÁVH-s fej gördülését jelentette volna...

DÖRY (DEÖRY) PÁL ÉS TÁRSAINAK HÜTLENSÉGI ÜGYE:

Letartóztatták őket: 1948. december végén. Kihallgatások a Katpol-on.
Vád: kémkedés, hűtlenség.

Tárgyalás: 1949. áprilisában a Margit körúti Katonai Bíróságon.
Ítéletek:

Döry Pál egyetemista (1929), kivégezték 1949. augusztus 24-én.
Regéczy Nagy Imre főmérnök, Diósgyőr, kivégezték ugyanakkor,
Szabó Endre orvostanhallgató, életfogyt.
Miskey Béla,
Böjte János,
Dr. Placskó László, életfogyt.

Döry Pált az ausztriai szovjet megszálló erők tartóztatták le, a Semmeringen, amint az angol zónából jött át Bécsbe. Először Baden b. Wien-i KGB központban hallgatták ki, majd kiadták a Katpol-nak. Regéczy fiát is elfogták, a kivégzés előtt, amint édesapját ment meglátogatni a siralomházba (lásd: Margit körúti katonai fegyház).

RÖDIGER-PONGRÁCZ ÜGY:

Letartóztatások: 1949 elején. Kihallgatások: a Katpol. Zalka Máté laktanyájában. Vád: kémkedés, hűtlenség.
Tárgyalás: Katonai Bíróság, Margit körút, 1949 augusztus. Ítéletek

Rödiger Miklós, MAHART vezérigazgató, kivégezték 1950 február 14-én.

Magasházi Ödön, WM vezérigazgató, kivégezték 1950 február 14-én.

Vargha László, MÁV vezérigazgató, kivégezték 1950 február 14-én.

Lux Ernő, MÁV igazgató, nyugd., kivégezték 1950 február 14-én.

Pongrácz grófnő, Pongrácz Ili, a lánya, stb. A háború utáni magyar műszaki élet legkiválóbb képviselőit ültették a vádlottak padjára, kémkedés, adatszolgáltatás vádjával. Még a háború előtti időkből ismerték egymást, és a háború befejezése után mind a négyen helyükön maradva hozzáláttak a romokban heverő magyar ipar és közlekedés újjászervezéséhez. Pongrácz grófnő lakásán találkoztak, ahová a budapesti-amerikai és más nyugati követségek képviselői is feljártak. Ez elég ok volt a Katpol-nak arra, hogy a "feltételezhetőség alapján" adatokat szolgáltatottak a magyar ipar termeléséről. Magasházi annyira népszerű volt a munkásság körében, hogy letartóztatása után Csepelről munkásküldöttség utazott Pestre, hogy szabadonbocsátását kérjék.

A háttérben elsősorban politikai okok szerepeltek: a kommunisták így akartak megszabadulni a régi, népszerű technikai vezetőktől.

Magasházi letartóztatása után a WM vezetését azonnal Bíró Ferenc "elvtárs" vette át, aki Rákosi testvére volt.

PÁSTHY ISTVÁN ÉS TÁRSAINAK HÜTLENSÉGI ÜGYE:

Letartóztatásokat 1949 tavaszán a Katpol. hajtotta végre, és a kihallgatások a Katpol. Hadik laktanyában (Zalka Máté laktanya) folytak le. Az ügy Berkesy őrnagy vizsgálócsoportjához tartozott.

Vád: hűtlenség, kémkedés.

Tárgyalás: 1949 novemberében a Margit körúti Katonai Bíróságon.

Ügyész: Jávor Iván alezredes. Ítéletek

Palásthy István v. főhadnagy, kivégezték 1950 június 24-én.

Hummer Ferenc, v. hadnagy, kivégezték 1950 június 24-én.

Sassy Szabó László, ügyvéd, kivégezték 1950 június 24-én.

Garamvölgyi István, v. főhadnagy, kivégezték 1950 június 24-én.

Dr. Szedlák Tibor, életfogyt.,

Tahy Béla, halál, (kegyelemből életfogyt.).

BEDŐCS LÁSZLÓ ÉS TÁRSAI ÜGYE:

Letartóztatták: 1948 december 2-án Szombathelyen. Vád:

összeesküvés, kémkedés, hűtlenség. 1938 évi XVIII. t. c. Kihallgatás:

Szombathely, Bagolyvár és Katpol. Budapest Berkesy őrnagy Bíróság:

1949 április 30-án, május 5-én, Radetzky ezredes elnök. Ítéletek:

Bedőcs László, 8 év (fiatal korára való tekintettel).

Czeczeli Erzsébet, 2 és fél év börtön.

Szecsey Imre 1 és fél év börtön.

Letartóztatásnál bevitték Bedőcs szüleit is, és jelenlétükben verték, aki akkor még nem volt 17 éves! Id. Bedőcs, aki súlyos rokkant volt, ezt kiáltotta: "Fiam, ne szólj ezeknek a csavargóknak semmit! ". Az egyik Katpol-os nekiugrott az öregnek és fellökte. Bedőcs, akit fiának verése és a vele szemben tanúsított brutális viselkedés annyira megtört, hogy pár hónappal rá meghalt. Fiát azzal az indokkal, hogy "veszélyes kém", nem engedték el a temetésre.

MOJZES JÁNOS ÉS ÁCS JÁNOS ÜGYE:

Letartóztatások: 1948 december (?) Vád: hűtlenség, kémkedés, szervezkedés. Kihallgatás: Budapesti Katpol. Hadik laktanya.

Bíróság: Margit körúti Katonai Bíróság. Tárgyalás: 1949 június ítéletek

Ács János, csornoki jegyző, halál, kivégezték 1949. augusztus 31-én.

Mojzes János, v. cső. őrm., halál, kivégezték 1949. augusztus 31-én.

Bajusz János, cső. őrm., kivégezték 1949. augusztus 31-én.

Vargha Zoltán, műszaki rajzoló, kivégezték 1949. augusztus 31-én. ifj.

Varga Jenő, halál, átv. életfogyt. id. Varga Jenő, halál, átv. életfogyt.

Mojzes János Nyugatról tért vissza, Ács János egy pisztolyt adott neki, és ezért felakasztották. Varga Jenő, akit ismert előtte (kispesti), egy éjszakára szállást adott: id. Varga, aki viszont nem ismerte Mojzest, csak utólag tudta meg fiától, hogy Mojzes Nyugatról jött vissza, feljelentés elmulasztása miatt a tárgyaláson elsőfokon halálra ítélték.

DÓCZY ÜGY:

Letartóztatások 1949 tavaszán.

Kihallgatások Budapest Katonai Politikai Osztály, Bartók Béla út.

Vád: hűtlenség, kémkedés.

Bíróság: Katonai Bíróság, Margit körút, 1949 október. Ítéletek

Dóczy László, v. főhadnagy, halál, kivégezték 1950 július 12-én a Margit

körúton. v. Beéry István őrnagy, halál, kivégezték 1950. július 12-én a Margit körúton.

Dr. Sztankoczy László, MÁV ügyész, halál, kivégezték 1950 július 12-én a Margit körúton.

Rákosi Gyula, MÁV forgalmista, halál, kivégezték 1950 július 12-én.

Bohn Alfréd,

Lajtós Árpád,

Zombori János,

Krajcer Bertalan,

Dákay István, mérnök, halálos, életfogytiglanra változtatva.

Faludi István, szig. mérnök, halálos, életfogytiglanra változtatva. A Katpol. Berkesy őrnagy csoportjának munkája volt Dóczy és társainak lefogása. Egy Vojczek nevű, patkánylelkű kis bankalaszt, mint Thomson kapitány, az angol titkosszolgálat Magyarországra küldött embere környékezte meg Dóczyt, és kémkedésre, valamint adatok szolgáltatására kérte fel a per vádlottait. Sajnos a beugratás sikerült, Dóczy is és társai csak lefogásuk után tudták meg, hogy az állítólagos Thomson kapitány a Katpol. legsötétebb agent provocateurja. Vojczeket is később bezárták, a rabok felismerték, és ettől kezdve élete nem volt a legkellemesebb a börtönben.

VISZNEKY TESTVÉREK KÉMKEDESI ÜGYE:

Letartóztatva: 1950 február-márciusában.

Kihallgatások a Katpol. budapesti székházában Zalka Máté laktanyában. Vád: hűtlenség, összeesküvés, kémkedés. Ítéletek:

Viszneky József (1929) postás, kivégezték 1950 december 21-én.

Viszneky László (1927) építész technikus, kivégezték 1950 december 21-én.

Nyikos Zoltán, kivégezték 1950 december 21-én.

Cserhádi László, 15 év.

Viszneky Ica (László húga), 8 év.

DÓZSA ATTILA ÉS TÁRSAI ÜGYE:

(Hadváry ügy, Fehérváry-Zách ügy része) Letartóztatva: 1948. augusztus-szeptember és 1949 február. Dózsa Attilát letartóztatták Bécsben, 1949 február 9-én a szovjet KGB tisztjei. Marinkai nevű volt tisztjelölt, agent provocateur besúgása alapján a bécsi Dél-Keleti Pályaudvaron. Kihallgatva 10 napig a KGB badeni főhadiszállásán. Kihallgatva: Katpol. Berkesy-Szörényi csoport, 1948. augusztus és 1949 május között.

Átszállítva a Margit körúti fegyházba 1949 májusában. Tárgyalás: 1949 október 6-án, feljebbviteli 1950 áprilisában. Tanácselnök:

Radetzky ezredes, Pánczél őrnagy ügyész. Ítéletek-Dózsa Attila (28), halál, kivégezve 1950 április 1-én, Nagypéntek napján a Margit körúton.

Varga Modesztó (28), halál, kivégezve 1950 április 1-én a Margit körúton.

Csúcs György (28), halál, kivégezve 1950 április 1-én a Margit körúton.

Prettenhofer Jenő, győri főmérnök, 55 éves, halál, kivégezve 1950 április 1-én a Margit körúton.

Szűcs József alezredes, vívómester, 55 éves, halál, kivégezve 1950. április 1-én a Margit körúton.

Lengyel Endre szds. életfogyt.

Lontai Róbert, halál életfogyt.

Sámson József, hadnagy, halál életfogyt.

Kérei Hugó, őrnagy, 10 év.

Húvösvölgyi László, szds., 10 év.

Hefty Frigyes, 10 év.

Sárközy Szabolcs, 3 év.

Antal András, 3 év.

Csáthi Dénes, 1 év.

Szacsvay Imre, 4 év.

Oerdoegh Ottó, 3 év. dr. Iványi Ferenc, 5 év.

Lontai Róbert és Sámson József v. hadnagyok, önként vállalkozva hazatértek 1949 január 15-én Bécsből, hogy kapcsolatokat vegyenek fel a különböző ellenállási csoportokkal, és új csoportokat szervezzenek. Elindulásuk előtt találkoztak egy Marinkai nevű állítólagos volt rep. zászlóssal, aki szintén futárszolgálatra jelentkezett.

Ugyanakkor Marinkai a Katpol. agen provocateurja volt, s azzal a feladattal küldték ki, hogy épüljön be Dózsa Attilához, aki Bécsben az eligazításokat végezte. Marinkai értesítette megbízóit, hogy Lontai és Sámson indulnak haza, így ezeket már a határtól követték.

Marinkaival megbeszélte randevúnál Budapesten, a Marinkai Divatszalonnál Katpol-os tisztek elfogták Lontait és Sámson.

Marinkait később, 1951-ben az ÁVH lefogta, és mint megbízhatatlan és használhatatlan ügynökét bezárta.

Dózsa hiába várta, hogy a megbeszélés értelmében hírt kapjon Lontaiéktól, míg egy nap újra felbukkant Marinkai február 9-én, és Dózsát arra kérte, hogy jöjjön vele a bécsi Déli Pályaudvarra. Arra hivatkozott, hogy igen fontos dolgokat sikerült kicsempésznie, és szüksége van segítségre. Dózsa mit sem sejtve kiment a pályaudvarra, amely akkor a szovjet megszállási övezethez tartozott. Egyszerre KGB-s tisztek ugrottak elő, megragadták Dózsát, és hirtelen belökték

az ott várakozó kocsiba, és elhajtottak vele. Először Baden bei Wienben ítélték el súlyos kényszermunkára, majd kiadták a magyaroknak, és azok halálra ítélték.

KOVÁCH ATTILA meggyilkolása szorosan az ügyszökhöz tartozik, annak ellenére, hogy Kováchtól soha nem ítélték el Magyarországon. Kovách Attila egy ausztriai, Innsbruck melletti kis faluban lakott, s az ellenállási mozgalom egyik legtehetségesebb és legkiválóbb szervezője volt. A háború végeztével otthagyta a hadsereget, nem kívánt a Néphadseregben szolgálni. Nyugatra szökött és hamarosan bekapcsolódott az ellenállási mozgalomba. Többször tért haza mint futár, majd mikor neve nagyon ismertté vált a Katpol. előtt, átvette a hazatérő futárok eligazítását. 1948-ban a francia megszállási Övezetbe telepedett át. Dózsa lefogása után a Katpol. mindent elkövetett, hogy Kováchtól elfogja. Egy éjszaka, 1949. tavaszán, két Katpol-os ügyszök betört Kovách lakásába, és el akarták rabolni feljegyzéseit. A dulakodás közben az egyik ügyszök lelőtte Kováchtól, aki a helyszínen azonnal meghalt. A menekülő ügyszököket a franciáknak sikerült elfogni, egy katonai bíróság mindkettőjüket 7 évi fegyházra ítélte, de pár hónap múlva, egy titkos megállapodás, csereegyezmény keretében mindkettőjüket szabadon bocsátották.

SOMHEGYI LÁSZLÓ HŐSI HALÁLA: Ebben az időben járt haza és végzett futárszolgálatot Somhegyi László, volt rep. akadémikus, gyöngyösi lakos. A fiatal 20 éves tisztjelölt utolsó útjára december 22-én került sor. Elindulása előtt találkozott e könyv írójával, aki akadémikus társa volt a Repülő Akadémián. Somhegyi elmondta, hogy fel van készülve arra, hogy elfogják, de nem élve, s ezzel két kis fiolát mutatott fel, amelyben ciánkáli volt. Szomorú jövendölése bekövetkezett. Alig haladt az aknazáron, Katpol-os ügyszökök és a határőrség tagjai támadták meg. Somhegyi, mikor látta, hogy nincs menekülés, bevette a két fiolát, és addig tüzelt az ellene vonuló határőrök ellen, míg a mérge végzett vele. Bécsből való elindulása előtt a CIC Roosevelt téri központjában "eligazították", valószínű, hogy ő is egy oda beosztott amerikai kettős agent áldozata lett. Szomorú tény, hogy ebben az időben az akkori CIC (CIA) beosztottak között nagyon sok olyan fiatal agent dolgozott, akik erősen befolyásolva voltak a náci /szerk: állítólagos/ zsidóüldözésével kapcsolatban, s bizonyos fokig szimpatizáltak a szovjet rendszerrel. Időbe telt, míg a felsőbb vezetés rájött erre a kapcsolatra, amit soha nem próbált bizonyítani, és aránylag rövid ideig történő beosztás után ezeket a fiatal agenteket áthelyezték más beosztásba. De addig nagyon sok magyar és más kelet-európai fizetett rá arra, hogy hitt az amerikaiak megbízhatóságában.

Somhegyi érezte, hogy valami nincs rendben, mert amikor visszajött az "eligazításról", elmondta, hogy az amerikai eligazítóját jobban érdekelte a háborús szerepe és a zsidóság elleni viselkedése, mint a kiküldetésének célja.

S amikor az éjszakai órákban, Karácsony éjszakáján, átlépte a magyar-osztrák határt, a Katpol-osok és a határőrök már várták.

HADVÁRI PÁL EZREDES ÉS TÁRSAINAK PERE:

Letartóztatva: 1948. augusztus 8-10. Kihallgatva: ÁVH, Katpol., KGB. Vád: hűtlenség, hazaárulás, kémkedés szervezkedés. Bíróság: Népbíróság, Markó utca, Olty elnök. Ítéletek

Hadvári Pál ezredes, kivégezték 1948 szeptember 18-án a Gyűjtőfogházban.

Lovász Elemér, MÁV felügyelő, kivégezték 1948. szeptember 18-án a Gyűjtőfogházban.

Szászy Sándor főhadnagy, Hadvári s. tisztje, életfogyt.

Gyallai Imre, 15 év fegyház.

Csete Imre főhadnagy, 1 év (szerepe ma sem tisztázott: besúgó volt-e, vagy csak véletlenül került a Hadvári ügybe.

Hadvári Pál volt vk. őrnagy, a második világháború egyik legszebben kitüntetett magyar tisztje, a Tiszti Arany Vitézségi Érem és a Tiszti Lovagkereszt tulajdonosa. A háború alatt, mint egy megszálló hadosztály vk. főnöke megakadályozta, hogy német tábori csendőrök kivégezzenek a hadosztály területén elfogott szovjet partizánokat.

1945 végén Hadvárit lefoglalták mint háborús bűnöst, és átadták a Szovjetnek kihallgatásra. Kihallgatás. folyamán egy szovjet ezredes felismerte Hadváriban a megmentőjét, s minden ÁVH tiltakozás ellenére a budapesti Szovjet Katonai Parancsnokság utasítására Hadvárit kinevezték a Kossuth Akadémia h. parancsnokának. Rövid idő alatt a Katonai Akadémia legnépszerűbb tisztje lett. 1947-ben összeköttetésbe került nyugati ellenálló szervekkel. Hadvári, aki tudta, hogy az idő még nem érkezett el, mégis elvállalta a magyarországi ellenállók megszervezésének vezetését.

1948 nyarán egy autóbaleset következtében megtalálták kocsijában azokat az iratokat; amelyek egy szovjet-magyar katonai együttműködésről szóltak. Ugyanakkor az ÁVH kezébe kerültek azok az iratok is, amelyeket Gyallai Imre nem sokkal előzőleg kapott Hadvárin keresztül Lovásztól. Ezek az iratok a Magyarországra érkező szovjet katonai szállítmányok adatait tartalmazták. Gyallait előzőleg a Katpol. elfogta, aki mint futár jött Magyarországra, s minden jel szerint beszerelve. Azután, hogy az iratokat megkapta, néhány

órával később Gyallait az egyik kávéházban az Oktogonon letartóztatták az összes iratokkal!

Hadvári sokat tudott. Az ÁVH mindent elkövetett, hogy Hadvárit mennél hamarabb bíróság elé állítsék. Szovjet vezérkari tisztekkel folytatott tárgyalásokon kifejtették előtte, hogy Sztálin 1949-re tervezte Nyugat-Európa lerohanását. Erre az időre kellett az összes Kelet-Európai államoknak hadseregeit felszerelniük. Egy ilyen megbeszélésen Pálffy altábornagy, mint a Néphadsereg parancsnoka, felvetette a kérdést a szovjet tiszteknek: Ki fogja felszerelni a hadsereget? A szovjet válasz: Mi! Önök adják az emberanyagot, mi adjuk a felszerelést és gondoskodni fogunk a kiképzésről is! A legfőbb probléma az új tisztikar előteremtése volt, ezért kiadták az utasítást, hogy a Kossuth Akadémián 1947-ben 300, 1948-ban 2. 000, 1949-ben 5. 000 tisztet kell kiképezni. Ezenkívül gyorstalpaló tanfolyamokat kell szervezni, főleg régi kommunista tagok számára, akikből azután pár hónapos oktatás után törzstisztet csináltak. Hogy az egész nyugati lerohanási terv kútba esett, az Tito 1948-ban történt kiugrásának volt köszönhető.

Hadvári kivégzésével kapcsolatban Péter Gáborék elszámították magukat. Ugyanis Hadvárit és társait mint hivatásos katonákat nem lehetett a Népbíróság elé állítani, amely akkor már az ÁVH ellenőrzése alatt állott, hanem a katonai bíróságnak kellett volna ítélnie felettük. Nem tudni, hogy Péter Gábor, vagy maga Rákosi utasította-e Pálffy-Oesterreichert, hogy keresse fel az ÁVH cellájában és beszélje rá, hogy mondjon le katonai rangjáról, és mint civil álljon a bíróság elé. Tény, hogy Pálffy felkereste Hadvárit, akivel együtt szolgált valamikor a vezérkari iskolán, s egy ÁVH ezredes jelenlétében szinte könyörgött Hadvárinak, hogy "mások érdekében is" mondjon le rangjáról. Hadvári itt elkövette azt a hibát, hogy beleegyezett rangja eltörlésébe, amit ott mindjárt alá is írt. Hogy mi volt Pálffy érvelése mögött "a mások érdekében" nem tudni, de azt sem lehet tudni, hogy Pálffy mit ígért még Hadvárinak. Ha Hadvári megtagadta volna Pálffy kérését, akkor csak a hadbíróság ítélezhetett volna felette, amely valószínűleg nem mondta volna ki a halálos ítéletet, vagy legrosszabb esetben elvitték volna a Szovjetunióba, ahol megint nem végezték volna ki. A kocka el volt vetve, a Népbírósági ítélet után az ÁVH nem sokat várt a 2. fokkal, félt, hogy esetleg a KGB közbeszól, az ÁVH tudta, hogy Hadvárinak pártfogói vannak. Nem telt el még egy hónap sem a tárgyalás után, s Hadvárit és Lovászt kivégezték.

Hadvári kivégzésével megindult egy letartóztatási hullám. A Katpol-nak sikerült nyomára jönnie egy az MHBK-val /Magyar Harcosok

Bajtársi Községe/ szoros összeköttetésben álló országos ellenállási szervezetnek. A szálak Bécsbe Dózsa Attilához, Grazba egy másik MHKB csoporthoz és Innsbruckba Kovács Attilához vezettek. Ugyanezek a csoportok összeköttetést tartottak fenn Salzburgban és Münchenben. Hat hónappal később sikerült az egyesült ÁVH-KGB csoportnak Dózsa Attilát és Fehérváry Istvánt Bécsből elrabolnia, Kovács Attilát meggyilkolnia Innsbruckban. Ugyancsak sikerrel járt egy renegát árulót Démi Gerő Sándort volt Ludovikát végzett főhadnagyot az MHKB vezetésébe becsempészni. Hogy ez később a letartóztatásoknál és kivégzéseknél mit jelentett, azt a szomorú számok igazolták.

ZÁCH SÁNDOR ÉS TÁRSAINAK ÜGYE (Hadvári és Dózsa ügy folytatása):

Letartóztatások: 1948 augusztus-szeptemberben Magyarországon, 1949 február 9-én Bécsben.

Kihallgatások: Katpol. Zalka Máté laktanyában. Csop. főnök: Berkesy és Szörényi őrnagyok.

Vád: összeesküvés, szökés, feljelentési kötelezettség elmulasztása, etc.

Tárgyalás: 1949 december 1-én Markó utcai Bíróságon. Dr. Jónás t. elnök, Dr. Alapi ügyész. Ítéletek:

Fehérváry István, 15 év kényszermunka,

Ruttkay László, 10 év kényszermunka,

Velkey György, 13 év kényszermunka,

Szodfridt József, 12 év kényszermunka,

Varga Modesztóné (sz. Varga Katalin), 8 év fegyház,

Zách Sándor, 8 év kényszermunka,

Éder László, Bardocz Vilmos, Maár Gyula, Szüllő Péter, Bader

Ferenc, Lehel István, Szabó Zoltán, Dómyán László, Mártsa Sándor,

Ughy Béla, Góczy Pál, Sztamoray László, Józsa Imre.

Az ügy kapcsolatban volt a Dózsa-Hadvári ügyekkel. Miután a Katpol. nem akart nagy pert csinálni, négy részre osztották az ügyet:

1. Dózsa ügy 36 vádlott

2. Hadvári ügy 5 vádlott

3. Zách és társai ügye 19 vádlott,

4. Szovjetunió elleni kémkedés címén átadtak 19 vádlottat a Szovjet Katonai Bíróságnak. Ezeket hosszabb kényszermunkára ítélték és csak 1955-ben tértek haza a Szovjetunióból. Utána legtöbbjüket vagy

internálták, vagy újabb vádpont alapján elítélték. (Ennek az ügynek a vádlottai a "Szovjetvilág Magyarországon" c. fejezetben szerepelnek.)

Fehérváryt szovjet NKVD/KGB-s tisztek fogták el Bécsben, miután

hasztalanul próbálta kiszabadítani Dózsa Attilát, akit egy Marinkai nevű Katpol-os agent provocateur beugratása alapján KGB-s tisztek raboltak el a bécsi Déli Pályaudvarról. Dózsát és Fehérváryt először a Baden b. Wien-i szovjet Katonai Bíróság ítélte el, majd átadták őket a Katpol-nak, illetve onnan a Margit körúti Katonai Bíróságnak.

STANDARD ÜGY:

Letartóztatás: 1949 november 17. Vád: kémkedés, idegen hatalmak részére adatszolgáltatás. Tárgyalás: 1950 február 17. Olty t. elnök, dr. Alapi ügyész. Kihallgató szervek: ÁVH Budapest
Ítéletek:

Geiger Imre, Standard vezérigazgató, kivégezték 1950 május 10-én a Kisfogházban.

Radó Zoltán, NIM (Nehézipari Min.) főosztályvezető, kivégezték 1950. május 10-én a Kisfogházban.

Vogeler Róbert (USA ezredes) 15 év egy év múlva kiadták.

Sanders Edgár (angol állampolgár) 13 év egy év múlva kiadták.

Domokos Kelemen,

Dr. Just István

Dóry Edina,

A mellékper vádlottai: Kozma László, Budai Lajos, Czwerdely Andor stb.

18 vádlott. Először tanúk a főperben, majd vádlottak a mellékperben. Geiger, mint a Standard vezérigazgatója, a NIM tudtával kiküldte Angliába és az USA anyavállalathoz a gyár havi jelentéseit.

Az államosítási ügy "törvényesítése" szempontjából az ÁVH-nak szüksége volt egy olyan perre, ahol bizonyítani tudta, hogy az idegen kézben lévő vállalatok egyben kémközpontok, és az oda beosztottak az "ellenséges hatalmak" szolgálatában állanak.

A nyilvános pereknél, az ÁVH előszeretettel osztotta fel a vádlottakat két nagy csoportra: az első perben voltak a vád fővádlottai, akiket a nyilvános tárgyaláson ítéltek el. Ehhez tanúknak, kulisszatologatóknak használták fel az ügy többi lefogott vádlottjait, akiknek a főtárgyaláson egy kérdés-feleletet kellett betanulniuk és csak arra volt szabad válaszolniuk amire kioktatták őket. Ha esetleg valamelyik megpróbálta átlépni ezt a "határt", azt a bíró azonnal leintette, az ÁVH visszavitte a pincébe, ahol azután rettenetesen kikészítették. Ilyen emberek hetek múlva, mint roncsok bukkantak fel és a saját tárgyalásukon mindent hajlandók voltak bevallani. Sokaknak a tanúoktatás folyamán ígéreteket tettek, hogy kisebb büntetést kapnak,

vagy a tárgyalás után szabadon engedik őket, feltéve, ha "okosan" viselkednek. Ezeket az ígéreteket azonban soha nem tartották be, sőt legtöbbször súlyosabb ítéleteket kaptak, mint a főper tagjai. Ez fordult elő a Mindszenty, Grösz és más ügyek mellékpereinél is.

A Standard ügyről az ÁVH kiadott egy könyvet: "Geiger, Vogeler, Sanders és kémhársai a Törvényszék előtt" címmel, (Állami Könyvkiadó, Budapest). Kinyomtatva 1950-ben.

Részletesen foglalkozik az ügygel ugyancsak Boldizsár Iván, a "Magyar Hírek" c. hetilap nyájasszavú krónikása "Összeesküvés a magyar nép ellen" című könyvében. (Szikra, Budapest 1952.).

Egy pár mondatos részlet a könyvből sokmindent megmagyaráz Boldizsár Iván akkori /szerk: mindenkori/ politikai beállítottságával kapcsolatban:

"... Hét éve folyik az amerikai imperialisták összeesküvése népünk ellen. Az összeesküvés minden egyes szakaszának felszámolása növelte népünk hűségét a Magyar Dolgozók Pártja szeretetét és ragaszkodását Rákosi elvtárs iránt..." (fenti könyv 185. oldal.)

STANDARD ÜGYHÖZ:

Czwerdely Andor a Standardnál volt gyártásvezető főmérnök. A letartóztatások idején eljöttek érte és "felkérték", hogy jöjjön el egy tárgyalásra. Beültették egy Pobjedába, és a tárgyalás helyett az ÁVH-n kötött ki. Az előadó közölte vele, hogy a Standard államosítási ügyben ő csak tanú lesz és hivatkozott arra, hogy Czwerdely mint intelligens ember fel tudja mérni a helyzetet. Ezután átadták neki, az előre legépelte jegyzőkönyvet aláírásra. Elolvasva megjegyezte, hogy az abban szereplő szabotázs és kémkedés őt is érintheti, s ennek alapján őt is elítélhetik. Másrészt Geigerre vonatkozóan olyan terhelő adatokat is tartalmaz a jegyzőkönyv amellelt, hogy nem igaz, őt is kivégezhetik miatta. Ezenkívül technikai képtelenségekkel volt tele a jegyzőkönyv. Az ügy előadójának válasza erre csak az volt, hogy az egész ügy kizárólag az államosítást érinti, ő valóban csak tanú ebben az ügyben. Geigerrel szembesítették, aki feketekává és cigaretta mellett mosolyogva hallgatta a jegyzőkönyvek felolvasását.

Hogy Geigernek mit mondhattak, mit ígérhetett az ÁVH, nem tudni. Czwerdelyvel azután kijavították a technikai hibákat a jegyzőkönyvben, és Budai Lajossal együtt levelet írtak feleségüknek, hogy hozzák be a legjobb ruhájukat. Külön autóbuszon, szépen felöltözve, persze civil ÁVÓ-sokkal, jelentek meg a nyilvános tárgyaláson. Utána visszavitték őket az ÁVH-ra, és két hétig hozzájuk

sem szóltak. Később egy másik előadó elé kerültek, aki hivatkozott a jegyzőkönyvben szereplő és általuk aláírt váciakra és a kihallgatás végén a következőket mondta: "Nézze, ha magát kiengedjük, akkor maga mindent el fog mesélni és mi ezt a luxust nem engedhetjük meg. Ó, dehogy, mondta Czwerdely. Mindenesetre csináltak egy zárt tárgyalást és a "tanúkat", Czwerdelyt és Budait elítélték életfogytiglanra.

KÖVÁGÓ JÓZSEF ÉS TÁRSAI ÜGYE:

Vádpont szerint Kővágó a Sólyom féle összeesküvés politikai vezetője volt, azután, hogy Sólymot kivégezték, kémkedés, a demokratikus államrend elleni összeesküvés. (Kémkedés: nyugati üzletembereknek elmondta, hogy milyen hőfokúak a budapesti hővizek, hány gázfogyasztója van Budapestnek, stb.). Letartóztatások: 1950 május 24. Kihallgatás: ÁVH Andrassy út, kb. hat hónapig.

Tárgyalás: 1950 november 23. Olty tanácselnök, Alapi ügyész. Markó utca, zárt tárgyalás. Ítéletek:

Kővágó József, életfogytiglan,
Dr. Zsedényi Béla, az Ideiglenes Nemzetgyűlés volt elnöke, egyetemi tanár
Miskolcon, életfogytiglan,
Almássy Pál altábornagy, életfogytiglan,
Padányi Gulyás Géla történész, képviselő, a Kisgazda Párt Külügyi Bizottságának az elnöke, 15 év,
Rubletzky Géza képviselő, író és vegyész, 15 év.

Alapi ügyész, Kővágó és Almássy esetében halálos ítéletet kért. Az ítélet után Kővágókat Vácra szállították, hozzátartozóikat csak három és fél év múlva értesítették!

Rubletzky képviselő a váci fegyházban tüdőgyulladásban meghalt, 1950-51 telén. Zsedényi 1955-ben szintén a börtönben halt meg. Kővágó József megírta maga és társainak történetét: " You Are Alone" című könyvében (kiadó: Praeger, New York, 1959.).

Kővágó József Budapest polgármestere volt 1944. december 18 1947. június 12. között. A Forradalom alatt Budapest Forradalmi Törvényhatósági Bizottsága újra polgármesterré választotta.

1944. október 15. után csatlakozott Bajcsy Zsilinszky és Kiss János altábornagy ellenállási csoportjához, 1944. december 8-án egy nyilas statáriális bíróság 11 vádlott közül hatot halálra ítelt és Bajcsyt, Kiss János altábornagyot, Nagy Jenő vezérkari ezredest, Tartsay Vilmos

vk. századost kivégezték. Almássy Pál altábornagyot szintén halálra ítélték, de kegyelmet kapott.

VOLT REPÜLŐSÖK ÜGYE - TÓTH LAJOS ÉS TÁRSAI:

Háború után a volt Magyar Királyi Légierő számos tagja tovább szolgált a Néphadseregben, miután nagy hiány volt jó kiképzőtisztekben. 1949 végén már itt is előtérbe kerültek azok a fiatal tisztek, akiket részben a Szovjetunióban, részben idehaza képeztek ki. Mindenki tudta, hogy a régi tisztek leváltására hamarosan sor kerül. Tóth Lajos (Drummi) volt tisztársai is tudták ezt, főleg azután, hogy a hadseregben befejezéséhez közeledett a régi tisztek eltávolítása. Sőt abban az időben kezdték lefogni azokat a tiszteket, akik 1945. után mint "ellenállók" kerültek be a hadseregbe. Itt elsősorban arra a tábornokra gondolunk, akiket Sólyom László altábornaggyal az élen 1950-ben tartóztattak le, halálra ítélték és kivégezték. Tóth Lajos, aki őrnagy lett a Néphadseregben, repülőgépen próbált szökni. Valaki beárulta és elfogták. 1951-ben kivégezték. Az ügyből az ÁVH összeesküvést kovácsolt, így ítélték el: Tóth Zoltánt, Lajos öccsét, Szűcs Csabát, Forró Pált, Tobak Tibort, Bartos Gézá, Dinka Tibort régi repülőket. Hadbíró Bodonyi Kálmán hdb. ezredes volt.

Horváth Kálmán volt rep. alezredes, a Különleges Repülő Tanszék professzora a Műegyetemen, nem tartozott ebbe a csoportba. 1951-ben ugyan őt is letartóztatták, halálra ítélték, de másodfokon kegyelmet kapott.

Tóth kegyelmi kérvényét Farkas Mihály honv. miniszter sajátkezűleg tépte össze.

KARCAGI-HERNÁDI ÜGY:

Kémkedés, összeesküvés, feljelentési kötelezettség elmulasztása.

Letartóztatások: 1950 május 24.

Nyomozás helye: Andrássy út (Izabella utcai pince) 1950 május 24 június 4. Utána átszállítva a Margit körútra 1950 július 10. 1951. január 10. Utána PV egészen 1952 nyaráig.

Tárgyalás helye: Margit körút, Elnök: Dr. Andó, ügyész: Dr. Gadó ezredes. Ítéletek:

Karcagi Ferenc halálos ítélet, kivégezték 1951 januárban a PV-n (27 éves),

Hernády Gyula halálos ítélet, kivégezték 1951 áprilisában (23 éves),

Hunyady Búzás Attila, életfogytiglan,

Beck László, 15 év,

Palásty László, 12 év,

Halmos Etelka, 10 év,
Kaszaházi Éva, 8 év,
79Szabó... 7 év,
Szabó... 5 év,
Tóth József, 3 év, B
Balogh Ádám, 3 év.

MISKOLC-DIÓSGYŐR VASGYÁRI ÖSSZEESKÜVÉSEK 1948-1955:

Az ellenállás első hősi halottja Regéczy Nagy Imre főmérnök volt, aki az ózdi vasgyárnak volt majdnem húsz esztendeig vezető mérnöke. Regéczyt a Deöry-féle üggyel kapcsolatban tartóztatták le, s végezték ki 1949-ben. Előtte számos letartóztatás történt, s Miskolc és vidéke mondhatnánk 1946-tól kezdve a legnehezebb ellenőrzési feladatot jelentette az ÁVH számára. Sehol az ország területén annyi röpcédulázás, falrafestés, izgatás nem történt mint ezen a vidéken. Itt azonban az ÁVH nagyon vigyázott arra, hogy kit, miért és hogyan tartóztat le. A munkásság, még azok is, akik kommunisták voltak, nagyon vigyáztak arra, hogy az ÁVH ne egykönnyen végezze az elhurcolásokat. S ha egyszer végigfutott a diósgyőri vagy az ózdi üzemrészekben, hogy valakit elvittek, akkor az üzemi párttitkárok rohángáltak az üzemekben és próbálták a munkásokat megnyugtatni és megmagyarázni az ÁVH intézkedését.

Az egyik összeesküvés, amely Miskolcra indult ki, majdnem a forradalom kitöréséig aktív maradt. Időközben voltak letartóztatások, de az egész ügyet az ÁVH-nak soha nem sikerült felgöngyölítenie. Igaz, hogy a sok ellenálló csoport között képtelenek voltak kiigazodni, s egy-egy letartóztatási csoport esetében külön-külön bíraskodtak. A vád mindig ugyanaz volt: szervezkedés, a Népi demokráciával szembeni ellenséges viselkedés. A legtöbb esetben röpcédulákat nyomtattak és az egész iparvidéket, főleg kommunista ünnepek alkalmából, teleszórták. A másik igen hatásos ellenállási módszert jelentett, hogy figyelték, hogy ki a "hithű" kommunista, akiről tudták, hogy párttagok vagy besúgók, azokról különböző hivatalos papírokon hivatalos pecsétek felhasználásával, leveleket írtak a felsőbb hatóságoknak. Előfordult, hogy ezeket a párttagokat a Központból tartóztatták le, s mire nagy nehezen rájöttek a hamis levélre, az illetőt alaposan "kikérdezték". Ezek után az ÁVH számára nem maradt más hátra, mint hamar valamilyen sikkasztási pert kovácsolni az illető nyakába, s ahelyett, hogy kiengedték volna, valamelyik munkatáborban elmélkedhetett azon, hogy érdemes-e a rendszert szolgálni.

1949-ben az ÁVH-nak sikerült egy csoportot felgöngyölíteni s ebben az ügyben végezték ki Kolláth Gyulát, a miskolci református pap fiát. Egy másik ügyben Miskolci István életfogytiglani kapott. Miskolcra 1950. május 2-án tartóztatták le. Kolláth apját és hűgát is letartóztatták.

1955. elején egy másik csoportot tartóztattak le, ugyancsak szervezkedés, röpcédulázás vádjával. Az ügyben 26-an voltak, legtöbbjük Ózd környéki gyári munkás. Az ügyben aránylag enyhe ítéleteket hoztak, 1955-ben a bírók, ügyészek (Újvári ügyész elvtárs) nagyon vigyáztak, nehogy "túlítéljék" az ügyet. Miután az ügy főszereplői legnagyobb részben munkások voltak, az ÁVH, hogy az ügynek valamilyen fasiszta-reakciós ízt adjon letartóztatott néhány volt katonatisztet s azokat állította a szervezkedés "vezetőinek". így kapott:

Németh Tibor volt vk. százados 12 évet, mint elsőrendű vádlott, Tarnay Gyula volt huszár tiszt 10 évet, (még a háború előtt nyugdíjba ment s olyan öreg volt, hogy örült az életének, nemhogy szervezkedett volna), Bárczay Olivér volt zászlós és tisztviselő (iparművész), 10 évet, Czejtlinger Géza volt tüzér százados 10 évet, s a többiek is 10 év körüli ítéleteket. Úgy Miskolci Istvánnal, mint a 2. csoporttal volt kapcsolatban egy Dión István nevű egyén, aki mindkét ügyről tudott. Soha nem volt lefogva, sőt a kihallgatások alkalmával szembesítették a többiekkel, de utána mindig eltűnt. A tárgyalásnál ha felhozták nevét, akkor a bíró úgy tett, mintha nem hallotta volna a Dión nevet, így valószínű, hogy ő volt az ÁVH beépített embere.

1956. márciusában a miskolci fogház udvarán nagy titokban kivégeztek három férfit. A földszinten tartották őket nagy titokban, külön zárkában. Az egész földszint udvar felőli részét kiürítették az akasztás idejére. Senki sem tudta, hogy kik lehettek. A rabok megtudták, hogy mikor lesz az akasztás, s azon a reggelen, amikor vitték őket kivégezni, az egész fegyház toroka szakadtából énekelte a himnuszt. Utólagos nyomozások arra engedtek következtetni, hogy a három elítélte a Kristály fivérek voltak, akik géppisztolyokkal felszerelve megállították a Miskolcra Diósgyőrbe tartó pénzszállító autót, amely az egész vasgár heti fizetését vitte. Elfogták őket, s valószínű, hogy statáriális úton hoztak ellenük ítéletet és végezték ki őket ezen a napon.

NÉMETH POSTNER ÜGY:

Letartóztatások 1949 február. Kihallgatás: Katpol. Hadik utca.

Bíróság: Margit körúti Katonai Bíróság. Vád: kémkedés. Ítélet:

Németh László volt zászlós, tisztviselő, kivégezték 1950 február 14-én a Margit körúton,

Postner József mérnök, kivégezték 1950 február 14-én a Margit körúton,

Falusi István, halál (életfogytiglani börtön).

CSEPREGI FEGYVERES ÖSSZEESKÜVÉS:

Letartóztatások: 1950 őszén.

Vád: kémkedés, rádióösszeköttetés Nyugattal.

Tárgyalás: 1951 augusztus 11. Ítélet:

Majoros István, rádióműszerész, kivégezték 1952 tavaszán a Fő utcában

Nyírfás Dezső, halál/életfogyt.

Fekete Péter plébános és még nagyon sokan.

MHBK-s ügy.

PÁSZTOR TAMÁS ÉS TÁRSAINAK PERE:

Letartóztatások: 1951 február 23-án éjjel. Vád: izgatás, összeesküvés.

Tárgyalás: Megyei Bíróság, Markó utca. Ítéletek:

Dr. Pásztor Tamás, ügyvéd 6 év kényszermunka,

ifj. Balogh István,

Hulda Sándor,

Bordás Jenő.

FEHÉR GÁRDA ZALAI ÖSSZEESKÜVÉS:

Letartóztatások 1950 október 20.

Vád: Fegyveres összeesküvés.

Kihallgatások ÁVH Zalaegerszeg, ÁVH Budapest.

Tárgyalás: 1951 március 18. Markó, valószínűleg Jónás tanács. Igen terjedelmes per. Ítéletek:

Bakonyi Mihály (1903. Keszthely), kivégezték 1952 február 4-én

Bartal Béla tűz. százados, (1910. Nagykanizsa) kivégezték 1952 február 4-én

Kőváry János tü. hadnagy, (1916. Keszthely) kivégezték 1952 február 4-én

Ráczi Kiss Sándor (1909. Kiskőrös) borbély, életfogytiglan, kegyelmet kapott.

HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI-OROSHÁZI CSOPORT:

Blachó János rep. tiszt, kivégezték 1951. március 31. Fő utca,
Kovács István rep. őrmester, kivégezték 1951. március 31. Fő utca.

DR. HORVÁTH FERENC ÜGY BUDAPEST-PÉCS KÉMKEDESI PER:

Letartóztatások 1950 november 24-25.

Kihallgatás: Baján, Kecskeméten és az ÁVH Fő utcai Központjában;
Andrássy út 60-ban: Zomobori-Rosenberg István és Spitz. I. ÁVH-s
hadnagyk. Vád: kémkedés, összeesküvés.

Tárgyalás: 1951 május végén, Katonai Bíróság Fő utca, Andó őrnagy,
Sebes ügyész. Másodfokon: 1951 augusztus 29. Zárt tárgyalás,
kirendelt, soha nem látott védők. Ítéletek:

Dr. Horváth Ferenc rendőr százados (Pécs), kivégezték 1951
szeptember 14-én a Fő utcában,
özv. Sas Józsefné (szül. Jakabffy Irénke, Pécs), kivégezték 1951
szeptember 14-én a Fő utcában,
Bálint Gyula egyetemi hallgató, kivégezték 1951 szeptember 14-én a
Fő utcában,
Fenyvesi Imre MÁV tisztv., halál/életfogytiglan,
Dr. Gálffy Géza, halál/életfogytiglan,
Dr. Mohos Endre, életfogytiglan,
Keresztes Ferenc, 15 év,
Dr. Mezey Jenő, 15 év,
Gérecz Attila egyetemi hallgató, 15 év (A Forradalom alatti harcokban
hősi halált halt),
Bosnyák László egyetemi hallgató, 12 év,
Cservenka Jenő egyetemi hallgató, 10 év,
Váncsa... (Mária), 10 év,
Schafler Henrik, 13 év,
Gargyi Lenke, 2 év,
Dr. György Ilona, 2 év (Bálint menyasszonya)

Összesen 28 vádlott. Jakabfy Gyula mint százados szolgált a
Néphadseregben, 1949-ben kiszökött Nyugatra. Bálint Antal volt
Ludovikás főhadnagy, 1949-ben szintén Nyugatra szökött.
Mindkettőjüket kiképezték a franciák. Az ország határnál Démi Gerő
Sándor, az MHBK-ba beépült volt Ludovikás tiszt, ÁVH-s ügynök
igazította el őket! Közel egy esztendeig sikerült Magyarországon
működniük, közben találkoztak Csata Sándorral is és sok mással.
1950 novemberében elhatározták, hogy visszatérnek Ausztriába.

Négyen indultak a határnak: Bálint Antal, Dr. Mezey, Jakabffy és Csatay. Az ÁVH határőrséggel tűzharcba keveredtek, Mezeyt eltalálták a lábán, Bálintot agyonlőtték. Jakabffy és Csatay átjutottak a határon. Csatay öt év múlva visszatért és nyilatkozott a rádiónak. Nagyon valószínű, hogy ő is be volt az ÁVH szervezetbe épülve. Jakabffy a 70-es években halt meg Ausztriában.

KARD ÉS KERESZT MOZGALOM SZEGED ÉS KÖRNYÉKE:

Vád: szervezkedés, fegyveres ellenállás előkészítése. Igen szerteágazó, még sok vonatkozásban áttekinthetetlen. Valószínűleg összeköttetésben voltak a bajai összeesküvés csoportokkal, valamint más vidéki ellenállási csoportokkal. Letartóztatások már 1950-ben elkezdtek, és 1953-ban még fogtak le embereket, akiknek ezekkel a csoportokkal volt kapcsolatuk.

Bíróság: részben a Megyei (Markó utca), részben a Katonai Bíróság a Fő utcában. Ítéletek

Halápy József tengerészkapitány, kivégezték: 1950 november 22-én a Kisfogházban.

Nyilassy Sándor volt jutasi őrmester, kivégezték: 1950 november 22-én a

kisfogházban,

(Halápyt és Nyilassyt 1950 július 9-én fogták le és 1950 augusztus 24-én

ítélték el. Halápy, mint tengerésztiszt sokáig Horthy Miklós kormányzó

szárnysegédje volt.)

Molnár Dénes, középiskolai tanár, kivégezték: 1951 április 13-án, Molnárt

Nagykőrösön fogták le, 1950 tavaszán.

Koppándy József v. alezredes, kivégezték: 1953. október 6-án a Fő utcában,

Grammling László v. tiszt, kereskedő, kivégezték: 1953 október 6-án a Fő

utcában,

Újváry József v. csendőrőrm. (Baja), kivégezték: 1953-ban a Fő utcában,

Király András v. csendőrőrm. (Nagybaracska) kivégezték a Fő utcában. (Perirat számuk: Budapesti Katonai Bíróság B.

002157/1953/6. sz.)

Valószínűleg ők is tagjai voltak a Kard és Kereszt Mozgalomnak, de lehetséges, hogy a bajai ügy valamelyik csoportjához tartoztak és

külön ítélték el őket.

PILISCSABAI CREDO ÜGY:

Vád: szervezkedés, kémkedés

Letartóztatások: 1950 augusztus 5-én, 16 vádlott, főleg Klotildliget, Piliscsaba környékéről. Legtöbbjük volt csendőrtiszt, tisztviselő, bíró.
Ítéletek:

Oswald Imre (párttitkár)

Kerényi Károly

id. Horváth Ferenc cső. főtörzsőrm. (agyonéheztették)

SÜLYSÁPI PER:

Letartóztatások: 1950 nyarán Tárgyalás: Megyei Bíróság Markó utca

Vád: fegyveres összeesküvés ítéletek:

Szvitek István diák, kivégezték 1951 áprilisában a Gyűjtőben,

Szántai István, eltűnt, nem tudni mi lett vele,

Szvitek János, István testvére, életfogytiglan,

Szvitek Ferencné, 8 év. összesen 24 vádlott volt az ügyben.

ANTIBOLSEVISTA GÁRDA:

Letartóztatások: 1950 decemberében és 1951 januárjában. Kihallgatás:

Szombathelyi ÁVH Kucsera őrnagy, Vörös főhadnagy, Alak Sándor alhadnagy. 1951 február 2-től a budapesti Fő utcai ÁVH Központban.

Vád: fegyveres összeesküvés, szabotázs-cselekmények. Tárgyalás:

Megyei Bíróság Markó utca, Jónás t. elnök, Gönczy ügyész. 1951 április 5-én. Jónás és Gönczy mint április 4-i felajánlást hirdették meg a tárgyalást. Ítéletek:

Gyimessy Szilárd, halál, kivégezték 1951 október 31-én a Gyűjtőben,

Matók Leó, halál, kivégezték 1951 október 31-én a Gyűjtőben,

Alföldy László, halál, átv. életfogytiglan,

Kokas János életfogytiglan,

Takács Ferenc 12 év,

Lengyel Antal 17 év,

Debreczeni Béla 14 év,

Fritzam Vilmos 12 év,

Fusz Jenő 8 év,

Fritzam Sándor 10 év,

Lakits László 7 év,

Gyimesy Edit 3 év.

ANTIBOLSEVISTA GÁRDA 2. CSOPORTJA:

Gyimesy közvetlen vezetése alatt: Szárnes Kornél, Várkonyi István, Zsábokréti Imre.

Külön tárgyaláson ítéli el őket és mivel a fegyveres ellenállásról nem tudnak, ezért kisebb, 5-12 éves ítéleteket kaptak.

ANTIBOLSEVISTA GÁRDA 3. CSOPORTJA:

Matók Leó és Lengyel Antal tartottak kapcsolatot Pfitzner Rudolfon keresztül az úgynevezett Péterfy csoporttal, ahol 16 személyt tartóztattak le. Ítéletek:

Péterfy Vilmos életfogytiglan,

Palla Ernő 11 év,

Harsányi Béla, Esztergár Pál, Tátrai Antal, Márkus László,

Barankovits László, Csáth József és még hat társuk, akik 5-10 év közötti ítéleteket kaptak.

ANTIBOLSEVISTA GÁRDA 4. CSOPORTJA:

Lengyel Antal kapcsolatot tartott fenn az úgynevezett Gyümölcsfalvy csoporttal, ítéletek:

Gyümölcsfalvy Imre, életfogytiglan (A Forradalom után a "Nemzetőr" c. újság kiadója, 1960-ban Münchenben, valószínűleg méreggel vagy mérges gázzal meggyilkolták.)

Muzsnay László életfogytiglan 1952-ben a börtönben meghalt. Szabó Lőrinc, Bokor Dénes, Schiller Ignác, Kapui Jenő, Marasztó Endre, Homoki István, Bodorkos Ferenc, Kéve Ferenc, továbbá Musznay keresztül Tóth Bálint, Gyöngyösi István írók és Mihályi Géza v. kispap. Nagymajtényi Istvánt minden bizonyíték hiányában 1953-ig leinternálják. A csoport Takács Ferencen keresztül kapcsolatban volt a farkasfai perrel, mely a kommunista igazságszolgáltatás legvéresebb fejezetéhez tartozik. 10 személyt végeznek ki és 70-et állítanak bíróság elé (lásd: Farkasfai per). Takácsot ebben az ügyben újra bíróság elé állítják és életfogytiglanra ítélik.

A háború befejezése különösen mély nyomot hagyott a fiatal dunántúli diákokban. Az utolsó talpalatnyi föld elvesztése, a menekülésszerű, szervezetlen, de annál inkább véresebb német-magyar ellenállás és az a tudat, hogy az ország szovjet katonai megszállása a bolsevizmus magyarországi uralmát is jelenti, felébresztette ezekben a fiatalokban

az ellenállás gondolatát. Nagyban segített ebben a szovjet katonaság garázdálkodása, rablások és a megbecstelenítések, melyek napirenden voltak. Az új kommunista vezetők félretéve minden magyar érdeket és becsületet, szolgálai módon szolgálták ki a megszállókat. Így nagyon is érthető, hogy a fiatalok a katonai raktárakból szerzett fegyvereket az ellenállás gondolatával rejtegették odahaza. 1946-ben megalakítják az Antibolsevista Gárdát, először csak baráti csoportokra osztva, később kiterjesztik a Dunántúl nagyobb városaira is. Célja a szervezetnek egy független, demokratikus Magyarország megteremtése és a szovjet katonai megszállás lerázása. Nagy idealizmus élt bennük és azt hitték, hogy csak egy szikra kell ahhoz, hogy Magyarországon szabadságharc törjön ki a megszállók ellen.

Nem szabad elfelejteni, hogy ezek a fiatalok 1946-ban 16-18 évesek voltak, például Gyimesy kivégzésekor 1951-ben csak 22 éves volt! Hogy felhívják a nagy tömegek figyelmét az ellenállás gondolatára, különböző szabotázs-cselekményeket hajtottak végre. Így 1949. nyarán felgyújtották a szombathelyi lengyárban raktározásra kitett kazlakat, Vép községben 1950. április 30-án felrobbantották a Veszprém-Eplény közötti vasútszakaszt, megtámadtak egy hídőrséget... Mindezt életük kockáztatásával azért tették, hogy röpcéduláikon a konkrét ellenállásra tudjanak hivatkozni. A röpiratokat főleg a Dunántúlon terjesztették, így Veszprémben, Pécsen, Nagykanizsán, Sopronban, de eljutottak Budapestre és az Alföld néhány városába is. A kapcsolatot a nyugati vonallal Jelentsits Géza keresztül tartotta Gyimesy, az ÁVH által legjobban keresett futárral, az ellenállás egyik legnagyoszerűbb vezetőjével, aki végül is 1954-ben Sopron mellett az ÁVH-sokkal vívott tűzharcban hősi halált halt.

Hogy a csoport hogyan bukott le, nem tudjuk.

CISZTER KISPAPOK BOKORUGRÁSI PERE (tiltott határátlépési ügy):

21 fiatal cisztercita pap közül nyolcat letartóztattak 1950 szeptember 6-án Tadtén (Mosontétény) községben, amikor autóbusszal akartak Bécsbe feljutni. Osztrák csendőrök (nem határőrök) fogták el a társaságot és adták át az oroszoknak, akik meg a magyaroknak adták ki őket.

Kihallgatás: Mosonyi utca és PV 1950 október 11-től 1951 július 13-ig. Tárgyalás: 1951 július 13. zárt tárgyalás, Markó utca. Ítéletek:

Lékai Imre (Remete) 7 év börtön,
Kiss-Horváth Mihály

Losonci Timót. Az ítélet után 1954 áprilisáig a Gyűjtőben voltak, utána egészen 1956 október 27-ig Vácott.

ZSOLNAI TESTVÉREK ÜGYE:

Letartóztatták: 1950 nyarán Katpol. Vád: kémkedés

Bíróság: Katonai Margit körút ítéletek:

Zsolnai Mihály, építész technikus, kivégezték 1951 februárban a PV-n.

Zsolnai Tivadar, életfogytiglani börtön.

Mihály nyugatra szökött a pápai repülőtér összes terveivel. Utána hazatért, elfogták és kivégezték.

MAGYAR ELLENÁLLÁSI MOZGALOM (Szelepcsényi István és társai):

Vád: börtönben szerveződtek, szabadulás esetén fegyveres ellenállást szerveztek. Vezetőjük Szelepcsényi István, 1950 áprilisában tizenegy társával együtt szervezkedés miatt lett elítélve. Az egyik tag 1953-ban Berettyóújfalun szervezett csoportot. Szelepcsényit a Forradalomban való részvétel miatt a budapesti Katonai Bíróság halálra ítélte.

KORPONAI-MARTSA ÜGY:

A nevet az ÁVH adta az ügynek, miután a vádlottak közül néhányan levélbeli kapcsolatban álltak a Nyugaton élő Korponai vk. századossal és Martsa v. ezredessel.

Letartóztatások: 1950. októberében.

Vád: összeesküvés, kémkedés.

Tárgyalás: 1951-ben a Fő utcában, Andó tanácselnök, Katonai Bíróság. Ítéletek:

Dr. Lenk Jánost első fokon halálra ítélték, hat hónappal később a halálos ítéletet a Fillér utcai Legfelsőbb Katonai Törvényszék életfogytiglanra változtatta.

Az ügyben heten voltak, többek között Szentgyörgyi Dezső rep. zászlós, a II. világháború legeredményesebb magyar vadászpilótája.

A háború után Szentgyörgyi a MALÉV pilótája volt, a nagy tisztogatási kampány idején az ÁVH őt is letartóztatta és arra akarta a többi vádlottat rávenni, hogy valljanak Szentgyörgyi ellen, amit nem vállaltak. Szentgyörgyinek magánvédője volt, a MALÉV az ÁVH legnagyobb bosszúságára egy ügyvédet fogadott, aki a vallomások alapján bebizonyította, hogy Szentgyörgyi nem kémkedett.

Végeredményben Szentgyörgyit mégis 5 évi börtönbüntetésre ítélték.

FEHÉR PARTIZÁNOK SZERVEZETE:

A szervezet még 1946-ban alakult, számtalan vidéki városban voltak ellenálló csoportok. Tisztázatlan, hogy ezek a csoportok mind a szervezethez tartoztak, vagy az ÁVH a lefogott csoportokat egyszerűen elkeresztelte Fehér Partizánok Szervezetének.

Letartóztatások: 1951-54 között. Vád: fegyveres összeesküvés.
Bíróság: Katonai Bíróság Fő utca. Ítéletek:

Kiss Zoltán ejtőernyős szds., kivégezték 1952 végén. Fiala József v. szds., gazdálkodó, kivégezték 1954 április 4-én, Tóth Kálmán gazda, (Cserépfalva), kivégezték 1954 április 4-én. A különböző csoportokban 54 vádlottat ítélték el.

GRÖSZ JÓZSEF ÉRSEK ÉS TÁRSAINAK HÜTLENSÉGI PERE:

Letartóztatások: 1951 januárjától; az érseket május 15-én fogták le és utána három éven keresztül kisebb-nagyobb csoportokban szerzeteseket, világi papokat tartóztattak le és ítélték el.

Kihallgatások: az ÁVH Andrassy út 60-ban; Markó utcai ÁVH részlegnél; s végül a Fő utcában.

Vád: összeesküvés fegyveres szövetkezés.

Tárgyalás: nyílt tárgyalás 1951 június 15-én a Markó utcában, Olty tanácselnök. Majd ezt követte számtalan zárt tárgyalás, amelyeken azokat ítélték el, akiket tanúnak használtak fel a főtárgyaláson, vagy azokat, akiket utána fogtak el. Ítéletek-

Grösz József érsek, életfogytiglan, Farkas Ferenc, életfogytiglan (állítólagos főszervező), Bozsik Pál, prelátus, Fiedrich István v. miniszterelnök, Csellár István pálos-szerzetes, Hagyó-Kovács Gyula pap érseki kormányzó, 15 év.

Dr. Takács István fogorvos, Kökényesi Artúr v. alezredes, Balázs Sándor MÁV főtisztviselő, Sztrilich Károly, az érsek titkára, kiszabadulása után autószerencsétlenség áldozata lett. Dr. Csabay Péter Pál, 4 év (2. perben).

Gyetzay Péter dr, irodaigazgató, Dr. Gombos Károly kanonok, jószágkormányzó (később otthagya papi hivatását), Dr. Endrédi Vendel cisztercita apát. Payr Hugó, gyűl. képviselő, 3 1/2 év.

A Grösz perrel kapcsolatban Rákosiék egy "Szürke Könyvet" adtak ki;

Grösz József és társai bűnpere (Szikra 1951.). Ez a könyv csak a nyilvános tárgyalás eseményeivel foglalkozik. A főtárgyalás után számos mellékperben többszáz embert ítéltek el, részben összeesküvés, részben hitoktatás, vagy szovjetellenes tevékenység vádjával.

A 2. Grösz perben Sótonyi Pált (?) halálra ítélték és kivégezték 1951 végén. 4 gyermeke volt.

Magáról a Grösz perről, Boldizsár Iván: "Összeesküvés a magyar nép ellen" című könyvében (Szikra, 1952. Budapest) a következőket írja: "... az amerikaiak állandóan azzal biztatták és sürgették Gröszéket, amivel néhány évvel ezelőtt Nagy Ferencet, Mindszentyt, Rajkot: küszöbön áll a harmadik világháború kitörése. Mind az amerikaiak, mind a magyarországi ügynökeik háború árán akarták megvalósítani gyalázatos terveiket.

Terveik kivitelezésében négy külső erőre akartak támaszkodni: az Egyesült Államok haderejére, a titóista jugoszláv katonaságra, a Nyugaton készenlétben tartott magyar emigráns fasiszta csapatokra, valamint az itthon megszervezendő 'karhatalmi' (értsd: terror) alakulatokra. Terveikbe nemcsak a háborút, hanem a polgárháborút is belekalkulálták. Nem kalkulálták be a magyar népet, ezért volt az összeesküvés is halálra ítéelve." (121. oldal.)

Grösz érsek elleni vádakát még a Forradalom előtt elejtették és az érseket 1956 május 12-én szabadlábra helyezték.

A Katolikus Egyház elleni pereket részleteiben nehéz felsorolni, annyi kisebb-nagyobb ügyben ítéleztek, hogy összefüggést a vád és az elítéltek nagy számára való tekintettel nehéz megállapítani.

A nagyobb pereket részleteiben tárgyaljuk: Pálosszentkúti per, Gyöngyösi per, pártórság per (szaléziánusok), Bencés kémkedési per (Vaszary) stb.

A következőkben ismertetjük a kisebb perekben szereplő vádlottak neveit:

A premontreiek közül Mécs Lászlót ítélték el 3 1/2 évre.

A jezsuiták közül Vid József gondnok és Várady János kisegítő pap a Mindszenty ügy mellékperének vádlottai, báró Csávossy Elemér tartományfőnök, Mocsy Imre egyetemi tanár, Kerkai József a KALOT vezetője (a sötétzárkák és fegyelmik következtében először megvakult, majd még a börtönben meghalt). Vácsi Jenő, Sass Imre,

Kerkai György, Pálos Antal, Faragó János, Váczi Jenő, Palánkai Tibor, Tüll Lajos jezsuita papok.

Elítélt pálosok közvetlenül a Grösz per után: Bihar Tádé Árpád, Bojos Ákos Rezső, Rába Márk Lukács, Vincze Tihamér, Gyéressy Ágoston, Bolváry Pál stb.

A bencések közül Kovách Arisztid iskolaigazgató, Sólymos Szilveszter, Jámbor Miké, Pálffy Aurél.

A ciszterciták közül Kukoda Miklós zirci plébános és Rácz László Pelbárt.

A ferencrendiek közül Veress Géza, Somogyvári Béla dr., Zsiga Sándor, Tarcza József, Krisztén Rafael, Károlyi Bernát mint a hatvani és gyöngyösi "lázadás" vádlottai.

A szaléziánusok közül Ádám László, Varga Aladár, Hir Antal.

A világi papok közül dr. Boka Imre, dr. Fábián János, dr. Mátrai Gyula primás irodaigazgató, dr. Meszlényi Zoltán segédpüspök, aki a kistarcsai internálótáborban meghalt, dr. Geigler Károly kanonok stb. Gyárfás Győző, akit az iskolák államosítása ellen szóló beszédéért ítéltek el, és még sokan az Egyház tagjaiból.

PÁLOSSZENTKÚTI ÜGY:

A Grösz ügy titkos része, Vezér Ferenc pálos szerzetes ügyével kapcsolatos. Letartóztatták: 1951 június 28-án.

Vád: fegyveres összeesküvés, önvédelmi csoportok szervezése rabló és részeg szovjet katonák ellen.

Kihallgatás: ÁVH Kecskemét, ÁVH Budapest. Tárgyalás: közvetlenül a Grösz per után 1951 július. Bíróság: Markó utca Ítéletek-Farkas Sándor gazda, cséplőgép tulajdonos, kivégezték 1952 május 28-án a Gyűjtő Kisfogházában,
Iványi Bálint gazda Kiskunfélegyháza, kivégezték 1952 május 28-án a Gyűjtő Kisfogházban,
Tóth István József gazdálkodó Kiskunfélegyháza, kivégezték 1952 május 28-án a Gyűjtő Kisfogházban,
Tóth Illés vendéglős Pálosszentkút, kivégezték 1952 május 28-án a Gyűjtő Kisfogházban,
Petrus Gyula, jockey Kiskunfélegyháza, kivégezték 1952. május 28-án a Gyűjtő Kisfogházban,
Tóth János II. vagy Sánta Tóth István tűzoltó, kivégezték 1952. május

28-án a Gyűjtő Kisfogházban,
Tapody János,
ifj. Tapody János 8 év,
Iványi Béla,
Palotás Imre,
Endre János életfogytiglan,
Szabó Mihály,
Polyák József,
Iványi Imre,
Veréb Sándor.

Vezér Ferenc, pálosszentkúti szerzetest, mint az összeesküvés fővádlottját a Grösz per fővádlottai közé tették, hogy a Grösz pernek is legyen egy kis "gyilkosság íze".

Vezért halálra ítélték s valószínűleg a pálosszentkúti per hat vádlottja után végezték ki 1952. május 28-án.

A pálosszentkúti ügy halálos vádlottaival volt egy zárkatársuk F. Gy., aki a következőkben írta le a Grösz per és csatolt részeinek történetét:

"Sajnos nincsenek előttem a Grösz perről szóló újságcikkek, hogy kellőképpen párhuzamba tudjam állítani a halálraítéltek nekem tett utolsó vallomásait és a perben elhangzott tanúvallomásokat, de talán nem is a vádlottak terhére rótt orosz katonáknak a tömeges legyilkolása az érdekes, hanem maga a per előkészítése, ahol a koronatanúkat a rádióban is elhangzott nyilvános tárgyalásra preparálták, majd utána egy titkos tárgyaláson halálra ítélték. Azonban, hogy nyoma se maradjon semminek, eltették láb alól ezeket. Ez volt a témája állandóan a beszélgető csoportoknak, mely a suttogásig halkult le azután, amikor összeverekedtek és Tapodi Jánost vasraverték, hogy ordítóása betöltötte az egész Kisfogházat, míg be nem tömték a száját.

A kiskunfélegyházi halálraítéltek az 1945-ben megalakult "Nemzetőrség" tagjai voltak és végső fokon kapcsolatba kerültek Vezér Ferencsel, a Pálosszentkúti Rendház és zarándokhely kivégzett vezetőjével és így magával az egész Grösz ügyel. A különböző szakaszokra osztott társaság halálraítélte tagjai:

Tapody János, Iványi Béla, Palotás Ferenc, Farkas Sándor, Endre János, Szabó Mihály, Polyák József, Iványi Bálint, Veréb Sándor.

Az ő figyelésükkel Petrus Gyula jockey és Tóth Illés voltak az ÁVH részről "titokban" megbízva. Seres István, Vized József fülöpszállási lakos és jómagam nem tartoztam közéjük. Így társaim mondták el,

hogy a Grösz per nyilvános tárgyalásán, melyet a rádió is közvetített, ketten szerepeltek, mint koronatanúk.

Ezek, Petrus Gyula és Tóth Illés olyan súlyos tanúvallomásokat tettek Vezér Ferenc és társai ellen, hogy az ezt követő, most már titkos tárgyaláson, amikor a nyilvános tárgyalás jegyzőkönyveit felolvasták előttük, halálra ítélték őket. A titkos tárgyalás legnagyobb meglepetése azonban az volt, hogy Petrus Gyulát és Tóth Illést is halálra ítélték. Mikor visszavitték őket a közös cellába, kifakadtak: "... Péter Gábor nem ezt ígérte... "

Lassanként azután fény derült az egész per anyagára és Petrus Gyula, valamint Tóth Illés vallomásaira, akik elkeseredésükben bevallották, hogy hetekkel a Grösz per főtárgyalása előtt Péter Gábor elé vezették őket, aki kilátásba helyezte egy gyors szabadulás reményét, abban az esetben, ha a főtárgyaláson "megfelelő" vallomást tesznek. Ez a két gyenge jellemű, minden aljasságra kapható részeges gazember, amikor már úgy érezték, hogy a kötél az ő nyakukon is megfeszülhet, bevallották, hogy a Pestvidéki Törvényszéken géppel írt vallomást tettek eléjük kérdés-felelet formájában, melyet szó szerint meg kellett tanulniuk. Kényelmes fotelekkel berendezett parkettás szobát kaptak, ruganyos matracos ágyakat. Minden kérésüket teljesítették, naponta csirkét, sülteket, cukrászsüteményeket kaptak és legfinomabb cigarettákkal, olvasnivalókkal és egyébekkel kedveskedtek nekik. A főtárgyalásra ruhát szabattak rájuk és az elítéltek raktárából szabadon választhattak maguknak cipőt, inget, és egyéb ruhaneműt, amelyet számukra teljesen rendbehoztak. Hajukat megnöveszthették, frizurára nyírták őket, zsebükbe cigarettát és finom szivarokat nyomtak és civilbe öltözött ÁVH-s tisztek felügyelete mellett elvegyültek a közönség között, majd mikor nevükön szólították őket, mikrofonba mondták vallomásukat.

A bíró pontosan azokat a kérdéseket tette fel nekik, amelyeket korábban kérdés-felelet formájában megkaptak és amelyekből ÁVH-s tisztek előtt vizsgát kellett tenniük a főtárgyalás előtt. A tárgyaláson a közönség előtt olyan benyomást keltettek, mintha az utcáról jöttek volna be. Senki nem tudta az igazságot. A főtárgyalás után gyökeresen megváltozott a helyzetük. A cifra gúnyját lehúzták róluk és bevágták őket egy rideg cellába, ahol elmaradtak a finom sülteket, cigaretták, majd amikor méltatlankodni kezdtek megpofozták őket, hogy meg nem álltak a lábukon. így érkeztek meg kopaszon a főtárgyalást követő titkos tárgyalásra, amelyen a kommunista igazságszolgáltatás nyakatekert útvesztőjében őket is halálra ítélték. Egyszerűen likvidálták a kényelmetlen tanúkat. A mór megtette kötelességét, a mór mehet, de titkukat nem vitték magukkal. A tárgyaláson, mely

titkos volt, ott volt valamennyi vádlott a Markó utcában. Az elkeseredett "koronatanúk" őszinte beismerésük után, a közös cellában olyan tömegverekedés támadt, hogy az öröknek kellett a két felbérelt tanút a többi halálraítélt kezéből kivenni.

Külön-külön cellákba helyezték őket.

A Gyűjtő Kiszegőházban megint összekerültek a halálra ítélték az elkeseredett és csalódott koronatanúkkal, újra verekedés támadt a "halálos" cellában és Tapody Jánost vasbaverték, Tóth Illés öccse, Tóth József István, aki a mellettük lévő 37-es ugyancsak halálos tömegcellában volt, kijelentette, hogy bátyját agyonveri, ha kegyelmet kapna. Azonban erre már nem kerülhetett sor, mert úgy az öccsét akasztófára juttató Tóth Illést, mint Tóth Józsefet, Farkas Sándorral, Iványi Bálinttal és Petrus Gyulával együtt 1952. május 28-án hajnalban felakasztották, míg a többiek halálos ítéletét 12 év, illetve életfogytiglanra változtatták. A perelőkészítés során a félegyháziak megfelelő ÁVH-s kezelést kaptak. Iványi Béla egyik szemét kiverték és eltörték a kulcsontját. Úgy kellett őket a tárgyalásra összefoltozni. Borzalmakat meséltek halálra ítélt társaim, hogy milyen kínszenvedést kellett kiállniuk és milyen verésben részesültek.

Ennyit magáról a Grösz-perről kiegészítésként és annak koronatanúiról, melyhez hasonló megrendezett kirakatpercek olyan sokszor bámulatba ejtették a tájékozatlan közönséget, de magát a szakértőket is. Így azután nem volt csodálatos, hogy a vádlottak folyékonyan vallottak és habozás nélkül vállalták a legszörnyűbb bűncselekményeket is, amelyeket azután magas egyházi méltóságokkal hoztak kapcsolatba, hogy kompromittálják őket és aláássák az Egyház tekintélyét. Csak így tudták a tömegek felé igazolni a kommunista felfogás helyességét, elidegeníteni az Egyháztól, hogy azután tényleges és hivatott vezetőiktől megfosztott tömegekkel kényük-kedvük szerint elbánjanak.

Az viszont más lapra tartozik, hogy Péter Gábor mit ígért, és a hullaszállító kocsik hányszor gördültek ki a Gyűjtőfogház kapuján... "

ZAVECZKY IVÁN ÉS TÁRSAI (Grösz ügy):

Letartóztatások: 1951 február 16-án Budapesten. Kihallgatások az ÁVH Központban, Fő utca.

Vád: összeesküvés a Népköztársaság megdöntésére irányuló kísérlet (1947. VII. t. c.)

Tárgyalás: Markó utca Olty Vilmos tanácsa 1951 október 9-én, 9 vádlott. Ítéletek:

Zaveczy Iván mérnök, kivégezték 1952 május 14-én,
..... Ottó, halál/életfogytiglanra változtatva,
Horváth Ferenc, halál/életfogytiglanra változtatva,
Dr. Hétéi Tibor, 14 év,
Pecho Gusztáv, 11 év,
Kalauzon Sándor,
Héthelyi Tibor,
Vilcsék Emil Az összeesküvés vezetője Zaveczy Iván tervező
mérnök (Budapest, Palánta út 9.). Kapcsolatot tartott fenn a Grösz-per
több vezető személyével, így Dr. Friedrich Istvánnal, Dr. Pongrácz
Alajossal, Farkas Ferencsel és másokkal. A csoport Esztergomban és a
budapesti Orvosi Egyetemen szervezkedett és kb. 200-an voltak
beszervezve.

A lebukásnál szerepet játszott egy lengyel nevű grófnő és egy "X"
György nevű egyén, aki 1952-ben ca. 45 éves lehetett. Mindig
vadászruhában, vadászkalapban járt és Zaveczyt ismerte.
Valószínűleg ők voltak az ÁVH besúgói.

A férfit tárgyalás után meggyilkolva találták egy budapesti parkban,
valószínűleg az ÁVH tette el láb alól, mert a tárgyaláson a vádlottak
kérték mindkettőjük előállítását.

A "grófnő" is eltűnt, noha neve más Grösz-per tárgyalásnál is
szerepelt.

FARKASFAI ÖSSZEESKÜVÉS:

Letartóztatások: 1951 végén és 1952 elején Vád: kémkedés,
összeesküvés.

Tárgyalás: 1953 március és 1953. május, Katonai Bíróság, Fő utcai
ÁVH Központban 3 csoportban tárgyalták a 70 vádlott ügyét.

1. Bekesné csoportja, 40 vádlott; Pallos hadbíró szds. tanácselnök.
2. Bicsak csoport, 20 vádlott,
3. Ebben a csoportban 10 vádlottat ítélték el. Ítéletek:

Bekes Józsefné, halál, ítéletvégrehajtás előtt a PV gyengélkedőjében
tüdővérzésben meghalt.

Wrangel Péter földműves, halál, kivégezték 1953 július 8-án a Fő
utcában. Bekes József mérnök, agyonverték a szombathelyi ÁVH-n.
Sipos Ferenc földműves, halál, kivégezték 1953 július 8-án a Fő
utcában. Szabó Ernő farkasfai párttitkár, halál, a 2. fokon nem jelent
meg, hivatalosan bejelentik, hogy váratlanul meghalt. Valószínűleg a
kínzásokba halt bele. Sipos János, Ferenc öccse, halál, kivégezték

1953 július 8-án. Takács Ferenc, életfogytiglan. Sipos Gyula, életfogytiglan, majd halálra ítélték.

Bicsak Lajos rátóti molnár, halál, kivégezték 1953 július 8-án a Fő utcában. Bicsak Elemér Lajos fogadott fia, halál, kivégzés előtt a PV 3. emeleti gyengélkedőjében meghalt. 20 éves sem volt. Bicsak Lajosné, 10 év. Polgár Antal szintén a börtönben halt meg.

Máriaújfalusiak, akik a perben szerepeltek: Andrásné (bábaasszony) Miska József, Miskáné és a fiúk (Miska álnév).

Rátótiak:

Horváthné, Treiber Károly édesanyja, és a két lánya Horváth Erzsébet és nővére.

Szentgotthárdiak:

Kovácsné, fia István, Hodács Lajos rendőr, Dömötör Sándor rendőrfőhadnagy, aki Szentgotthárdon lakott, de Szombathelyen teljesített szolgálatot. Ő is a gyengélkedőn halt meg... Továbbá Mosics Ferenc, Herczeg József és felesége. Takács Vince és Takács János.

Csörötnekről:

Molnár József, Miharsik Imre, Cseh Vince, Sipos Lajos és sokan mások...

A farkasfai per, a kommunista igazságszolgáltatás egyik legvéresebb és letragikusabb fejezetéhez tartozik. Farkasfa kicsiny község az ország dél-nyugati határánál. Már a régi időkben is ismert csempészhely volt, részben a szomszédos Ausztria, illetve Jugoszlávia felé.

1949-ig nem építették ki a műszaki határzárát, ezt a lehetőséget sokan, főleg fiatalok használták ki. Ezen a vidéken próbálkoztak ugyanis Nyugatra való szökéssel, ami a falu lakosainak segítségével sikerült is. De ugyanezt a helyet használták ki a Magyarországra való belépésre azok a futárok, és azok az ellenállás szervezők is, akik megbízatással tértek vissza.

A politikai helyzet elmérgesedése, de főleg Tito kiugrása után a "zöld" ÁVH-sok itt is sietve építették ki a műszaki zárat és akárcsak a nyugati Ausztriával határos részeken itt is megerősített határőrségi egységek vigyáztak, hogy senki se ki, se be ne tudjon jönni. A nagy éberségnek azonban nem sok eredménye volt, mert akik ezután jöttek már fegyverrel a kezükben lépték át a határt és majdnem minden esetben sikerült is Nyugatra visszatérniük. Ez persze nem jelenti azt, hogy nem volt áldozat. Sokan emlékeznek még ma is vissza azokra a

borzalmakra, amik a farkasfai erdőben és a műszaki határzár környékén lejátszódtak. Még ma is rejtély, hogy hogyan bukhattak le a farkasfaiak, mikor a nyugati szervezők közül egyet sem sikerült az ÁVH-nak elfognia.

Persze az ÁVH-nak ez nem jelentett nagyobb gondot, mert 1952. elején Péter Gáborék elhatározták, hogy drasztikus úton felszámolják az egész farkasfai-rátóti ellenállást. Megszállták az egész falut, 70 embert letartóztattak, akiket azután teherautókkal szállítottak be a szombathelyi ÁVH-s központba. Sajnos a 70 közül sokan voltak olyanok, akik rokoni vagy baráti kapcsolatok miatt jutottak a vesztőhelyre, vagy Inas Böske párttitkár jelentése alapján. (Igazi neve Mezics Erzsébet volt.)

Ez a szerencsétlen néember, aki a lebukott párttitkár, Szabó Ernő utódjaként került a falu élére és akit az emberek nem vettek komolyan amolyan pletykafészeknek tartották kijátszotta az egész falut az ÁVH-nak.

Az elsőrendű vádlott az első negyvenes csoportban Bekesné volt. Ő állt az egész ügy középpontjában. Csinos, jó megjelenésű, pesti származású, aki igen jó kapcsolatokkal rendelkezett mindenfelé. Amikor letartóztatták állapotos volt, gyermekét az elsőfokú tárgyalás után szülte meg halva. Férje Bekes József elektromérnök, a csörötneki malom és erömű tulajdonosa volt. Ez az erömű látta el a környéket elektromos árammal. Semmit, vagy igen keveset tudott a felesége dolgairól. Ezt persze sem a szombathelyi, sem a Fő utcai ÁVH-n nem akarták elhinni. Halálra kínozták, a tárgyaláson már nem tudott megjeleni. Bekesné, Pallos hadbíró-százados elsőfokon csak életfogytiglanra ítélte (állítólag, mert ismerte). A tárgyalás után Pallost is letartóztatta az ÁVH és később 6 évre ítélte. Bekesné a másodfokú bíróság kötél általi halálra ítélte, kivégzésre azonban nem került sor, mert a sok kínzásba, hivatalosan tüdővérzésbe, a Katonai Bíróság 2. emeleti gyengélkedőjén belehalt.

A másodrendű vádlottat, Wrangel Pétert halálra ítélték és kivégezték. Családja a Forradalom után pénzt kapott, azzal az indoklással, hogy Wrangel Péter "félreértés áldozata" lett, és a visszamaradt családtagokat ilyen úton kívánták rehabilitálni.

A harmadrendű vádlottat, Sipos Ferencet, halálra ítélték és kivégezték. Szabó Ernőt szintén halálra ítélték. Ő volt a farkasfai párttitkár. A 2. fokú tárgyaláson már ő sem jelent meg. Hivatalosan bejelentették, hogy "betegség" következtében a 3. emeleti gyengélkedőn meghalt. Ötödrendű vádlott Sipos János, Sipos Ferenc fia. Őt is halálra ítélték

és apjával együtt kivégezték. A hatodrendű vádlottat, Takács Ferencet az ügyész, aki rendőregyenruhában volt, partizánjelvénnel dekorálva azzal fenyegette meg, hogy csak addig tartják életben, amíg Takács két nagybátyját, a szökésben lévő Takács Bélát és Sipos Pált elfogják, és utána "együtt fognak lógni". A nagy fogást nem érték meg, de Takács Ferenc a Fő utcai börtönben kapott vizes mellhártyagyulladásal és szívhártyagyulladásal csak csodálatos módon élte át a börtönéveket.

A hetedrendű vádlottat, Sipos Gyula vasutast, először nem ítélték halálra, egyes hírek szerint utólag azonban őt is kivégezték.

Nyolcadrendű vádlott Bicsak Lajos, rátóti molnár, akinek testvére Bicsak Endre, Jugoszláviába szökött. Nála tartózkodott Treiber Károly BSZKRT-alkalmazott, aki meg Jugoszláviából jött szervezni. Bicsákék öreg alkalmazottja egy Kocsis nevezetű elárult mindent. Treiber sebesülve menekült először Ausztriába, majd Jugoszláviába. Az öreg Kocsist használta ki az ÁVH, hogy Bicsak ellen még a kulák és kizsákmányoló vada is tegye. Hadbíróóság 3 évvel honorálta Kocsis árulását, de Bicsakot halálra ítélték és kivégezték.

Bicsak Elemér, a gyermektelen Bicsak Lajos nevelt fia, katonaidejét szolgálta. A Treiber elleni akció idején szabadságát otthon töltötte szüleinél. Őt is letartóztatták, elsőfokon halálra ítélték. Egy volt zárkatársának elmesélte, hogy nagyon megkínózták, igen sokat szenvedett, mert nem volt hajlandó olyan vádak elismerésére, amit a hóhérai minden áron el akartak vele ismertetni. Kivégzésre sem került sor, akárcsak Bekesné, Bekes mérnök és Szabó Ernő esetében, mert sérüléseibe ő is belehalt, a börtön 3. emeleti gyengélkedőjén. 20 éves volt!

De volt még egy áldozata ennek az ügynek. Az egyik Sipos, akinek sikerült megszöknie, visszajött Jugoszláviából, hogy a kis unokaöccsét, akinek szüleit az ÁVH letartóztatta, átszöktesse. A határon tűzharcba keveredett a zöld ÁVH-sokkal, a fiatal gyereket az ávósok a drótnál agyonlőtték, neki azonban sikerült megszöknie.

Magyarország egyetlen kis falujából és környékéről 70 embert fogtak le és ítélték el, tíz ezek közül a bitón, vagy a "gyengélkedőn" fejezte be életét.

BOTOND HADOSZTÁLY:

Vád: hatalomátvétel, fegyveres ellenállás, polgárőrség szervezése stb. A Botond hadosztály tulajdonképpen egyike volt a különböző Keresztény és Katolikus Ellenállási Mozgalmaknak és Pártoknak.

Három nagyobb csoport alakult:

1. Gajári Kálmán és társai csoportja,
2. Faddy Ottmár ferences atya csoportja,
3. Bónis Lajos Arkangyal volt ferences pap csoportja.

Bónis, volt katonapap, Zadravetz püspök barátja, annakidején benne volt a frankhamisításban, utána kivándorolt Amerikába. Onnan visszatért pénzzel és nyugalomba vonult Magyarországon, míg egy nap az ÁVH letartóztatta összeesküvés szervezése címén.

KECSKEMÉTI ÜGY:

Letartóztatások: 1950-ben Kecskeméten. Vád: összeesküvés
Kihallgatás: Kecskeméti ÁVH Bíróság: Markó utca, Olty tanácsa

Ítéletek:

Csáky Ferenc volt tiszt, halál, kivégezték 1951. május 4-én a Gyűjtőfogházban,
Horák Ferenc professzor, halál, kivégezték 1951. május 4-én a Gyűjtőfogházban.

HÁNYI TESTVÉREK ÜGYE:

Hányi Ferenc MÁV hídépítő technikus volt, nyugatra szökött, azután hazatért és beszervezte öccsét egy hírszolgálati ügybe. Még egyszer kiment s visszajövetelénél fogták el 1950. őszén. Katonai Bíróság ítélte halálra és 1951. augusztus 4-én a Fő utcában végezték ki. Öccsét, Hányi Zoltánt szintén halálra ítélték, de kegyelmet kapott.

A Forradalom után Zoltán Bécsből hazament, elfogták és 1957. januárjában halálra ítélték és őt is kivégezték.

SIMON-BÁNSÁGI ÜGY:

Simon Róbert sofőr volt a hadseregnél és a feladata az volt, hogy a csehektől különböző tüzérségi felszereléseket, lövegeket szállítson tovább Magyarországra. Az adatokat azután Dr. Bánsági Gusztávnak adta tovább. Mindkettőjüket halálra ítélték, de kegyelmet kaptak, miután az ügyet az ÁVH tervezte és azzanolta.

NYUGATI ÁLLAMOK BUDAPESTI KIRENDELTSÉGEINEK ÜGYEI:

1946-tól kezdve az ÁVH egyik fő feladatának tekintette, hogy a

nyugati hatalmak budapesti képviseléseiben beépüljön és ügynökeit, mint tisztviselőket vagy más személyzeti beosztásban lévőket elhelyezze. Először sikerült is, senki nem gondolt arra, hogy a háború befejezése után egy esztendővel a fiatal magyar demokráciának az egyik fő gondja az lesz, hogy ellenséges lépéseket tegyen azon hatalmak ellen, akiktől erkölcsi és anyagi segítséget várt el. Nem sok időbe telt, míg az USA Anglia, Franciaország, Belgium, Hollandia, Izrael és dél-amerikai államok követségei rájöttek az ÁVH mesterkedéseire és pillanatok alatt elbocsájtották azokat az alkalmazottakat, akiket az ÁVH előzőleg kerülő úton ajánlott. Ami ezután következett az jellemző volt erre az időszakra.

A követségek kapcsolatba kerültek olyan személyekkel, akik a régi hadseregben mint tisztok vagy altisztok szolgáltak, de ebben az időben munka nélkül voltak, a régi tisztviselői kar tagjaival, volt földbirtokosokkal, gyár- és üzemtulajdonosokkal, B-listázott diplomás egyénekkel, akiket a rendszer egyszerűen az utcára tett, s nem kellett sok idő, míg rájöttek arra, hogy ezekben megbízhatnak és hogy az alkalmazottjaikat ezek sorából kell toborozniuk. Így adtak a különböző követségek munkalehetőséget a régi rendszer tisztjei és tisztviselői részére. Le kell szögeznünk: sem a követségek, sem az oda beosztottak semmilyen kém- vagy szabotázs-cselekmények elkövetésére nem készültek, ilyet nem hajtottak végre s utasítva voltak, hogy szigorúan be kell tartaniuk a diplomáciai kirendeltségek szabályait. Annál is inkább, mert tudták, hogy nemcsak az ÁVH, hanem az összes kelet-európai kommunista államban egy közös kampány folyik a nyugati képviselők kompromittálására. S a követségek nagyon vigyáztak arra, hogy ne keveredjenek bele "hütlenségi" perekbe. A szovjet imperializmus felderítése Ausztria és Németország nyugati megszállási övezeteiből indult ki.

Amerikaiak, angolok, franciák és a többi hatalmak sokszor egyedül, sokszor együttesen mint NATO hatalmak végezték ezt a munkát. Az ÁVH azonban ezzel nem elégedett meg, s miután minden áron bizonyítani próbálta, hogy a nyugati követségek, konzulátusok, könyvtárak vagy kulturális kirendeltségek mind kémközpontok, egymás után fogták le a különböző követségek magyar alkalmazottait. Pár hetes ÁVH kezelés után kész volt a vádirat, melyben nemcsak a szegény alkalmazottat állították bíróság elé kémkedés, hütlenség stb. vádjával, hanem az illetőkkel kapcsolatban érintett nyugati diplomáciai képviselőket egyszerűen kiutasították az országból. Mikor a nyugati hatalmak megelégedve Rákosiék pimaszkodásait hasonló rendszabályokat léptettek életbe, sőt korlátozták a követségek létszámát, mozgási területeket és végezetül bezárták a konzulátusokat és gazdasági szankciókat léptettek életbe, nagy volt a felháborodás az

Akadémia utcában és a Szabad Népben. De az eredmény hamarosan meg is mutatkozott. A követségek elleni izgatás és provokáció egyszerre megszűnt.

Az első USA követséggel kapcsolatos per (ez még nem ment egyenesen az USA követség ellen) a Roediger-féle összeesküvés volt. Utána a Katpol. a francia követséget vette kezelésbe, itt lefogták dr. Fiáth Ádámot és dr. Fülei Szántó Endre egyetemi tanárt. Majd a belga követség következett, itt Kápolnás Miklósnét, belga állampolgárt, a követség konzulját fogták le s ítélték el életfogytiglani fegyházra, férjével, Kápolnás Miklóssal és dr. Kisfaludy Bertalannal (és még sokan másokkal) együtt. Az első halálos ítélet 1951-ben hangzott el.

A francia Deuxième Bureau első hűtlenségi ügyében kivégezték: Dr. Melocco János orvost, 1951 február 28-án a Fő utcában, Corlegner Károly főrevizort, 1951 február 28-án ugyanott. A második Deuxième Bureau ügyben, 1953 július 6-án Andó hirdetett ítéletet a Fő utcában. Halálra ítélték:

v. Verebélyi Marzsó Lóránt volt páncélos százados, vállalati gépkocsivezetőt, Mihályi Iván volt huszár ezredest, a Ludovika volt lovaglótanárát, Tószegi Freund Tamást, aki Pailet francia kapitány mellé volt beosztva. Mindhármukat 1954. február 14-én végezték ki a Fő utcában.

Volt egy harmadik Deuxième Bureau ügyis Szmolenszkyné csoportja amelyről nincsenek megbízható adatok.

A Mindszenty perrel kapcsolatban kiutasították Chapin követet, az USA katonai attaséját, az USA követség ügyvédje a börtönben halt meg. A Grösz perben dr. Pongrácz Alajost, a budapesti USA követség fordítóját ítélték el külön perben és végezték ki 1952-ben.

Az angol követség elleni ÁVH-s hajszában kivégezték Kovátsné sz. Gergely Piroskát 1950. novemberében a Margit körúton. Kovátsné az angol követségen dolgozott mint szobalány, az ÁVH mindenáron be próbálta szervezni, az asszony közölte az angolokkal, akik megkérték, hogy vállalja ezt a szerepet. Az ÁVH rájött, Kovátsnét lefogták, ugyancsak édesapját Gergely Sándor volt csendőr ezredest, aki mint segédmunkás dolgozott és 12 éve kapott, (mert az építkezésről "lényeges adatokat" bérházakat építettek! szolgáltatott). Lefogták még Kovátsné húgát, egy csendőrszázados özvegyét is, akit 8 évi fegyházbüntetéssel sújtottak.

Az izraeli követség sem kerülhette el a sorsát. A követség 37 éves jogtanácsosát, Dr. Sámson Józsefet, azzal vádolták, hogy kémkedett az

USA követség részére. A Markó utcai tárgyaláson a Jónás-Alapi kettős bíraskodott és Sámson életfogytiglanra ítélték. Dr. Walter Józsefet, aki a követség kultúr-katonai attaséja volt azonnali hatállyal kiutasították az országból. A zárt tárgyaláson a kirendelt ügyvéd megkérdezte Jónást, hogy levehetik-e Sámsonról a bilincset, mire Jónás azt felelte, hogy "nem, mert a vádlott veszélyes ember! ". Sámsonnal együtt feljelentési kötelezettségének elmulasztása vádjával letartóztatták a feleségét is, aki akkor állapotos volt, s elfogatása után hamarosan megszülte gyermekét. A szülés után egy nappal elvették gyermekét az anyjától, a Gyöngyösi úti gyermekháza szállították és ott nevelték két és fél éven keresztül. Azután csak hosszú utánjárás után adták ki dr. Sámson bátyjának, aki addig tartotta magánál, míg Sámsonné nem szabadult a kistarcsai internálói táborból.

Számos internálás, letartóztatás történt más államok követségei elleni akciókban, így a törökök, dánok, olaszok, osztrákok esetében.

A magyar kormány 1951. novemberi nyilatkozata szerint a következő amerikai követségi tisztviselők játszottak "kezdeményező és irányító" szerepet a különböző összeesküvés-kémkedési perekben:

Nagy Ferenc és társainak összeesküvése (soha nem volt összeesküvés!)
Schoenfeld követ
Kovács alezredes, katonai misszió tagja
Ecker-Rácz szakértő

A Mindszenty összeesküvésben:
Chapin követ
Koczak követségi titkár és a követség több más beosztottja.

A Rajk László vezetése alatt álló "provokátor és gyilkos banda összeesküvésben": (Boldizsár Iván: összeesküvés a magyar nép ellen, Szikra kiadó 1952.) Allan Dulles, a CIC vezetője N. Field. CIC vezető
Chapin követ Himmler Márton Kovács alezredes

Utólag a nagy rehabilitálásnál ugyan kiderült, hogy Rajk soha nem tárgyalt senkivel a fenti nevek közül, de még azok sem, akiket kivégeztek a fenti váddal. Ezek után nem szükséges további magyarázat arra, hogy a többi összeesküvésben szereplő nevek és vádak mennyire fedték a hivatalos ÁVH nyilatkozatokat!

A Grösz József féle összeesküvésben:
Ch. Petrow követségi tanácsos
W. Sherer követségi tanácsos

A Vogeler ügyben:
J. Stone ezredes
J. Royne alezredes, katonai attasék
E. A Mag
J. B. Smith, kereskedelmi attasék,

Kiutasították ezzel az ügygel kapcsolatban:

D. E. Griffin őrnagyot és
J. B. Kraft ezredest.

Különböző vádak alapján kiutasították még a következő tisztviselőket:

P. J. Kopcsak alezredes
J. T. Meryll alezredes
R. E. Steussy
Ruth R. Tryon
Mary Eich, követségi tisztviselőket, és még számot tisztviselőt a
követség már visszarendelt, mert tudta, hogy az ÁVH listáján
szerepelnek.

Ugyanilyen módszerrel rendelték haza az angol és francia követség
számos tisztviselőjét is.

MŰEGYETEMI ÖSSZEESKÜVÉS:

Letartóztatások: 1951. januárjában.
Vád: összeesküvés, kémkedés (angol)
Kihallgatás: Andrassy út 60. Csokonai utca 8 hétig

Tárgyalás: 1951 október 6., Markó utca, zárt tárgyalás (2 és fél óra)
Bíróság: Dr. Jónás tanácselnök, Dr. Gönczi ügyész, 3 ülnök, ügyvédek
10 perccel a
tárgyalás előtt jelentek meg. Ítéletek:

Bajomi Mihály, 10 év börtön,
Kertész Ilonka, 6 év börtön,
Zsigmond Albert, 12 év börtön,
Körösmezey Miklós, 10 év börtön,
Pályi László, 10 év börtön,
Papp Elek, 10 év börtön,
Gorka Pál, 10 év börtön,
Tari László, 10 év börtön,
Szombati Béla, 6 év börtön,
Módra Evelyn, 11 és fél év börtön,
Kertész István, 1 év börtön,

Kovács Éva, internálás,
Körösmezey László, internálás,
Kende Gusztáv, internálás

A vádlottak életkora a letartóztatáskor 16 és 19 év között volt! Az összeesküvés egyetlen halálos vádlottját, idősebb Bajomi Bélát, külön tárgyaláson halálra ítélte Jónás tanácsa és 1951 április elején a Gyűjtőfogházban kivégezték.

Bajomi a két háború között az olasz és a magyar tengerhajózásnál teljesített szolgálatot, mint kapitány, a háború utolsó éveiben az óbudai Hajógyár igazgatója volt. 1948. körül az ÁVH behívatta Bajomit, felszólította, hogy vagy kimegy nyugatra és kapcsolatot teremt ott élő testvérel, akiről az ÁVH tudta, hogy valamelyik nyugati hírszerző szervvel van kapcsolatban, vagy ha nem vállalja, akkor letartóztatják, mint háborús bűnöst. Bajomi az elsöre vállalkozott, kiment, találkozott öccsével s annak mindent elmondott. Innen levelet írt 17 éves Mihály nevű fiának, aki a Zeneakadémián tanult, s kérte, hogy barátaiból alakítson ki egy ellenállási csoportot. A válaszlevelet, melyet Bajomi Mihály titkos vegyszerrel írt az apjának, elfogták, a futárt a határnál az ÁVH agyonlőtte. A megtalált levél alapján először Mihályt, majd utána az általa beszerezett egyetemistákat is lefogták.

Amikor idősebb Bajomi megtudta, hogy a fiát lefogták, annak és barátainak szabadonbocsátása ellenében ajánlkozott, hogy hazatér és mindent elmond. Az ÁVH elfogadta az ajánlatot és Bajomi önként hazatért, ahol az ÁVH lefogta. Megígérték neki, ha nem említi a tárgyaláson, hogy tulajdonképpen az ÁVH küldte ki és bírta rá kémkedésre, akkor neki sem lesz bántódása. A tárgyaláson ez a kérdés nem is került szóba. Bajomit Jónás első fokon halálra ítélte kémkedés és összeesküvés címén, s végül Bajomit kivégezték.

Kivégzése reggelén az egyik őr, Sándorfy szakaszvezető, odament a fiatal Bajomihoz, aki hajlított bútorüzemben dolgozott, s a következő kérdést tette fel: "Na Bajomi, mit gondolsz, kit fíngattunk ki ma reggel?". Miska, aki tudta, hogy édesapja ott van a halálosok között a Kisfogházban, alig 100 méterre tőle, s akinek nem engedték meg soha, hogy az apjával találkozzon vagy búcsút vegyen tőle, némán meredt az ÁVH-sra. "Az öreg faterját!" folytatta az ÁVH-s s utána még egy tucat trágár kifejezést használva leírta a fiúnak, hogy halt meg az édesapja. Azt nem említette, hogy idősebb Bajomi Béla utolsó pillanatig bátran viselkedett és ezekkel a szavakkal búcsúzott: "Isten nevében halok meg Hazámért!"

MHBK FARKAS FERENC HÜTLENSÉGI PERE:

Letartóztatták: 195. novemberében Vád: kémkedés és demokráciaellenes összeesküvés Kihallgatás: ÁVH Főutca Tárgyalás: 1952 április 12. Bíróság: Budapesti Katonai Bíróság, Andó tanácsa. Ítéletek:

vitész dorogi Farkas Ferenc, kivégzés 1952 november 23-án,
Molnár Lajos, halál (életfogytiglan börtön),
Keleti Béla, halál (életfogytiglan börtön),
Almásy Lajos, halál (életfogytiglan börtön),
Fuchs Károly, halál (életfogytiglan börtön),
Rábai Ferenc, életfogytiglan börtön,
Horváth László, életfogytiglan börtön,
Rabek Istvánné, életfogytiglan börtön,
Kádár Gábor, 13 év börtön,
Kovács Attila 12 év börtön,
Rácz Albert, 12 év börtön,
Csizmadia Zoltán, 8 év börtön,
Feleki József, 8 év börtön,
Dr. Meggyesi Sándorné, 8 év börtön,
Kókúthy Istvánné 10 év börtön,
Meggyesi Éva,

Dorogi Farkas Ferenc, Farkas Ákos budapesti polgármester fia, Ludovikát végzett. Háború után a debreceni, majd a budapesti egyetemen a filozófiai szak hallgatója. 1951. februárjában hagyta el illegálisan az országot, hogy tanúságot tegyen nyugaton a szörnyű Rákosi terrorról, annak módszereiről és áldozatairól, s hogy megfogalmazza a Kelettől elnyomott és a Nyugattól elhagyott kis nemzetek ellenállásának ideológiáját. Németországban kapcsolatba került az MHBK-val s abban a hitben, hogy ennek a közösségnek a kapcsolatai előmozdítják misszióját, 1951. végén hazatért Budapestre, a terror dokumentációjához adatokat szerezni és a különböző ellenállási csoportokról hírt szerezni. Ávósoktól infiltrált arisztokrata rokonsága buktatta le, baráti köre követte a börtönbe. Példás bátorsággal ment a bitófa alá.

CIC ÜGY SALZBURGI CSOPORT 1.:

Letartóztatták-1951 novemberében Vád: kémkedés,. nyugati kapcsolat, hazai összeesküvés Tárgyalás: Katonai Törvényszék, Fő utca, 1951 december 22-én. Ítéletek:

Weissengruber János, cementlaboráns, életfogytiglan börtön

Baranyai Béla, rádióműszerész, halál, kivégezték 1952 őszén a Fő utcában, és még három letartóztatás.

Weissengruber 1951 januárjában szökött nyugatra s ott kapcsolatba került nyugati magyar szervekkel. Októberben hazaküldték, két hónap múlva az ÁVH letartóztatta. Nagyon valószínű, hogy az ÁVH a nyomot Salzburgból, Demi Gerő Sándor révén kapta, aki akkor az ÁVH beépített tisztje, volt Ludovikás, és az MHBK salzburgi eligazítója volt.

VASZARY GÁBOR ÉS TÁRSAI:

Letartóztatások: 1951 november 20-án Burgenlandban, osztrák csendőrök által. Annak ellenére, hogy bizonyították, tovább akarnak szökni és nyugaton folytatni tanulmányaikat, a csendőrök átadták Vaszaryt és a vele együtt szökött néhány barátját a megszálló szovjet erőknek. Először Badenban tartották őket fogva, majd kiszolgáltatták őket az ÁVH-nak.

Tárgyalás: 1952 szeptember végén a budapesti Katonai Bíróságon.

Vád: kémkedés és fegyveres összeesküvés. Ítéletek:

Vaszary Gábor, halál, kivégezték 1952 novemberében a PV-n.

Jezerszky Ottó, halál, kivégezték 1952 novemberében a PV-n.

Horváth András 15 év, és más bencés diákok.

A híres magyar író unokaöccse 1950-ben Nyugatra szökött, miután nem vették fel az Egyetemre és segédmunkásként dolgozott, ebben pedig nem sok jövőt és perspektívát látott. Sikerült Nyugaton ösztöndíjat kapnia a Maryland Egyetemen (USA). A felvételi okirattal a zsebében 1951 nyarán illegálisan hazatért, hogy barátait kivigye magával. A szökés sikerült, de Burgenlandban az osztrák csendőrök elfogták és kiszolgáltatták a három fiút a NKVD-nek.

Baden, Szombathely és a PV-n az akasztófa volt az alig 21 éves

Vaszary Gábor életének utolsó állomásai.

HORVÁTH TESTVÉREK ÜGYE:

Letartóztatások 1951 végén nincsenek pontos adatok.

Vád: kémkedés, adatszolgáltatás

Bíróság: Katonai Törvényszék, Fő utca. Ítéletek

Horváth Kálmán, cipésmester, halál, kivégezték 1954 áprilisában.

Halász Béla, csendőrőrmester, halál, kivégezték 1954 áprilisban a

Gyűjtőfogházban. Horváth Lajos, életfogytiglan,

Horváth..... (másik testvér),

Szoboszlai János, Nemes István, Halász Béláné halál/életfogytiglan.

Horváth nyugati futár volt, akit négy golyóval a testében fogtak el a határnál.

FÜLÖPSZÁLLÁSI ÜGY:

Vád: A pálosszentkúti per másolata, a Kecskemét környéki gyilkosságok 1945-47 között, később szervezkedés. Két orosz katonát dulakodás közben agyonlőttek, miután azok feleségeiket és leányaikat megbecstelenítették. A tragédiához hozzátartozik, hogy Vízny László kiskorú lánya olyan súlyos fertőzést kapott az egyik orosz katonától, hogy abba később belehalt. Tárgyalás: 195. december Megyei Bíróság, Markó utca. Ítéletek:

Söröss István gazdálkodó, kivégezték 1952 július 9-én.

Köműves Sándor, köműves, 12 év,

Söröss Imre István fia 8 év,

és még mások.

Söröss Imre a Forradalom alatt szabadult ki, utána újra valamilyen ellenállási mozgalomban volt benne és 1957-ben kivégezték. "Van valami fizetnivalóm az apámért" mondotta.

Kőszegi László volt zászlóst, akit kémkedésért ítélték el, ugyanezen a napon végezték ki.

A bíróság takarékoskodott a hóhérok és bírák díjával, és végül különböző ügyekben lévőket is végezték ki ugyanazon a napon.

A 20 ÉVESEK PERE, CSEPELI MUNKÁSIFJAK ÉS A BENCÉS DIÁKOK PERE:

Letartóztatták őket: 1951 június és október között, összesen 21 főt, köztük 2 leányt,

akik még nem voltak 18 évesek.

Vád: a Népköztársaság megdöntésére irányuló fegyveres szervezkedés (fegyvert soha nem találtak).

Kihallgatás: az ÁVH Fő utcai központjában.

Tárgyalás: 1952 januárjában, Markó utca, Jónás elnök, Alapi ügyész ítéletek

Magasházy Ádám, tisztviselő, 20 éves, halál, kivégezték 1952 június, Gyűjtőfogházban,

Sallay Ernő, tisztviselő, 20 éves, halál, kivégezték 1952 június,

Gyűjtőfogházban

Merényi Aladár, mütös, 20 éves, 15 év

Dánielffy Tibor főiskolás, 20 éves, 12 év,

Deák József főiskolás, 20 éves, 10 év,
Heinz János tisztviselő, 20 éves, 10 év,
Könyves Tóth Mihály, műegyetemi hallgató, 20 éves 10 év,
Ghéczy Iván textilfestő technikus, 20 éves, 10 év,
Sebestény Andor állatorvos hallgató, 20 éves, 10 év. A többiek pedig
3-10 évig terjedő büntetést kaptak, közöttük a két leány is.

Magasházi Ádám, a WM volt műszaki vezérigazgatójának,
Magasházy Ödönnek volt a fia. Édesapját 1950 február 4-én a Margit
körüti katonai fegyházban végezték ki, összeesküvés és kémkedés
vádjával. Ádám, volt csepeli barátaiból, iskolatársaiból egy ellenállási
csoportot létesített. Ehhez a csoporthoz tartozott Sallay Ernő is, aki
Csepelen volt tisztviselő és a helyi DISZ titkára. Mindketten elsőfokon
életfogytiglant kaptak, letartóztatásukkor egyik sem volt még 20 éves!
Azonban 2. fokon, miután betöltötték a 20 életévüket, mindkettőjüket
halálra ítélték és nem sokkal utána ki is végezték őket a Kisfogház
udvarán.

UDB JUGOSZLÁV KÉMKEDESI ÜGY:

Letartóztatások 1952 elején Vád: kémkedés, kémhálózat kiépítése
Kihallgató szervek ÁVH Szombathely, Pécs, Budapest Bíróság:
Katonai Bíróság Fő utca Tárnyalás: 1952 őszén. Ítéletek
Don Stefan, marburgi születésű UDB százados, 1953 január 21-én
kivégezték a PV-n a Fő utcában,
Latyak István, szállodai alk. Siklóson, kivégezték 1953 január 21-én a
Fő utcában,
Sveleczt István, postai alk. (Molnár község), kivégezték 1953 január
21-én, a PV-n a Fő utcában.

Hogy milyen összefüggés volt a három kivégzett között, nem tudni,
Don Stefan (Don István néven szerepelt) a jugoszláv kémhálózat
m megszervezésére küldték Magyarországra. Oroszul kiválóan,
magyarul gyengén beszélt. Balaton mellett fogták le, óriási
pénzösszeggel, melyet a "felmerült kiadások" fedezésére, illetve a
kém szervezet működésének anyagi fedezetéül kívánt felhasználni.
Valószínűleg egy magyar nő jelentette fel, akivel heteken keresztül
együtt élt. Ügyében a Katonai Főtörvényszék ítélt.

Latyak István, Mohol községbeli lakos; Siklóson (Baranya m.) volt
szállodai alkalmazott. Kémkedési ügyében a Katonai Főtörvényszék
ítélkezett, először a Kisfogházban tartották a halálosok között, csak a
kivégzésre vitték át, akárcsak Dont és Sveleczt. Vallomását
kényszerrel csikarták ki. Ügyében megtartott 2. fokú tárgyaláson ott
sem volt, az ítéletet az általa aláírt jegyzőkönyv alapján hajtották

vége.

Svelec István, Molnár községi lakos, a háború alatt az SS-nél szolgált. Postai alkalmazott volt, vád ellene, hogy adatokat adott ki a jugoszlávoknak arról a Pécsig terjedő új titkos kábelvezetéről, amelynek lefektetésénél ő is segédkezett. Már korábban is volt a Gyűjtőfogházban, ahol mint házimunkásnak, a felakasztottak hulláit kellett levennie.

Valószínűleg az ÁVH a három jugoszláv ügyet összetette és a kivégzéseket egy napon hajtották végre.

MAGYAR FÖLDALATTI FRONT:

Letartóztatások 1952 február 18.

Kihallgatások: Markó utcai ÁVH részleg: Ruszin Gábor ÁVH főhadnagy, Óvári

Sándor alhadnagy, nyomozó.

Vád: fegyveres összeesküvés, a Magyar Népköztársaság erőszakos megdöntésére

irányuló szervezkedés, stb.

Tárgyalás: Budapesti Megyei Bíróság, Olty Vilmos tanácselnök.
Ítéletek

Floszman Győző, halál életfogytiglan (16 hónapot töltött halálos zárkán, utána megszökött a csolnoki rabbányából.)

Szentes István, v. hadnagy,

Balogh Béla, v. főhadnagy,

Körmendy László, v. hadnagy,

Németh Imre, v. hadnagy,

Dr. Malomniczky József, ügyvéd,

Pejkó Vilmos, filmasszisztens,

Zsiga Tiborc, egyetemi könyvtáros,

Pálos István, szerzetes,

Bogár József 10-15 év közötti ítéleteket kaptak.

Az ügyet egy Boda József nevű volt internált árulta el, aki mint ÁVH besúgó beépült a szervezetbe.

A Magyar Földalatti Front 1950 tavaszán alakult, főleg volt politikai rabokból, internáltakból, volt tisztekből, altisztekből, értelmiségiekből. A szervezetet Floszman kezdeményezte és ő volt a vezetője egészen a letartóztatásáig. Célja a szervezetnek a magyar függetlenség helyreállítása, demokratikus, nemzeti alapon, melyet részben politikai, részben katonai vonalon kívánt elérni. Alapvető törekvésük volt, hogy a különböző ellenállási mozgalmakat nagyobb akcióegység céljából

közös irányítás mellett egyesítsék. így kerültek kapcsolatba a Független Magyarok Ellenállási Blokkjával, (Boda József is részt vett a megbeszéléseken), és a két csoport egyesült is. Az FMEB vezetői Szentés István hadnagy és Horváth József bodnármeister volt, aki letartóztatása pillanatában öngyilkos lett 1952 februárjában. A keresztény magyar munkásmozgalom egyik kiváló tagja volt. Dr. Malomniczky az elszenvedett kínzások következtében Márianosztrán meghalt.

KESZTÖLCEI ÖSSZEESKÜVÉS:

Letartóztatták 1952 tavaszán Kesztlöce-Esztergom és Dorog vidékéről

Vád: szervezkedés, összeesküvés

Tárgyalás: 1952 október 1. Markó utca, Megyei Bíróság ítéletek Farsang András, vasesztergályos, kivégezték 1953 január 27-én a Gyűjtőfogházban,

Dr. Erdélyi József, gyakorló orvos, kivégezték 1953 január 27-én a Gyűjtőfogházban,

Dudlik András, bányász, Farsang Ferenc, bányász, Marék Sándor, bányász, 30 vádlott volt az ügyben. Farsang András mint vasesztergályos dolgozott a dorogi szénbányában. Előtte éveket töltött mint bányász Belgiumban. Minden összegyűjtött pénzét hazahozta, s itt akart új életet kezdeni. Feleségét szintén lefoglák, két kis árva maradt vissza.

SOPRONI KÉMKEDESI PER:

Letartóztatások 1952 április 19-é, főleg Sopronban. Kihallgatások Az ÁVH Fő utcai központjában Vád: kémkedés, összeesküvés Tárgyalás: Katonai Bíróságon, 1953-ban (?) Ítéletek:

Gazdag László, vajmester, kivégezték 1955 január 15-én (majdnem 3 évig volt siralomházban),

Bánkúty Rudolf, rendőr főhadnagy, kivégezték 1955 január 15-én.

Nádas Béláné (Jelentsics húga), életfogytiglan,

Nádas Béla és igen sok vádlott, sok tejipari szakember.

Az ügy kerek három évig húzódott, a kivégzéssel vártak, abban a reményben, hogy Jelentsics újra visszatér Nyugatról és el tudják fogni. Jelentsics Gazdag iskolatársa volt és egyike a legsikeresebb futároknak, akit az ÁVH éveken keresztül próbált elfogni. 1954 végén Sopron mellett a határnál, az ÁVH-s határőrökkel vívott tűzharcban agyonlőtték. Nem sokkal utána Gazdagot társával együtt kivégezték.

CIC ÜGY, RÁKÓCZI-FALVAI ÜGY:

Letartóztatások 1952 elején.. Vád: kémkedés, nyugati kapcsolat, hazai összeesküvés
Tárgyalás: Katonai Törvényszék, 1952 október, másodfok: 1953 február ítéletek:

Fazekas József, kivégezték 1953 május 6-án a Fő utcában,

Marton György, textilmérnök, kivégezték 1953 május 6-án a Fő utcában,

Csabai István, kivégezték 1953 május 6-án a Fő utcában,

Fazekas József 20 éves katona volt, aki nyugatra szökött. Ott beszervezték és hazajött. Kivégzése idején súlyos TB-s beteg volt, egyes hírek szerint az akasztásra már félholtan, félig agyonverve vitték ki. Ebben az ügyben lehetséges, hogy szerepelt egy 20 éves fiatal katona. Szíjgyártó Károly, aki 10 évet kapott (?).

BÜKI PÉTER ÉS TÁRSAINAK ÜGYE:

Letartóztatások: 1952 március

Vád: összeesküvés, szervezkedés

Tárgyalás: 1952 augusztus 19., 1 fokon 1952 szeptember 9. Ítéletek:

Agg Sándor, (1931. Vasper, Zala m.) kivégezték 1952 szeptember 19-én,

Simon Mihály, (1920. Vasper, Zala m.) kivégezték 1952 szeptember 19-én,

Simon Albert, (1923, Vasper, Zala m.) kivégezték 1952 szeptember 19-én,

Büki Péter, (1980 Ozmanbükk, Zala m.) kivégezték 1952 szeptember 19-én,

Agg Miklós, halál (életfogytigan börtön),

Csire András, halál (életfogytigan börtön),

Büki Péterné, 13 év börtön A tárgyaláson egy szovjet tiszt is jelen volt.

BAJAI ÖSSZEESKÜVÉS:

Letartóztatottak: 1952. november 22-én árulás következtében Vád: a

Népköztársaság megdöntésére irányuló fegyveres szervezkedés

Kihallgatás: kecskeméti ÁVH, mely közismert volt brutális-szadista

őreiről. Vallatok: Németh Győző százados, Pálházy József és Szabó

László ÁVH hadnagyok.

Tárgyalások: Harcos László és társainak ügye (letratóztatva 1952. december 15-én.) 1953. április 16-18.

Bíróság: Katonai Bíróság, Andó tanács, ügyész: Kelemen fhdgy. 2.

Kosztolányi László és társainak ügye: 1953 június 10. Markó utca

Bíróság: Dr. Jónás elnök, Alapi ügyész. Ítéletek:

Harcos László, kivégezték 1954 január 14-én a Gyűjtőfogházban.

(Ebben a csoportban 17-en voltak.)

Kosztolányi József, volt hadnagy, kivégezték 1953 október 24-én a Gyűjtőfogházban

Száraz György, 10 év börtön, a másodfokú tárgyalás után elvitték, s soha többé nem kerül elő,

Gondos Sándor, halál, életfogytiglan börtön,

Juny Tibor, 10 év börtön,

Papp István 15 év,

Eichardt Sándor, életfogytiglan börtön

Kosztolányi Károly, László testvére, életfogytiglan,

id. Kosztolányi László, volt ezredes, László apja,

Turáni Lajos, cisztercita szerzetes,

Barta Lénárt, cisztercita szerzetes,

Papp Kelemen, cisztercita szerzetes, meghalt a börtönben.

Harcos István 8 év,

Remetei Lajos 8 év,

Weidinger Anca 10 év,

Csompó Miklós 15 év,

Zambeli Bianca, 10 év börtön,

Harcos Márta 10 év,

Gacs Edit 10 év,

Paulay Zoltán 13 év,

összesen harmincan voltak. Mindkét tárgyalás zárt tárgyalás volt. A szülők évekig nem tudtak semmit arról, hogy mi történt a letartóztatott gyermekeikkel. A legtöbbjük 17-20 év között volt, diákok, egyetemi hallgatók és valamikori kis cserkészek. A tárgyaláson a kirendelt védőügyvédekkel egy szót sem válthattak.

Kosztolányit egy Virág nevű ügyvéd "védte", aki jobban tette volna, ha egy szót sem szól a tárgyaláson. Jónás az egész tárgyalást 3 óra alatt elintézte. Az ítéletek megvoltak, felolvasta a jegyzőkönyveket, néhány kérdést tett fel, a védők elmondták, hogy milyen bűnöket követtek el az imperialisták, s a tárgyalásnak vége volt. Harcossal ugyanazon a napon végezték ki:

Magyar Mihályt,

Bélavári Bélát és

Szorád Mihályt, akik határőrök voltak, akiket egy Lázár Mária szervezett be, akinek a bátyja Ausztriában élt. A vád ellenük valószínűleg az volt, hogy segítettek a határon való szökésnél.

A háború után az ifjúságot igyekeztek materialista-ateista szellemben nevelni, s kivenni a régi keresztény magyar nevelés befolyása alól.

Minden mozgalmat, köztük a cserkészetet is beszüntettek. Az ellenállási mozgalmak feladatuknak tekintették a fiatalság

újjászervezését. A cél volt, megtartani a fiatalságot keresztényi és magyar szellemben. Egy eljövendő változás esetére kinevelni egy politikailag felkészült elitet. Így alakította meg Kosztolányi a Keresztényszocialista Magyar Munkásmozgalmat.

A szervezet rendszeres összejöveteleket tartott, ahol előadások és viták keretében képezték a fiatalokat. Újságjuk a "Küzdelem" titokban járt kézről-kézre korlátozott számban, hogy könnyebben lehessen kontroll alatt tartani. Néha röpcédulákat nyomtattak és terjesztették. 1952. végén kb. 200 fiatal, értelmiségiek, munkásfiatalok, parasztfiatalok tartoztak a mozgalomba. A központ Baján volt, de csoportok működtek Budapesten, Sopronban, Pécsen és Szegeden is.

PARTŐRSÉG PERE:

Letartóztatások: 1952. október 24-én

Kihallgatások: ÁVH Központban

Tárgyalás: 1953. május 29-én a Fő utcában. Ítéletek

Farkas Ferenc ÁVH hadnagy, kivégezték 1953. június 10-én,

Sándor István szalézi szerzetes, kivégezték 1953. június 10-én,

Zana Albert szalézi szerzetes, kivégezték 1953. június 10-én,

Ádám László szalézi tartományfőnök, életfogytiglan börtön

Szitkey József nyomdavezető pap, 15 év,

Varga Aladár gondnok, 8 év

Dánielfy Tibor kispap, 5 év

A Pártórség ÁVH-s tagjai közül sokan szalézi növendékek voltak. Félárvák, árvák, akiket a szaléziánusok neveltek. 1949-ben az ÁVH elvette a rendházat és a gyerekeket ÁVH-s janicsárokká akarták nevelni. Katonai szolgálatuk alatt is ezek a volt szalézi növendékek kapcsolatokat tartottak fenn Sándor Istvánnal, aki külön broszúrákat un. "partizánhírek"-et nyomtatott és volt növendékei pedig terjesztették az ÁVH tagjai között.

Sztálin halála után az ÁVH és a bíróságok igyekeztek minden rendszerellenes hűtlenségi ügyet mennél előbb lezárni, nehogy az ügyek elhúzódjának és valaki megmeneküljön a büntetés elől. Elsőfokon halálra ítélekkel aláírtak egy papírt, hogy beleegyeznek abba, hogy a 2. fokú bíróság 8 napon belül tárgyalja az ügyüket. Persze a szerencsétleneknek nem mondták meg, hogy miért ez a nagy sietség, sőt azzal biztatták őket, ha ebbe beleegyeznek, akkor több reményük van arra, hogy az ítéletet megváltoztatják, vagy kegyelmet kapnak.

PIARISTÁK PERE:

Letartóztatások: 1952 szeptember végén

Vád: mindenkit az ifjúság lelki gondozása címén tartóztattak le és az államrend

megdöntésére irányuló szervezkedés címén emeltek vádat.

Tárgyalás: 1952 december 11.

Bíróság: Budapest Megyei Bíróság, Markó utca, Jónás tanácsa,
Ítéletek:

Bulányi György, piarista szerzetes tanár (40 éves), a debreceni diákokkal foglalkozott, életfogytiglan börtön,

Dr. Juhász Miklós, piarista tanár a piarista hittudományi főiskolán Budapesten, 12 év börtön,

Lakos Endre, hittanár, Szegeden foglalkozott a diákokkal, 10 év börtön,

Dr. Ikvay László, nógrádszécsényi káplán, 10 év börtön,

Dr. Sigmond Ernő, hittanár, Budapesten tanított, cca. 50 éves, 8 év börtön,

Boross-Braun István, balaton-szabadságtelepi lelkigyakorlatos lelkész, 7 év börtön,

Jolsvay Hedvig, a Kath. Dolgozó Leányok Szövetségnek titkárnöje, 7 év börtön,

Vadas Sára, szerzetesnő, 6 év börtön,

Sötér Tibor, szerzetes pap Budapesten, 6 év börtön,

Dr. Török Jenő, piarista szerzetes pap, később tartóztatták le, 12 év börtön,

Dr. Eglis István, világi pap.

<http://hmult21.275mb.com/konyvek/bvmaa.htm>